

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TV ve SİNEMADA

KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

KEMAL SUNAL

TV ve SİNEMADA
KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

Ali Kemal Sunal

© Gül Sunal, Ali Sunal, Ezo Sunal.

© Bu kitabın yayın hakları OM Yayınevi'ne aittir.

Om Yayınevi, İstanbul, 2001

1. Baskı: 1000

Yayına Hazırlayan: Çağla Güngör

Görsel Yönetmen: Halil Ustaoglu

Kapak tasarımı: Halil Ustaoglu

Grafik uygulama: Elif Gölünay

Düzeltili: Handan Açan

Baskı ve cilt: Mart Matbaası

ISBN 975-6827-79-3

Om Yayınevi

Seyrantepe Mah. İbrahim Karaoğlanoğlu Cad.

Yayıncılar Sok. No: 10/A Kat: 2

80660 4. Levent - İstanbul

Tel: (0212) 280 95 85 - 280 95 38

Faks: (0212) 280 93 40

www.omyayinevi.com

e-mail: omnia@prizma.net.tr

Ali Kemal Sunal

TV ve SINEMADA
KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

OM İLETİŞİM

ÖNSÖZ'E KÜÇÜK BİR KATKI

Yıl 2001. Aylardan Şubat. Bir akşam vakti, uzaktan kumanda aracını aldınız elinize, televizyon kanallarını dolaylıyorsunuz. Bir kanalda, Tarık Akan ve Emel Sayın'ın yanında uzun boyu, uzun kolları, çıkık kemikleri ve geniş ağzıyla sırtarak gezen gencecik bir Kemal Sunal; diğer kanalda kelli felli, başında fötr şapkası, kasım kasım kasılarak nutuklar atıyor "Zübükzade İbraam" olarak, daha olgun yaşta bir Kemal Sunal.

Ertesi gün kumanda aracınızın ucunda bu kez iki Kemal Sunal. Biri dürüst ve şaşkın banka veznedarı, diğeri serseri kabadayı ikiz kardeşi. Bankacı sevecen, yardımsever; ikiz kardeşi üç kağıtçı, soyguncu. Birlikte, bilmeden, birbirlerinin yaşamları içinde karışıklıklar yaratıp duruyorlar. Bir başka kanalda, Hababam Sınıfı'nda tarih öğretmenini çıldırtmakla meşgul "İnek Şaban" Kemal Sunal.

Ertesi gün, televizyonunuzda başka başka Kemal Sunal'lar. Birbirine benzeyen, ama bazen Seferoğulları'nı dize getiren "Tosun Paşa"; bazen mahalle halkını soyan bakaklı cezalandıran bekçi kılığında.

1990'lardan başlamış olsaydınız zapinglere, hemen hemen her gün, hemen hemen her kanalda yeni Kemal Sunal filmleriyle karşılaşacaktınız. Bazen limon satan öğretmen olarak, bazen at yarışı oynayan memur olarak, bazen de karpuz satarken gol krallığına yükselen saf genç olarak karşılaşacaktınız onunla.

Oysa Kemal Sunal son filmini 1991'de çekti (Propaganda filmi dışında). 1970'lerden 1990'lara kadar salonları dolduran "Sinema Starı" idi. 1990'lardan 2000'lere yol alırken de, yeni film çekmediği halde, eski filmlerinin gösterimiyle "Televizyon Starlığı"nı sürdürüyor. 3 Temmuz 2000'deki ani ölümü bile Sunal'ın "Star"lığında bir kesinti yaratmadı.

1972'den 1991 yılına dek 81 film çeken Kemal Sunal'ın, kendisinden çok daha fazla film çeken başka oyunculara rağmen, 2000'li yıllara kadar süren starlığının bir sosyolojik açıklaması olması gerekir. Hele hele her gün televizyonda izlenmekten bıkmamasının.

Kemal Sunal'ın filmleri çok çeşitli açılardan bakılarak incelenebilir. Türk toplumunun yapısı, istekleri ve beklentileri açısından ele alınabilir. Popüler kültür açısından bakılabilir. Ya da egemen güçlerin elindeki televizyon denilen aygıtta, Türk toplumuna sunulan ürünler olarak ideolojik işlevleri sorgulanabilir. Buna karşıt bir açıdan, güldürüye sığınarak, egemen güçlere karşı ayakta durabilmeyi sağlayan doping aracı olarak yararları sergilenebilir. Düzen eleştirisi yapıp yapmadığı; ele alınan karakterlerin toplumu yansıtıp yansıtmadıkları; filmlerin uyuşturucu mu yoksa eleştirici mi oldukları sorularına yanıt aranabilir.

Kemal Sunal filmlerinin sinema sanatına katkısının olup olmadığı; oyunculuk kapasitesi; senaristlerin, yönetmenlerin ve yapımcıların bakış biçimleri irdelenebilir. Hatta, bu kadar çok izletilmesine karşın yaratıcıların, hele hele izlenme nedeni olan oyuncu Kemal Sunal'ın televizyonlardan bir tek kuruş bile alamamasının nedenleri üzerinde durularak telif hakları yasası elden geçirilip hukuk tezleri bile hazırlanabilir. Üzerinde araştırma yapılabilmesi için bu denli verimli olmasına rağmen birkaç dergi yazısı dışında, elle tutulur bir tek çalışma var Kemal Sunal filmleriyle ilgili. Dr. Nazlı Kırmızı'nın yaptığı bu

çalışma, “Şaban Filmleri”nin geleneksel anlatıya uygunluğunu ve Keloğlan masallarıyla benzerliklerini vurgulamakta.”¹

Sinema araştırmacılarının ve sosyologların yeterince ilgilenmediği bu verimli ve bakir alana, Kemal Sunal kendisi el attı sonunda. 1995 yılında Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon-Sinema Bölümü’nden mezun olup da, aynı fakültede Yüksek Lisans öğrenimine başlayınca, tez olarak kendi filmlerini araştırma konusu yaptı.

Danışmanı Doç. Dr. Şükran Esen ve Prof Dr. Özden Cankaya ile Doç. Dr. Esra Biryıldız’dan oluşan jüri önünde tezini savundu. Bu ilk savunmanın ardından, eleştiriler doğrultusunda düzeltmeler yaparak tezini, ikinci kez aynı jüriye sundu ve “Televizyon ve Sinemada Kemal Sunal Güldürüsü” adlı tez, 28 Ağustos 1998 tarihinde kabul edildi.

Kemal Sunal, çalışmayı üç ana bölüm üzerine oturttu. Birinci Bölüm’de, filmlerinin güldürü türünde olması nedeniyle, önce tür hakkında bilgiler verdi. Güldürünün işlevleri ve çeşitlerini anlattıktan sonra; tiyatrodan, sinemada ve televizyonda güldürünün gelişimi konusunu, bu alanda araştırma yapanlardan alıntılarla açıkladı. Amacı, kendi filmlerine gelinceye dek, güldürünün izlediği gelişimi sergilemekti.

Çalışmanın İkinci Bölüm’ünü, dört ana başlık altında topladı; birinci ana başlık “Kemal Sunal Filmlerinin Dayandığı Toplumsal Yapı” oldu. Burada, onar yıllık periyotlar halinde, 1970’li, 1980’li ve 1990’lı yılları sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel açıdan ele alarak, uzmanların görüşleriyle açıkladı. İkinci ana başlıkta, sinema için çekilen filmlerini gruplandırarak, dökümünü yaptı. Üçüncü ana başlık altında ise, sinema için çekilmelerine rağmen, filmlerinin televizyon kanallarında yarış halinde gösterime sokulmasının nedenlerini inceledi ve çözümlemeye çalıştı. İkinci Bölüm’ün son ana başlığı altında da, “Televizyon

İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri”ni tanıttı.

Çalışmasının üçüncü ve son bölümünü yaşamının aşamalarına, sanata yaklaşımına ve “Kemal Sunal Güldürülerinin Türk Sineması İçindeki Yeri”ni incelemeye ayırdı. Filmlerinin halk tarafından sevilmesinin nedenlerini belirleyerek sıraladı ve açıkladı. Bu açıklamalarını, değişik kesimlerden sanatçı, eleştirmen, gazeteci ve sosyologların değişik zamanlarda, çeşitli yerlerde yayımlayarak dile getirdikleri görüşleriyle destekledi.

Filmlerinin, sorunlar içinde bunalmış küçük insanı güldürerek, bir emniyet sübabı görevini gördüğü; iktidarların Kemal Sunal filmleri sayesinde ayakta kaldığı ve bu filmlerin daha uzun yıllar aynı işlevi sürdüreceği sonucuna ulaştı.

Kemal Sunal’ın kaleme aldığı bu çalışma incelendiğinde görüleceği gibi “derleme” niteliğinde bir çalışmadır. Kemal Sunal, Kemal Sunal’ın tüm ürünlerinin dökümünü, sistematik bir biçimde yapmıştır. Birinci elden yapılan bu dökümün doğru ve noksansız olarak ortaya konmuş olması çok önemlidir. Birinci elden bir belgedir.

Ayrıca, çalışmada Kemal Sunal olgusunun varolduğu dönemlerin sosyo-ekonomik ve siyasal boyutunun da zaman görüşleriyle özetlenmesi, bu olgunun oturduğu zemini gözler önüne sermektedir. Bu zemin ile, filmlerin işlenişindeki bağlantı, film çözümlemeleriyle ortaya konarak vurgulansaydı, çok daha sağlam, çok daha mükemmel bir çalışma ortaya çıkacaktı. Ama Kemal Sunal bunu istemedi ve toplumsal zemin ile filmlerinin bağlantısını kurmayı sosyologlara ve sinema araştırmacılarına bıraktı.

Bu çalışma, bu haliyle, bundan sonraki araştırmalar için birinci elden belgelenmiş temel bir kaynaktır. Bu bizim açımızdan önemli. İnaniyorum ki, Kemal Sunal için de çok önemli ve yararlı bir çalışma olmuştur. Filmlerini tekrar gözden geçirmesi, oyuncu olarak kendisini yeniden değerlendirmesi, toplumsal gelişme içinde, bundan sonraki

alışmalarının nasıl olması gerektiği konusunda kendisine yeni ufuklar açmıştı. Eskiye değerlendirerek çok daha başarılı olmayı, kitleleri srklerden sanatsal boyutu da st düzeye çıkarmayı amaçlıyordu ve daha özenli çalışan yönetmenlerle, daha özenli senaryolarla çıtayı yükselteceğine inanıyordu.

Araştırmasını tamamladıktan sonra oynadığı son film olan “Propaganda”da canlandırıdığı “Gümrük Muhafaza Müdürü” karakterinin derinliği ve farklılığı; oynamaya hazırlandığı Ali zgentrk’n Balalayka filminde canlandıracağı karakterin yapısı, Sunal’ın ufuk çizgisinin kanıtları niteliğindedir.

3 Temmuz 2000 tarihinde, Balalayka filminin çekimi için Trabzon’a gitmek üzere uçağa bindiği sırada, uçak fobisi yüzünden kalp krizi geçirerek aramızdan ayrılan sanatçı, ardında halkın doyamadığı 82 film, bu filmlerini ve diğer çalışmalarını derlediği akademik bir çalışma ve sevgi seli bıraktı.

“TATLI DİLLİM”DEN “PROPAGANDA”YA...

Tiyatro oyunculuğundan yönetmen Ertem Eğilmez’in teklifiyle sinemaya geçen Kemal Sunal, önceleri salon filmlerinde başroldeki yakışıklı jnn arkadaşlarından biri, ya da kalabalık gariban arkadaş grubundan birisi olarak boy gösterdi. Bu yan rollerde bile dikkat çekince, başrolü onun için yazılan senaryolarda oynamaya başladı. nl edebiyatçı Rifat Ilgaz’ın en tanınmış romanı “Hababam Sınıfı”ndan sinemaya uyarlanan, Ertem Eğilmez tarafından ard arda çekilen dört filmde “İnek şaban” tiplemesiyle halkın gönlünde taht kurdu. Buradaki başarısı yüzünden popüler sinemanın iştahını kabarttı. Ardı ardına kahramanı “şaban” olan filmlerde oynadı. Bu filmlerde, salak görüntüsü yüzünden hesaba katılmayan, hatta alaya alınan yoksul gencin, kendilerini zeki sanan, varlıklı ama

körü insanları dize getirmesi anlatıldı. “Şaban” onları dize getirmekle kalmıyor, bütün varlıklarını da yoksul halka dağıtıyordu. Osman Seden, Natuk Baytan özellikle de Kartal Tibet’in başarılı ve akıcı sinema dili çerçevesinde, Şaban, yoksul halkın başına gelen tüm sorunlarla karşılaştı. O sorunları gözünde büyütmeden, kıvrak zekâsıyla çözmelerini bildi. Katma Değer Vergisi’ni, Umudumuz Ecevit sloganını, Almanya’ya çalışmaya giden gurbetçilerimizi, at yarışlarıyla köşeyi dönmeyi düşünen küçük insanları, bozuk malların reklamlarını yapan sömürü düzeninin reklamcılarını, iktidara yakınlığı ile insanlar üzerinde baskı kuran insanları, başlık parası yüzünden kente gelip bir şarkıyla ünlü olan şarkıcıları hep “Şaban” tiplemesi içinde eleştirdi. Düzenin genel olarak üçkağıtçılara hizmet ettiğini gösterdi. Hiçbir şeyi anlamamış gibi görünüp, onların üçkağıdını açığa çıkarıp oyunlarını bozan “Şaban”, yine hiçbir şey anlamamış gibi davranarak iyice çileden çıkardı kötülerini. Yoksul halkın ezilmişlik duygusunu, ezenlerle dalga geçerek bir nebze hafifletti.

Bilindiği gibi sinema çok boyutlu bir olgudur. Bir kitle iletişim aracı, bir eğlence aracı olmasının yanı sıra bir ticari metadır. Aynı zamanda bir endüstri koludur. Teknoloji kullanmayı ve bir ekip olarak çalışmayı zorunlu kılar. Başta yönetmen ve yapımcının anlayışı doğrultusunda diğer tüm ekip elemanlarının da katkısıyla istenirse sıradan bir seyirlik, istenirse derinliği olan sanatsal bir ürün çıkarılabilir ortaya. İstenirse kitleleri eğlendirerek, para kazanma aracı olarak kullanılabilir; ya da yaşam ve ilişkiler sorgulanarak insanlar düşündürülür, estetik bir görüntü diliyse sanatsal bir anlatıma ulaşılabilir.

Kemal Sunal, yönetmeninin yaklaşımı ne olursa olsun kendine düşen oyunculuk payını en üst düzeyde kullandı. Senaryoda canlandırması istenilen karakteri en doğru biçimde oynadı. Şaban tiplemesini de, kalabalık

ailesini geçindirmeye çalışan öğretmeni de, kenar mahalle pavyonlarında gece klarnetiyle, gündüz bulduğu her iş ile ailesine bakmaya çalışan çalgıcı Dütdüt'ü de; Alman polis giysileri içinde otorite sahibi iken kasım kasım kasılan, üniforması çıkınca Almanların çöplerini toplamak zorunda olan çöpçüyü de en başarılı biçimde canlandırdı.

İşini ciddiye aldığı, canlandırdığı küçük insanı yakından tanıdığı ve sevdiği, tiyatroculuktan gelen birikiminden de yararlandığı için, oynadığı tüm filmlerde izleyicisini kalbinden vurdu. Çizdiği küçük insan karakterini kimse onun kadar gerçekçi ve sevimli oynayamadı.

Yılların gazetecisi, siyasal yazılarıyla tanıdığımız Yalçın Doğan, *Miilîyet*'teki köşesinde Sunal'ın ölümüyle ilgili yazısında şöyle yazıyordu;

“Kemal Sunal aramızdan ayrılıyor. Bu ölüm, Türk insanının sadece yüreğini yakmıyor, kendisi ile özdeş kıldığı bir kişinin kaybı olarak gördüğü için bir anlamda kendine üzülüyor.

Osmanlı'dan bu yana, neredeyse birkaç yüzyıldır, toplum refah ve mutluluk arıyor. Arayış hep umutsuzlukla sonuçlanıyor. Hep mutsuz yaşanmaz ya! İşte, o zaman sahneye Kemal Sunal çıkıyor!...

Gündelik ve fakat ne kadar tatsız olay varsa, Sunal bunların tümünü gırgıra alıyor. En ciddi, en dramatik olaylar, onda komediye dönüşüyor. Acılar kahkahalarla yutuluyor. Senaryoyu bildiğimiz halde, onun her filmini yeniden ve yeniden, bıkmadan izlemenin başka ne anlamı olabilir ki!...”²

Radikal Gazetesi köşe yazarlarından Türker Alkan da O'nun çizdiği karakteri şöyle yorumluyordu;

“Kemal Sunal'ı başarıya ulaştıran ve halkın sevgilisi yapan tip, saf gözüken ama yeri gelince bir çarıklı erkân-ı harp kurnazlığı sergileyen; korkak gözüken ama sırasında çok cesur olabilen; sömürülen ama zamanı gelince kendisini sömüreni pes ettirecek yetenekleri olan; güreşte altta

olmasına aldırmadan mücadelesini sürdüren bir karakterdi. Ayakları yere basardı. Uyumsuz, yabancılaşmış, şımarık, gösteriş düşkünü olan kişilere karşı sıradan insanların duyduğu tepkileri dile getirirdi. Filmlerinin bu kadar tutulması için bütün bunlar yeterli değil midir?”

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ünsal Oskay'ın Kemal Sunal filmlerini değerlendirmesi de şöyle:

“Meddah, orta oyunu, Hacivat-Karagöz çizgisinin devamıydı onun filmleri. Amaç: İğneli laflar söyleyerek sistemi eleştirmek ve halkın düşüncelerini en düzgün biçimde aktarmak... Türkiye'nin modernleşme sürecinin sonucudur. Modernleşme adına çok büyük maliyetler ve bedeller ödenmiştir. Bir çok kişi şehirlere göç etmiş, geriye kalanlar ise yurt dışının yolunu tutmuştur. Müslüman olmalarına rağmen, Avusturya'daki çiftliklerde domuz yıkamak zorunda kalmışlardır.

Bu dönemde ortaya Kemal Sunal çıktı ve halkın sesine tercüman oldu. Özelliği şudur; sistemi eleştirirken, sistemin içinde kalmayı başarmıştır. Hiçbir zaman ne sistem tarafından dışlanmış ne de kendisi sistemi tanımazlıktan gelmiştir. Sınırı çok güzel çizmiştir. Örneğin aptalı ve sıradan insanı oynarken suçlu olarak hep kendisini eleştirmiş ve bunu yaparken de hiçbir zaman müşterisiz kalmamıştır.”⁴

Kemal Sunal'ın filmlerinde canlandığı kişilikleri bizim de katıldığımız görüşleriyle özetleyen eleştirmen Tunca Arslan'a kulak verelim son olarak; “Üç değişik Kemal Sunal vardı... Hababam Sınıfı filmleriyle başlayan süreçteki “tipik”; televizyon dizilerindeki “atipik” ve Polizei'den Abuk Sabuk Bir Film'e, Düttürü Dünyadan Katma Değer Şaban'a açılan, sinemamızın yüzakı filmlerinden oluşan yelpazedeki gerçek “sanatçı” Kemal Sunal...”⁵

Gerçek sanatçı Kemal Sunal, gerçek sanatçı yönetmenlerin filmlerinde, oyunculuğunu daha bir ustaca ortaya koyabildi. Önem verilen, özen gösterilen yapımlarda güçlü

oyunculuğuyla, yaratılan sanat ürününü omuzladı. Zeki Ökten'in Atıf Yılmaz'ın, Kartal Tibet'in, Şerif Gören'in çektiği Kemal Sunal filmlerindeki farkı eleştirilerdeki inceliği, anlatım dilindeki ustalığı, görüntüdeki estetiği belirtmeden geçmemek gerekir.

Kemal Sunal, 1991 yılındaki "Varyemez" filmiyle ara verdiği sinemaya 1999'daki "Propaganda" ile geri dönmüştü ve gözünü ufka dikmişti. Ufukta yeni karakterler ve yeni "sanat" ürünleri görünmekteydi, kalbi izin verseydi eğer.

SEKSEN İKİNCİ FİLM

Filmin Adı ve Yapım Yılı: Propaganda-1999.

Yönetmen : Sinan Çetin

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Metin Akpınar,
Meltem Cumbul,
Rafet El Roman,
Meral Orhonsay,
Ali Sunal.

Senaryo : Sinan Çetin-Gülin Tokat.

Görüntü Yönetmeni : Rebekka Hass.

Müzik : Sezen Aksu.

Propaganda'nın konusu 1940'larda Anadolu'da bir sınır kasabası olan Hislihisar'da geçer. Yıllar önce kasabadan ayrılarak Ankara'ya giden ve memuriyet hayatına atılan Mehdi, görevli olarak ailesiyle birlikte Hislihisar'a döner. Mehdi'yi kasaba halkı ve çocukluk arkadaşı sıhhiyecisi Rahim törenle karşılar. Savaş yıllarında canını kurtardığı arkadaşının kasabaya görevli gelmesine sevinen Rahim, bir süre sonra hayal kırıklığına uğrayacaktır. Gümrük Muhafaza Müdürü olan Mehdi'nin ölçümlere göre kasabanın ortasından geçirdiği sınır yüzünden kasabada

tüm hayat alt üst olur. Mehdi'nin merkezi otoriteye aşırı bağımlılığı tüm sorunları çözümsüzleştirir.

Kemal Sunal'ın Hitler'i andıran kırışmış badem bıyıkları ve üniforması ile çizdiği Gümrük Muhafaza Müdürü karakteri çok başarılı. Kurallarla sevdikleri arasında gidip gelen kişilik çatışmalarını tüm derinliği ile yansıtıyor yüz ifadesine. Karşısında aynı başarıyı yakalayan Metin Akpınar. Yalnızca bu iki sanatçının oyunları için bile izlenebilir film. Genel çekimlerde dikenli tellerin uzayıp gittiği sınırın anlamsızlığı çok güzel verilmiş. Bunun yanında yakın çekimlerde, gümrük binası içinde ve çevresinde; Rahim'in evinde ve çevresinde bir tiyatro mekânı havası hissediliyor.

Gümrük Müdürü'nün tanıdığı insanlar için, ihlal etmeyi düşündüğü kuralları, acımasız ve kesin uyarıları ile engelleyen genç gümrük memuru rolünde Kemal Sunal'ın oğlu Ali Sunal da umut verici bir oyun çıkarıyor. Meltem Cumbul, Rafet El Roman, Meral Orhonsay filmin başarısında önemli katkılar yapıyorlar.

*Şükran Esen
İstanbul, Şubat 2001.*

"Propaganda", 1998.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	18
1. GÜLDÜRÜ NEDİR?	21
1.1. Güldürünün Türleri	23
1.1.2. Güldürünün İşlevleri	25
1.2. Tiyatroda Güldürü	26
1.3. Sinemada Güldürü	29
1.3.1. Güldürü Sinemasında Türler	39
1.4. Televizyonda Güldürü	42
2. KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ	44
2.1. Kemal Sunal Güldürüsünün Dayandığı Toplumsal Yapı	44
2.1.1. 1970'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	48
2.1.2. 1980'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	57
2.1.3. 1990'lı Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	61
2.2. Sinemada Kemal Sunal Filmleri (1972-1997)	63
2.2.1. Salon Filmlerinde Güldürü Ağırlıklı Yan Roller (1972-1974)	64
2.2.2. İlk "Kemal Sunal" Filmleri (1974)	68
2.2.3. Hababam Sınıfı Serisi (1975-1977)	69
2.2.4. Şaban Filmleri (1977-1985)	73
2.2.5. Dram Yönü, Güldürünün Önüne Geçen Filmler (1986-1990)	85
2.2.6. Diğer Filmler	91
2.3. Televizyonda Sinema Filmi Olarak Çekilmiş Olan Kemal Sunal Filmleri Gösterimi (1990-1997)	116
2.3.1. Türk Televizyonlarında Komedi	116
2.3.2. TV Kanallarının Kemal Sunal Filmlerine Yönelmesindeki Faktörler	119
2.3.2.1. Rating Kaygısı	119
2.4. Televizyon İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri (1992-1997)	120
2.4.1. Özel TV Kanallarının Yerli Dizilere Yönelmesi	120
2.4.2. Kemal Sunal'ın Dizileri	120
2.4.2.1. "Saygılar Bizden" Dizisi	121
2.4.2.2. "Şaban Askerde" Dizisi	121
2.4.2.3. "Bay Kamber" Dizisi	122
2.4.2.4. "Şaban ile Şirin" Dizisi	122

3. KEMAL SUNAL'IN YAŞAMI SANATÇI KİŞİLİĞİ ve MEDYADAKİ DURUMU	125
3.1. Kemal Sunal'ın Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği	125
3.2. Kemal Sunal Güldürüsünün Türk Sinemasındaki Yeri	134
3.2.1. Film Konularının Seçimi	135
3.2.2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Yakınlığı	136
3.2.3. Sunal'ın Canlandırdığı Tiplerin Halktan ve Halka Yakın Olması	137
3.2.4. Mesajların İzleyici Tarafından Kolayca Algılanması	137
3.2.5. Sanatın Ticari Kaygıların Önünde Yer Alması	138
3.3. Kemal Sunal'ın Sanatçı Kişiliği	138
3.3.1. Tiyatro Oyunculuğu Dönemi	139
3.3.2. Tiyatro Oyunculuğundan Sinemaya Geçiş	139
3.4. Kemal Sunal'ın Medyadaki Durumu	140
3.4.1. Basında Bazı Kemal Sunal Filmleri	140
3.4.1.1. Polizei (1988)	140
3.4.1.2. Zübük (1980)	142
3.5. Sanatçı Gözüyle Kemal Sunal	143
3.5.1. Müjdat Gezen	143
3.5.2. Demet Akbaş	144
3.5.3. Levent Kırca	144
3.5.4. Gani Müjde	144
3.5.5. Yasemin Yalçın	145
3.6. Araştırmacı Gözüyle Kemal Sunal	145
3.6.1. Uğur Dündar	145
3.7. Eleştirmen Gözüyle Kemal Sunal	146
3.7.1. Erdoğan Sevgin	146
3.7.2. Cengiz Semercioğlu	147
3.7.3. Cihan Demirci	148
3.7.4. Emre Kongar	149
3.7.5. Giovanni Scognamillo	151
3.8. Köşe Yazarları Gözüyle Kemal Sunal	152
3.8.1. Ertuğrul Özkök	152
3.8.2. Zülfü Livaneli	154
3.9. Röportajlarda Kemal Sunal	155
4. SONUÇ	160
DİPNOTLAR	163
EKLER	169

ÖNSÖZ

Türk sinemasının günümüzde büyük bir sektörel bunalım içinde olduğu ve ne yazık ki varlığından söz edilemeyecek aşamaya geldiği, sinemamız adına üzüntü verici bir gerçektir. Şüphesiz bunu tek bir nedene indirgeyip anlatmaya kalkışmak, kolaycılık ve gerçeklerden uzaklaşmak olur.

Bu nedenleri alt başlıklar halinde sıralamak sorunun boyutlarını daha gözle görülür hale getirecektir;

- Hükümetlerin izlediği, kültürü arka plana iten politikalar,
- İletişim alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler sonucu televizyonların girmediği bir yerin kalmaması,
- Değişen dünya düzeninin Türkiye'ye yansımasıyla yaşanan hızlı değişim,
- Sinema sektörünün kendi içinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle dışarıdan giderek artan bir ivmeyle yurda giren yabancı filmler,
- Sinema salonlarının birer ikişer kapanması, bunun yanı sıra kapanmayanların da iyice seyrekleşen yerli filmler yerine yabancı filmleri gösterime sokması.

Bunlar, Türk sinemasının bugün içinde bulunduğu krizin neden-sonuç ilişkisi içinde irdelenebilecek faktörlerdir. Sinemaya 25 yılını vermiş bir sanatçı olarak bundan üzüntü duymamak mümkün değil.

Çeyrek yüzyıl sonra tekrar üniversite öğrenimine başlamamın gerçek nedeni ise, meslekte edindiğim birikimi

akademik platformlarda değerlendirerek, iletişimin bir dalı olan sinema üzerine eğitim-öğretim gören genç arkadaşlara bu deneyimi aktarabilme, onların ufkunu genişletebilme açısından üzerime düşen görevi yapabilmektir.

Sayın Doç. Dr. şükran Esen danışmanlığında hazırladığım bu yüksek lisans tezinde, sinemaya verdiğim yirmi beş yılın satırbaşlarıyla bir özeti, sinemanın dünü ve bugünü ile ilgili görüşler yer almıştır. Kemal Sunal olarak kendi fikirlerimi değil, Kemal Sunal hakkında yazılanları araştırıp gün ışığına çıkarmayı, aynı zamanda bu dönemdeki Türk sinemasını genel olarak irdelemeyi hedefledim.

Bu tezde, bilimadamlarının, sanatçıların, yazarların ve eleştirmenlerin görüşleri yer almıştır. Çeyrek asırlık fiili hizmetten sonra Türk sinemasına bundan sonra yapacağım yeni filmlerle ve akademik çalışmalarla destek vermek dileğindeyim.

Katkılarından dolayı, hocam Sayın Doç. Dr. şükran Esen'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ali Kemal SUNAL
İstanbul, 1998

Kemal Sunal'ın 1972 yılında küçük bir yan rolle başlayan sinema yaşamındaki baş rol oyunculuğu dönemi 1974 yılında Meral Zeren ile çektiği "Salako" filmiyle başladı, (y.n.)

1- GÜLDÜRÜ NEDİR?

Güldürü, mizah, gülünç kavramları üzerine öylesine çok tanım ve yaklaşım vardır ki, bu tanım ve yaklaşımlar neredeyse yaşamış-yaşayan insan sayısına eşittir. Bir başka deyişle herkesin gülme ve güldürmeyle olan anlam ilişkisi farklıdır. Ancak burada söz konusu olan gülmenin ve onun etrafında kümelenen diğer kavramların bilimsel tanımlamasıdır. Başlangıcı insanın varoluşuna tarihlenen gülme ve güldürünün sözcük anlamına baktığımızda; “Komedyâ sözcüğü ‘Komos’ ile ‘Oidia’ sözcüklerinin birleşiminden ortaya çıkar. Komos hem cümbüş hem halk anlamına gelir. Oidia ise ezgi anlamındadır. Böylece komedyâ, cümbüş ezgisi ya da halk ezgisi anlamında kullanılmıştır.”¹ Bir bakıma, güldürünün halk sanatı olarak kabul edilmesinin antik döneme kadar uzandığını ifade eden bu tanıma yakın bir görüş, Henri BERGSON’un sözlerinde yer alıyor, “Topluluk hayatının bazı ihtiyaçlarına cevap vermesi lazım gelen gülmenin, içtimai bir manası da olması gerekir.”²

Oğuz Makal ise güldürüyü şöyle anlatıyor: “Eski Yunan tiyatrosundan beri ‘trajedi’nin karşıtı. Aristoteles: ‘Trajedi, ortalamanın üstündeki insanları, güldürü ise altındaki insanları temsil eder,’ deyip kurtulmuştur. Başlangıçta bir kez yüce, soylu ve aşağı sınıfı ayrımı yapıldı ya konumuz olan sinemaya baktığımızda güldürü, sanki

alt sınıfların, üsttekilerden öç alması amacıyla ortaya çıkan bir tür. Ya da Chaplin'in söylediği gibi, sanki yaşamda daha güçlü olmak için mizaha en çok gereksinim duyan sınıf, 'alt sınıfa' aittir bu tür. Kaldı ki, insanlar arasındaki çelişkiler ve çatışmalar olduğu sürece güldürünün olmaması düşünülemez. Bu yüzden de iki yanı keskindir. Çirkin, aşağı, içi boş, sahte olanı, acı ve katı bir alayla ya da kahkahayla yıkar; işte o zaman 'gülünç' olan da ortaya çıkar. İnsanın topluma, kendine söyleyemediklerini ortaya koyar. Uyarıcıdır. Hırçın, şımarık, alaycı, kıskırtıcı, yıkıcı karakteriyle her şeyin yolunda olduğu söylenen toplumsal düzene ve gerçek yüzünü değişik maskeler altında gizleyen insana keskin bir bakış fırlatır.

Bu bakışı filmlerde de bulabiliriz. Tarihsel olarak filmlerde 'bu bakış'ın erken biçimi 'savruklama'larda ortaya çıkmıştır. Öncüler, Max Linder'den Mack Sennett'e çılgın bir kargaşa içinde yitip gitmeye başlayan, mekanikleşen yabancılaşan insanı arıyorlardı. Nerede olduğunu keşfetme aracıydı güldürü. Sonra onlara kendi bakış açılarıyla Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Buster Keaton, Marx Kardeşler... katıldılar. O kendilerine özgü gülütlerini (gag) bir mızrak gibi savurarak, modern zamanların değerlerince, makine ve sistemlerine Don Kişot gibi hücum ettiler. İçlerinde 'Şişko Fatty' gibi ah-lâk(!) savunucularına yenilenler, her zaman bir uyumsuz-bağımsız olarak kalmayı yeğleyen Chaplin gibi, Amerikan yaşam biçimini tanımlayan kalıplara uymadığı ve ikiyüzlülüğe karşı olduğu için sanatını besleyen kaynaklardan ayrılmak zorunda kalıp yara alanlar da oldu. Onların savruklamaya, vurgulamaya, ama en önemlisi insanı tanımaya dayalı güldürü geleneği ABD'de Jerry Lewis, Avrupa'da Lois da Funes gibi ustalarla birkaç kez canlandıysa da, kaçınılmaz olarak törensiz, sessiz gömülüşlerini yaptılar."³

1.1. Güldürü Türleri

Güldürü üzerine yapılagelen araştırmalar, on ayrı başlıkta güldürü türü olduğu noktasında birleşir. Her biri üzerine ciltler dolusu görüş öne sürebilecek bu türlendirmeyi kısaca şu şekilde sıralayabiliriz:

I) Güldürme Amaçlı Teatral Oyunlar: Bu türün ilk örnekleri 1920-1921 yıllarında İngiltere’de ortaya çıktı. İkinci Dünya Savaşı’nın başladığı döneme kadar etkisini sürdürdü. Bu dönemin iki önemli özelliğinden ilki; oyun yazarlarının bir kısmı eleştirel güldürüye yönelmiştir. İkincisi; oyun yazarlarının çoğunluğu hiçbir sorunla ilgilenmeden doğrudan güldürmeyi yeğlemiştir.

II) Ciddi Güldürü: “Ağlamaklı Güldürü” de denilen tür, Fransa’da XVIII. yüzyılın ilk yarısında Nivelles de La CHAUSSEE tarafından yaratıldı. Bu türde, burjuva çevresinden seçilen kişilerin anlatıldığı durumlar, heyecan ve acıma duygusu uyandırılarak anlatılır. Duygusal ve ibret uyandırma temel özelliklerindendir. Diderot, “Entere-tiens avec Dorval” (Dorval’le Konuşmalar) adlı yapıtında Ciddi Güldürü’yü tanımlamıştır. Ciddi Güldürü, burjuva dramıyla birlikte, geleneksel türler içinde ara türlerden birini oluşturur. Diderot, karakter ve töre betimlemeleri yerine, koşulların betimlemesini koydu ve güldürüye ahlaki bir tez getiren dokunaklı bir hava verdi.

III) Toplumsal Taşlama: Bu türün de teorisini bir Fransız yazar Marcel PAGNOL’dur. Toplumun çeşitli sınıflarına mensup insanlar, teatral yapıdan çok, sinematografik anlatıma yakın teknikle ve gerçek yaşamdaki gibi ele alınıyordu.

IV) Kahramanlık Güldürüsü: Bu türdeki oyun kişisi, oyundaki hareketi oluşturmaları ve sürüklemeleri yanı sıra öykü kuruluşunun merkezinde yer alır. Ne var ki fazla kişiselleştirilir, abartılır. İnsanüstü kılınır ve ideal insan gibi gösterilir. Başına gelen kötülükleri inandırıcı olmayan bir

slupla ve kolayca savuşturur. Ruh sıkıntılarını abartılı ve gösterişlidir.

V) Romantik Güldürü: Konularını serüvenler ve serüven kişilerinden (şövalyeler, savaşçılar) alır. Olaylar gerçek yaşamda karşılaşılması zor olaylar olmasına karşın inandırıcı bir üslupla sunulur. Bu tür güldürünün öncüsü ve büyük ustası SHAKESPEARE'dir. Bu türün kurallaşmış biçimleri sonraki yüzyıllarda Avrupa'daki tüm güldürü türlerini etkilemiştir.

VI) Tre ve Karakter Güldürüsü: İnsanı doğal haliyle betimleyen tre güldürüsünün MOLIERE'in yarattığı ne sürülür. Ancak söz konusu doğallığın tiyatrodan kaynaklandığını da belirtmek gerek. Üstelik evrenselliğe yönelik olan "karakter gldrsn"; karakteri oluşturan belli bir dönemin "trelerinden" ayırt etmek olanaksızdır. En temel özelliği; doğrudan insani olan psikolojiye yönelerek ve onların kişisel yorumlarını da katarak göstermesidir. Bütün yönleriyle etkin ve donanımlı bir güldürü türüdür.

VII) Abartılı Güldürü: Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasını kapsayan dönemde ortaya çıkip yaygınlaştı. Trajik yanı daha belirgin olan bu türün oyuncularında fantezileri ve gerçek olanı vurgulamak için tutumdan ödün verdiği görülür.

VIII) İli Güldürü: Naif ve kalın çizgilerdir. yk kuruluşları genellikle birbirinin aynıdır. Örneğin birbirini seven iki genç türlü engellerle karşılaşır, mücadele eder ve sonunda mutlu sona ulaşarak beraber olurlar.

IX) Dolantı (Entrikal) Güldürü: Bu türün en belirgin özelliği, komik öğenin, ustalıkla birbirine bağlanmış durumlarından ve hareketlerden sağlanmasıdır. Yüzeyde gelişen bu türün ahlaki ya da ruh zmllemelerine yönelik kaygısı yoktur. Kişilerin değil, onların çevirdiği entrikalarda yoğunlaşılır. İşte güldürme de bu karmaşık yapı içinde yakalanır.

X) Hafif Güldürü: Türlerin içinde dramatik yapısı ve

içerik bakımından en boş ve yüzeysel olanıdır. Buna karşın oyun kişileri iyi işlenmiştir. Gevşek ve yorucu olmayan yapısıyla kolay tüketilir. Tek amacı güldürmek ve eğlen-dirmektir. Ne var ki bu özelliklerine karşı algılanması in-ce duyarlılıklar gerektirir.

1.1.2. Güldürünün İşlevleri

Güldürü, bunca incelemenin konusu olmuşken, üze-rinde bilimsel teoriler oluşturulmuşken en çok iki işleviy-le dikkati çekmiştir; ilki, “catharsis” yani insanın bastırıl-mış, bilinçaltına itilmiş duygularından kurtularak arındırılması; ikincisi, güldürme yoluyla budalalığı ve kusurları gösterip cezalandırma, böylece toplumsal yaşamı rehabili-te etmeye çalışmadır. Bireysel ve toplumsal öneme sahip bu iki işlev, güldürünün her çağda olduğu gibi günümüzde de önemini koruduğunu göstermektedir. Çağdaş düşünce-ye göre güldürü, entelektüel ve uygar bir bakış açısının egemen olduğu bir sanat türüdür.

Muzaffer İZGÜ, güldürünün işlevlerini konu edindiği bir yazısında, gerçekte güldürü arasındaki ilişkiye değinir: “... Gülmecenin bir işlevi de kakhahanın kakhaha, pizola-nın pizola olduğunu öğretmektir. Gülmece gerçeğin ta kendisi olmalıdır. Gerçek olmayan gülmece gülmece değıl-dir. Yani gülmece gerçeğı derken, gülmece, sınıfını bilme-lidir. Sınıftan sınıfa, toplumdan topluma işlevinin değışik olduğu gülmece, herşeyden önce kiminle alay edilmesi ge-rektiğinin ayırında olmalıdır. Bunun için gülmece sınıf-saldır. Soluğunu halkından, ortak kültüründen alır. Bir gülmece öyküsüne, bir karikatüre bir avuç insan baş sallayıp evet diye gülüyorsa bu gülmece değıldir. Salt bir avuç insanı güldürmek, hoşça vakit geçirtmek için yazılmıştır, çizilmiştir, işlevi bitmiştir. Kalıcılığı yoktur, geniş halk kesimine yazılmamıştır. Ama öyküye, karikatüre milyon-larca baş sallayan, evet diyorsa, gülmece görevini yapmış

demektir. Gülmece saçmaya dönüştüğünde, belki bol güldürme olanağı ortaya çıkar, ama o gülmece kalıcı olmaz. Yazıldığı gün gününü doldurmuş sayılır. Abartma, olayı ters görüntüleme, atasözleri ve deyimlerle oynayarak gülmece yapmaya çalışma kalıcı bir gülmece değildir. Bunlar sabun köpüğü gibi gazete sayfalarını doldurur, ama metorolojinin hava raporu gibi bir günlük olur. Çünkü gülmecenin işlevinde mutlaka kalıcılık olmalıdır. Bergson, 'Doğada insandan başka gülünç yaratık yok' diyor. Ne doğru. Şöyle bir yanımıza yöremize, iletişim araçlarına bakalım. Ne gülünç yaratıklar görüyoruz. Sanki insanlar özellikle gülünç olmaya çalışıyorlarmış gibi. İşte gülmecenin en önemli işlevlerinden biri de, insanları bu çabaya iten nedenleri ve bu çabadan elde edecekleri çıkarı anlatmasıdır..."⁴

Buna karşın Aziz Nesin her ne olursa olsun güldürünün başat işlevinin güldürmek, sadece güldürmek olduğundan söz eder: "...Gülmecenin pek çok işlevi vardır... Ancak genel olarak tek bir işlevi vardır, güldürmek. Ötekiler sonradan gelir. Bir ülkede sınıfsal olarak, emekçi sınıfının gülmecesinin ereği ve işlevi farklıdır, rahat insanların, egemen sınıfların gülmecesinin işlevi çok başkadır. Bir emperyalist ülkenin, çok zengin bir ülkenin gülmecesinin işlevi çok daha başkadır..."⁵

1.2. Tiyatroda Güldürü

Bir gösteri sanatı olması ve toplumla ilişkisi açısından sinemaya benzemesinden ötürü, öncelikle tiyatrodaki güldürüye bakalım. Ellili yıllardaki Türk Komedi Tiyatrosu'nu ele alan şu yazıyı okuyalım:

"Komedi Tiyatrosu'nun bugün bir garip zihniyeti var. Onlara göre, komedi deyince komik bir eserin kendileri tarafından oynanması anlamı ortaya çıkmalıdır.

Geçen asırlarda, asrımızda dünyanın pek çok yerinde tiyatronun kendi alanında çok güzel eserler yazılmıştır. Bunlar, yazarın memleketinin, örf ve ananelerinin belirttikleri gibi toplumların aksak taraflarını, insanoğlunun yanlış düşüncelerini en güzel bir tarzda inceleyerek hoş bir anlatım havası içinde belirtmektedirler.

Bizde, bilhassa İstanbul Belediye Şehir Tiyatrosu Komedi Bölümü'nde komedi de oynanan eser ya orijinal yahut da tercüme. Bu iki halde de bir şey fark etmezdi. Eser, ister orijinal olsun, ister tercüme, eserin akıbeti, oynayan oyuncuların tutumlarına bağlıydı. Bir aktör veya aktris, her eserde kendini vermek ister ve mesul idareciler buna karşı, bu tutuma karşı, hiçbir reaksiyon göstermezlerse, netice daima tiyatro eserinin mahiyetinin mahvolmasıyla sona ererdi.

Bir de adaptasyon merakı vardı... Kökü çok eski senelelere, Türkiye'de tiyatronun ilk kurulması, yerleşmesi senelerine dayanan bu anlayış, 1957 Türkiye'sinde, evet yalnızca kocaman dünyanın bir nokta kadar küçük bir şehrinde hâlâ hüküm sürüyor ve Komedi Bölümü adapte eserler oynuyordu.

Bunun çeşitli sebepleri vardı.

Mes'ul insanlara sorarsanız, bir eser adapte olursa, halk buna çok daha fazla rağbet ediyordu. Onlara göre, maksat tiyatronun her akşam kapalı gişe oynaması demek olduğu için bu iddialarında haklı olabilirler.

Tiyatro oyuncusu da bu iddiayı hem kabul ediyor ve hem de buna başka iddiaları da ekliyorlar. Tiyatro oyuncusuna göre: "Bir eser adapte olursa onu oynamak çok daha kolaydır. Sonra seyircinin karşısında kendisinden olan kahramanlar vermek daha iyidir ve bilinen insanları, tipleri, karakteri canlandırmak, daha faydalıydı..."

"İstanbul gibi bir şehirde, tiyatroya giden binlerce kişi, komediyi filan aktörün ve filan aktrisin oyunları olarak kabul ediyor ve ince, zarif, kibar hareketlerden, düşüncelerden, eserlerden bi'haber, bir aktrisin kıç oynatmasını, yahut bir

aktörün ellerini ayaklarının arasına alarak boynunu büküp, yalancıkdan dövülen çocukların çıkarttıkları sesler gibi acayip sesler çıkartmasını veya eli, dili maşalı aktrisin her temsilde aynı diksiyon ve hışırtılı bağırmaclarını, komedinin canlı birer tezahürü olarak kabul diyordu. Komedi Bölümü her zaman seyirci bulabilir. Bunun sebepleri; isim, şöhet, gülmek ihtiyacı.”⁶

Türk tiyatrosunda güldürünün 1970’ler ve sonrasını da Özdemir Nutku’dan öğrenelim: “Gülmece alanında dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Türkiye’de son on yıl içindeki taşlamalı güldürüler de çok sayıdadır. Bunların bir bölümü içerik yönünden ağırlığı olan, başka bir deyişle tiyatro tarihimizin içinde yerini alan yapıtlardır. Başka bir bölümü de yalnızca güldürme amacıyla yazılmış, oynadığı anın dışında belleklerde pek kalmayacak olan şeylerdir.

Mehmet Akan’ın yönetiminde, grup çalışması ile üretilen Hamdi (1971) adlı oyun orta oyunun büyük ustası Kavuklu Hamdi’nin adından esinlenerek yazılmış bir yapıttır. Geleneksel tiyatromuzun açık biçimi içinde, güncel konulara değinen bir taşlama olan Hamdi, eksiklerine karşın, başarılı bir denemedir. Engin Ardiç’in, Turhan Selçuk’un çizgi romanından sahneye uyarladığı Abdülcambaz (1972) ise episodik gelişim içinde sömürücü ve çıkarıcı çevrelerle çatışan Abdülcambaz’ın serüvenlerini ele alır.

Metin Bilgin’in Dalgınlar’ı (1974), Muzaffer İzgü’nün Çöpçü (1973) ve Reçetesi Peçete (1974) adlı oyunları biçim denemesine girmeyen taşlamalardır. Ancak Reçetesi Peçete, soyluluğun bir işe yaramadığı günümüzde de bir paşazade kâlintısı Nuri Bey ve ailesinin içine düştüğü durumları gösterir. Bu oyunda çalışanlarla asalakların çatışması vardır.

Son on yıl içinde taşlamalı güldürü alanında adını çok duyuran bir yazar da Ferhan Şensoy’dur. Yazarın Dur Konuşma, Sus Söyleme (1976) adlı yapıtı, toplumdaki yasaları parodik biçimde dile getiren bir oyundur. Şahları da Vururlar (1979) ise İran’da Pehlevi Saltanatı’nın yaşamını ve yıkılışını ele

alan siyasal bir taşlama niteliğindedir. Şensoy, bu oyunda, se-yircinin de bildiği şeyleri değişik ve hoş bir biçimde anlatır. Yazar, Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı (1980) adlı güldürüsü ile ülkemizde sayıları giderek artan süpermarketlere karşı, mahalle bakkalı olan dul bir kadının çatışmasını eğlenceli episodlarla işler.

Bu dönemin en ilginç ve keskin taşlaması ise Uğur Mumcu'nun yine aynı addaki anı kitabından sahneye aktardığı Sakıncalı Piyade'sidir (1977). Bu oyun hem siyasal ortamın, hem de bu ortamın içinde çeşitli görevlerde bulunan kişilerin eleştirisidir. Göstermeciliği özelliği olan biçimle sahneye aktarılmış olan yapıt, hem tek tek episodlar hem de bir bütün olarak çok başarılıdır.

Adnan Giz'in Babamın Gorilleri (1979) adını taşıyan güldürüsü ise, alışlagelmiş biçimde yazılmış, içerik olarak da önceki dönemlerin güldürülerinden daha değişik değildir. Burada karısı tarafından ezilen bir erkeğin durumu sergilenmiştir. Yazar, toplum içinde kadınlar iktidarda olsalardı, sorunların pek değişmeyeceği düşüncesindedir. Bilgesu Erenus'un müzikli taşlaması Kelaynaklar (1981) biraz daha değişiklidir. Orta oyunu ve meddahlık özellikleriyle kurulan kelaynakların onu izlemesi söz konusu edilerek, güncel taşlamaya gidilir.”Günümüzde de komedi ağırlıklı oyunlar ilgi görmeye devam ediyor.

1.3. Sinemada Güldürü

Güldürünün sinemadaki gelişimini incelerken öncelikle dünya sinemasını ele almak istiyoruz. Daha sonra Türk sinemasındaki güldürünün serüvenini sergileyeceğiz. Alim Şerif Onaran hocamız dünya sinemasında güldürü filmlerini çok güzel özetlemiş “Sinemaya Giriş” kitabında. Biz de bu bölümü oradan aynen aktarmanın yararlı olacağı kanısındayız:

“Daha sinemanın ilk yıllarından başlayarak güldürü

türü halk tarafından çok istenen bir tür oluşturmuştur. Avrupa'da ilk güldürü filmi olarak bilinen Lumieres'in 'Kendi Kendini Sulayan Bahçevan' (L'Arraseur Arrosee) (1985) bu türün tipik örneğidir. Filmde bahçeyi sulamakta olan bir bahçevanın muzip bir oğlan çocuğunun suyu kaynağından kesmesi dolayısıyla bakınırken ıslanmasının yarattığı komik etki vurgulanıyordu.

Film yapımcıları daha ilk yıllardan başlayarak melodramın yanı başında güldürü filmlerinin halkın en çok aradığı tür olduğunu anlamışlar; buna göre sinema filmi üreten çeşitli ülkelerde bu türe özel bir önem verilmiştir.

Sessiz sinema döneminde daha önce mimik ve jestlerin vurgulandığı gülünç hareketler ortaya konuyordu. Çoğunlukla gıdıklanmadan doğan mekanik güldürme yöntemi kullanılan bu filmlere, ilk kez fikir ögesini sokan iki önemli güldürücü Fransız Max Linder ve İngiliz asıllı olup sanatını daha çok Amerika'da sergileyen Charlie Chaplin'dir.

Fransız güldürü sinemasında adını duyurmuş Leonce Perret, André Deed, Charles Prince (Charles Petitdeman-ge) ve Jean Durand gibi güldürü sanatçıları, yarattıkları 'Leon', 'Boireau', 'Rigadin', 'Onesime', ve 'Zigoto' tipleriyle Fransa'da ve Avrupa'da tanınmış ve özellikle İtalya'da da 'Cretinetti' (Budamacık), 'Polidor' gibi güldürü tiplerin doğmasına örnek oluşturmuşsa da, bu güldürü tipleri belli derecede 'Rigadin' istisna edilirse, fikir ögesinden çok, sinema hilelerinden ve tiplerinin gülünçlüklerinden yararlanarak sanatlarını sürdürmüşlerdir.

Fransa'da güldürü türü ve tiplerinin ortaya çıkışını izleyerek bu tiplerin çeşitli sosyal durumlar ve meslekler içindeki serüvenlerini vermek adet olmuş; bu tutum bugüne kadar hemen bütün güldürü filmlerinde yinelenmiştir (Rigadin'in çoğunu Georges Monca ile çevirdiği 'Rigadin Sütba-ba', 'Rigadin Napolyon', 'Rigadin ve Kaşarlanmış Kiracı', 'Rigadin Cumhurbaşkanı', 'Rigadin Alplerde', 'Rigadin Tedavi Görüyor' adlı filmler buna örnek olmuştur).

Fransa'da gerçek anlamıyla ilk güldürücü Max Linder (Asıl adı Gabrielle Levielle) olmuştur. 1917'de Charlie Chaplin, Amerika'da iken ona sunduğu fotoğrafın üstünü "A Max Linder, le seul, l'unique, mon professeur" (tek, biricik olan Hocam Max Linder'e) ibaresiyle imzalamıştır.

Bir bakıma Max Linder olmasaydı, yalnız şarlo değil, Buster Keaton (Melek), Harold Lloyd (Lui) gibi güldürücüler de doğmayacaktı, denebilir.

Onunla, ilk kez güldürü durumlarından doğuyordu; Rigadin'de olduğu gibi sinema hilelerinden değil... Kılık kıyafet olarak Max Linder 19. yüzyıl sonu Fransız kentsoylusunun zarif 'gentlemen'ini yansıtır: Parlak ayakkabılar, çizgili pantolon, frak ve silindir şapka, badem bıyık, papyon kravat ve yakasındaki ekle tam bir sosyete komiği idi Max Linder... (şarlo aynı kılığı, bir kibar düşkünü olarak, ondan alacaktır daha sonra...)

1907 yılından başlayarak ilkin Fransa'da, sonra Orta Avrupa'da ve Amerika'da Albert Capellani, Georges Monca ve Louis Gasnier ile filmler eviren Max Linder'in n gerek Avrupa, gerek Asya ve gerekse Amerika'da yayılmış ve kendisine 'Kahkahalar Kralı' (Le roi du rire) unvanı verilmiştir. Onun çevirdiği filmler içinde: 'Max'ın Evliliği', 'Max ve Kutlama Merasimi', 'Max Moda Yaratıcısı', 'Max Boğa Greşisi', 'Yedi Yıllık Mutsuzluk', 'Sirk Kralı' ve bir Alexandre Dumas Pern parodisi olan ( Silahşrler'in alaya alındığı) 'Sıkışmış Silahşör' (L'Etroit Mousquetaire, Amerika'daki adıyla 'The Three Must Get There') anılabilir. Bu filmdeki temaların bazıları daha sonra şarlo tarafından ele alınarak yeniden işlenmiştir.

Amerika'da güldürü türünü I. Dünya Savaşı'ndan önce canlandıran, kendisi de bir güldürücü olan Mack Sennett'dir. 'Keystone' kurumu içinde Charlie Chaplin'le birlikte Roscoe Arbuckle (Fatty), Ben Turpin, Harold

Lloyd, Larry Simon, Harry Langdon, Buster Keaton'u üne kavuşturan odur. Bu yüzden kendisine 'Güldürücüler Kralı' unvanı verilmiştir. Onun oluşturduğu sinemada, güldürü ögesi olan kaçıp kovalamaca ve 'burlesque' anlayışı hakimdir. 'Slapstick' olarak da anılan bu tür, en inanılmaz (absurd) öğeleri taşır ('Burlesque', kökeni İtalyan 'Commedia dell'arte'sinden alan mimik, jest ve dövmece ile oluşan bir türdür.)

Max Linder'e rağmen, Mack Sennett, durumları değerlendirmez; ama tekniğin elverdiği kadarıyla en sade bir güldürü ögesinden düşünülebilecek en ilginç gelişmeyi sağlayabilir. Öte yandan 'Keystone' polislerini komik öğe olarak kullandığı gibi, 'Banyo Yapan Kızlar'ı (Bathing Girls) 'back ground' olarak kullanmak da onun marifetlerindendir.

Yukarıda adını andığımız onun tanıttığı güldürücüler için Harold Lloyd (Lui), gözlüklü, hasır şapkalı, atletik bir genç olarak, en umutsuz durumlarda bile Tanrı'nın yardımıyla kurtulmasını bilen; Buster Keaton (Melek), hiç gülmeyen yüzü ve 'Sophistipque' tavırlarıyla komik öğeyi destekleyen; Harry Langdon bebek yüzü ile etkileyen birer güldürücü olmuştur.

Sessiz dönemde çalışmalarla başlayıp daha çok sesli sinemanın ilk on beş yılı içinde şöhrete ulaşan Stan Laurel ve Oliver Hardy çifti ise, aynı güldürü öğelerini kullanmakla birlikte bunları aşan 'kendini zeki sanan budala bir şişko (Hardy) ile salak görünümlü, ama soğukkanlılıkla müsaait durumlar yaratmaya yatkın zeki (Laurel)' birer güldürücü tipi yaratmışlardır. Günümüzde yeniden canlandırılan bu güldürücü çiftin filmleri arasında: 'Laurel Hardy Lejyoner' (Sons of Desert), 'Oyuncaklar Ülkesinde' (Babes in Toyland), 'Laurel Hardy Batıya Gidiyor' (Go West), 'Şeytan Kardeşler' (Fra Diavola) (Devil's Brother) sayılabilir.

Çoğunu Hal Roach'un yönetiminde çevirdikleri bu filmlerde Mack Sennett'in yetiştirdiği 'kızgın güldürücü'

James Finlayson da rol almıştır.

Amerikan sinemasına yeni bir güldürü anlayışı getiren öteki güldürücüler arasında Marx Kardeşler ile W. C. Fields'in ayrı yeri vardır. 'Sophisticated Comics' olarak adlandırılan bu güldürücülerden Marx Kardeşler, yarattıkları 'Groucho', 'Harpo', 'Chico' tipleriyle (Türkçe dublajlarında 'Arşak Palabıyıkyan', 'Dilsiz', 'Torik Necmi' çılgın bir güldürü türünün temsilcileri olmuşlardır. Bu güldürü anlayışı, 'gerçeküstücülük'e ağırlık vererek, kurulu düzenin saçmalıklarını sergilemeyi ön planda tutar.

Diğer ünlü güldürücüler arasında, Amerika'da Douglas Fairbanks Sr., Bob Hope ve Bing Crosby, Danny Kaye ve özellikle Jerry Lewis'in adı sayılabilir.

İlkin Dean Martin'le bir çift oluşturduktan sonra kendi başına filmler çeviren ve geçen mevsimde 'Komedi Kralı' adlı filmde yeni bir kompozisyonuna tanık olduğumuz Jerry Lewis 1950'li yıllarda Fransa'da gereğince değerlendirilerek büyük bir sanatçı olarak kabul edilmiştir. Gerçek adı Joseph Levitch olan Jerry Lewis'in çevirdiği filmler arasında 'Artist and Models', 'Money from Home' (Evden Gelen Para), 'The Delicate Delinquent' (Narin Suçlu), 'Bell Boy' (Otel Uşağı), 'The Ladies Man' (Kadınların Gözdesi) ve 'The Nutty Professor' (Dalgın Profesör) (Dr. Jekyll ve Mister Hyde'in parodisi) sayılabilir.

Diğer güldürü ustaları arasında: Fransa'da Fernandel ve Tati (ilki at başına benzeyen suratıyla, öteki sofistike komedinin özgün bir temsilcisi olarak); İtalya'da Vittorio De Sica ve daha çok Napoli hayatının gülünç ve özdenlikli sahnelerini canlandıran Toto (Prens Antonio Focas de Curtis Gagliardi); Meksika'da (çevirdiği birçok güldürü filminden sonra bir İngiliz soylusunun garip tavırlı uşağı 'passep-ar-tout' rolüyle 'Seksen Günde Devri Alem' filmiyle tüm dünyanın takdirini kazandı) Cantinflas; İngiltere'de büyük bir karakter oyuncusu olduğu kadar güldürü öğelerini de çok iyi işleyen Alec Guinness sayılabilir.

1930'lu yıllarda Amerika'da 'Amerikan Güldürüsü' olarak ünlenen bir türü ortaya çıkaran Frank Capra'yı da ayrıca anmak gerekir. Taşradan büyük merkezlere geçişi ya da sürekli işler görmek üzere gelen saf taşralıların kendilerini aldatmak isteyenleri yenilgiye uğratmalarından oluşan bu güldürülerde Capra, James Steward ve Gary Cooper gibi ünlü oyuncularla 'Mr. Geeds to Town' (Bay Deeds Şehre Gidiyor), 'You Can't Take It With You' (Birlikte Götüremezsin) ve 'Mr. Smith Goes to Washington' (Bay Smith, Washingtona gidiyor) gibi 'Amerikan Güldürüsü' türünde filmler çevirmişlerdir. Bazen üzüntülü, bazen hoş sahneleri içeren bu yeni güldürü türünde teorik kuruluş şöyledir:

- 1) İlk bir fikrin gerekliliği,
- 2) 'Gag'lerin (gülüt) konuyu pekiştirmesi,
- 3) Detayların esas fikri geliştirmesi.

Çağdaş güldürücüler içinde Peter Sellers ve Woody Allen'in ayrı bir yeri vardır. Peter Sellers, Londra'da ünlü bir tiyatro oyuncusu olduğunu kabul ettirdikten sonra filmler çevirmiş, bu uğraşını sürdürmek üzere sonradan Amerika'ya gitmiştir. 'Sarsak' güldürücü tipini yeni boyutlar içinde ve 'sofistike' güldürü ile bağdaştırarak verdiği filmler arasında 'Pembe Panter', 'Dr. Strangelove or How I Stop Worrying and Love the Bomb' (Dr. Garibaşk ya da Dert Edinmeyi Bombayı Nasıl Sevdim?) ve son günlerde İstanbul sinemalarında başarıyla gösterilen 'Merhaba Dünya' (Being There) belirgindir... Aslen Yahudi olup son yıllarda Amerikan sinemasının birkaç büyük güldürücüsünden biri olarak kabul edilen Woody Allen'in filmleri arasında da çoğunu Diane Keaton'la çevirdiği 'Seks Hakkında Bilmek İsteyip de Sormaktan Çekindiğimiz Her Şey' (Everything You Always Wanted To Know About Sex, But Were Afraid To Ask), 'Annie Hall', 'Aşk ve Ölüm' (Love and Death) ve 'Bir Yaz Ortası Gecesi Seks Güldürüsü' (A Mid-sun Night Sex Comedy) (1983) vardır. Bu gözlüklü, çirkin

komedyen, getirdiği espriyle Amerikan toplumunun sosyal ekonomik sisteminin en tutarlı taşlamasını yapmakla ün kazanmıştır.”⁸

“Doğuda insanlar daha çok dalkavuklara gülerlerdi. Dalkavuklar kaba sabaydı, top taklidi yapar, taklalar atar, padişahı güldürmeye çalışırlardı. Bu durumda eleştiri yoktu. Otoritenin idaresine boyun eğilmişti. İşlevi eleştirmek değil, eğlendirmekti.

Batıda ise dalkavuklara değil, soytarlara gülünürdü. Soytarı ağzını açtı mı önce efendisini, sonra yakın çevresini ve genelde düzeni yerden yere vururdu. Ama bu iğneler iktidarı kızdırmaz, bir tür emniyet sübabı işlevi görürdü. Çevrede eleştiri hakkı olan tek kişi soytarıydı. Mizahın siyasal eleştiri ve yergiyle buluştuğu noktaydı soytarı. Eğlendirirken eleştirme, taşlama geleneğinin öncüsüydü. Çünkü seyircinin asıl güldüğü kendisiydi.

Osmanlı döneminin ünlü gölge oyunu Hacivat-Karagöz biraz bu mizah ikilemine uyuyordu. Hacivat nezaketi, okumuşluğu ve güngörmüşlüğü ile eski toplumun üst kesimlerini temsil ediyordu. Karagöz ise kaba saba saflığı ile ancak delilerin söyleyebileceği gerçekleri söylüyordu. Tabi eski yeninin bu diyalogunda zaman zaman iktidar da eleştiri konusu oluyordu. Ancak Osmanlı gerilemeye başlayınca Osmanlı yönetiminin de tahammül sınırları gerilemeye başladı. Ve Karagöz’deki eleştiri düzeyi azaldı. Giderek bu perde oyunu itiş kakışa ve uzun söz düellolarına dayalı kaba bir gösteriye dönüştü.

Doğuda ise yergi geleneği baskılarla bunalırken, popüler mizah Keloğlan’da takılıp kaldı. Keloğlan saf, cömert, cesur, hazır cevap bir Anadolu delikanlısıydı. Yeri geldi mi padişaha dahi kafa tutmaktan çekinmezdi. Ancak Keloğlan’ın sözde bu asi tavrı padişahın kızını alana kadar sürer. Kızı eşeğinin terkesine oturttu mu padişaha eleştirisi sona erer. Bu yüzden doğuda Keloğlan taşlamaları iktidarlarca tarafsız bulunur. Keloğlan geleneğinden olanlar

her devirde iktidarın müsaadesine mazhar oldular.

Türkiye tek partili dönemden çok partili döneme geçerken Cumhuriyet döneminin ilk Keloğlan'ı da beyaz perde de yerini alıyordu. Dümbüllü orta oyunu geleneğinin son temsilcisi, Türk sinemasının ise ilk tiplerindendi. Ama o düzene temelde itirazı olmayan çullanmacı espri geleneğinin Keloğlanlarından biriydi. 1950'lerde Türkiye'de çarıkçılar sonunda tahta oturdular. Olmaz sanılan olmuş, Keloğlan padişahın kızına kavuşmuştu. Artık iktidar koltuğundaydı.”⁹

“Türk sinemasında altmışlı yılların ilk yarısında güldürüler çoğaldı. Hemen her yöntem güldürü denendi. Hulki Saner Amerikan salon güldürüleri özentileri yanında, tutulmuş oyunları sinemalaştırdı. ‘Kart Horoz, Cibali Karakolu, Demirel’e Söylerim’ gibi. Bu arada Billy Wilder’in Marilyn Monroe ile çevirdiği ‘Bazıları Sıcak Sever’i (Some Like it Hot) başrolde Türkan Şoray’ı oynatarak ‘Fıstık Gibi Maşallah’ adıyla Türk sinemasına aktardı. Bu münasebetle ‘Zoraki Travesti’ (Kadın kılığına sokulmuş) olarak İzzet Günay’la Sadri Alışık’ı devreye soktu. Atif Yılmaz’ın Sadri Alışık ve Ayla Algan’la çevirdiği ‘Ah Güzel İstanbul’unu, Halid Refiğ’in birer polisiye güldürüsü olarak ‘Karakolda Ayna Var’ ve ‘Kız Kolunda Damga Var’ı izledi. Bunları aynı yönetmenin 1970’lerde Amerikan Güldürüsü’ne nazire olarak Türk güldürüsü biçiminde ‘Kızın Var mı, Derdin Var’ ve ‘Yedi Evlat İki Damat’ takip etti. Atif Yılmaz ‘Dolandırıcılar Şahı’ ile değişik bir güldürü türü denedikten sonra ‘Allah Cezanı Versin Osman Bey’le güldürü türü içinde Osman Seden’e çatınca; Seden de kendisi değil, ama birlikte çalıştığı Mehmet Dinler’e ‘Erkeklik Öldü mü Atif Bey?’ adlı güldürü türü yaptırarak ona yanıt verdi.”¹⁰

“1960’larda doğru İstanbul ilk defa Anadolu’dan gelen taşralılarla karşılaşırken Beyaz Perde’de ilk kez Feridun Karakaya’nın yarattığı Cilalı İbo tiplmesiyle böylesine

rahat hicveden bir yıldıza kavuştu. DP iktidarı Celal Bayar'la yeni dünyanın kapılarını aralarken, DP iktidarı döneminin Keloğlan'ı, Cilalı İbo'da Amerika'nın altını üstüne getiriyordu.

1960'larda şapkayı Cilalı İbo'dan Turist Ömer aldı. O da Keloğlan gibi altın yürekli bir gezginci, Dümbüllü gibi göngörmüş biri, Cilalı İbo gibi ağız bozuk hergeleydi. Aynı tarihlerde sinema ailesine Adana'dan yeni bir tip katıldı. Adanalı Tayfur namıyla ünlenen Öztürk Serengil ise devraldığı geleneği bozmadı. Türk sinemasının bir kısmı sokaklarda birlikte hızla siyasallaşırken, Yeşilçam'ın güldürü geleneği adeta bu olup bitenlere omuz silkiyor, hâlâ Karagöz gibi kelimelerle oynuyordu.”¹¹

“Bu arada Vahi Öz ‘Horoz Nuri’ tipiyle isim yaptığı gibi, birçok filmde güldürücü olarak görülen Suphi Kaner, Sami Hazinses ve Necdet Tosun da isim yapmaya başladılar. Bunlara sonradan Münir Özkul, Adile Naşit, Aziz Basmacı ve Muzaffer Hepgüler katıldı.

Aslında sözünü ettiğimiz filmlerin güldürü sanatında pek büyük katkıları olduğu söylenemez. Bu katkıyı görebilmek için seyircinin 70’li yılları beklemesi gerekir. 70’li yıllarda sinemamızda güldürü, çok çeşitli yönsemeler gösterdi. Bir yandan eskilerin ustası ‘Salon Komedişi’ yönetmenlerce sürdürüldü. Mesela Muzaffer Arslan, ‘Arım, Balım, Peteğim’ ve ‘Acele Koca Aranıyor’da; Türker İnanoğlu ‘İşportacı Kız’da; Orhan Aksoy ‘Ah Nerede?’ ve ‘Öyle Olsun’da; Osman Seden ‘Yaz Bekarı’ ve ‘Vahşi Gelin’de bu türü sürdürdüler. Ama güldürünün başka yönlerde geliştirildiği bu dönemlerde 60’lı yılların argolu lümpen güldürüsü, 70’lerin başında Yılmaz Köksal’ın komedi-avantürleri ile yeni bir kahraman kazandı.”¹²

“Yeşilçam hafif güldürüler ve ayağı yere basmayan melodramlarla sermayeyi tüketmişti. Çünkü işin tüccarları parayı nereden kazanabileceklerini keşfetmişti. 1974’de başlayan salgın 1980’lerin başına kadar alabildiğine yayıldı.

Dümbüllü'den 30 yıl sonra perdede yine ufak tefek bir adam, yine abartılı mimiklerle komiklikler yaparak kadınları peşinden koşturuyordu. İşte Türk sinemasının Keloğlan geleneğini değiştiren adam tam da o dönemde beyaz perdenin kapısını çalmıştı. Yeşilçam'dan gelen teklifle 1972'lerde sinemaya geçti ve Karagözlerin, Keloğlanların mirasını devraldı. Türk sinemasının 'Şabanlaşma' dönemi böyle başladı."¹³ Kemal Sunal filmlerinin Türk sinemasında yer almaya başladığı 1970'li yıllarda seks filmleri oynuyordu.

"1974 yılında güldürü yeni bir kimlikle ortaya çıkar. Aileye seslenen duygusal 'salon komedileri', büyük bir patlama sonucu yerini 'seks komedileri'ne bırakır. Bu yeni salgunu başlatan film ise Oksal Pekmezoğlu'nun 'Beş Tavuk Bir Horoz' adlı filmidir. İtalyanların 'Erkek Dediğin' adını taşıyan cinsel ağırlıklı bir dizi filmin uyarlamasıdır. Bir yıl sonra 'Civciv Çıkacak Kuş Çıkacak', 'Ördek Çıkacak Kaz Çıkacak' gibi isimlerden oluşan filmlerle 1973 yılına kadar yeni bir dönem yaşanacaktır.

Özellikle seks gücünü artıran haplar, koku formülleri, babadan oğula miras kalan randevuevleri, erkeklik organı nakilleri gibi cinsel güldürü öğeleri üzerine kurulan bu tür komedi anlayışı aileyi, kadın seyirciyi, sinemadan kaçırmak yerine arabesk ve lumpen bir erkek toplumunu getirecektir. Buna karşılık bazı seks komedilerinin içerdiği temel konulara ya da trüklere baktığımızda gerçekten ilginç ve hatta usta bir yönetmenin elinde düzeyli "toplumsal güldürü"lere ya da en azından "popüler güldürü" örneklerine dönüştüğünü görebildik. Ne var ki, bu "seks komedileri" döneminin yönetmenlerinden ne Oksal Pekmezoğlu'nun, ne Nazmi Özer'in, ne Naki Yurter'in, ne Temel Gürsu'nun, ne Çetin İnanç'ın ve ne de diğerlerinin bu fırsatları değerlendiremedikleri gibi 'popülizm'i, her türlü incelikten ve estetik yaklaşımlardan uzak, yalnızca kaba bir çıplaklığa dayalı 'cinsel sömürü'de aradıkları söylenebilir.

Her tür film, geçerli olduğu dönem içinde kendi seyircisini oluşturacağı gibi, kendi yıldızlarını ve oyuncularını da yaratması elbette son derece doğaldı. Ve türün erkek yıldızları tiyatro çıkışlı oyunculardı. Örneğin Ali Poyrazoğlu, Sermet Serdengeçti, Aydemir Akbaş ve Hadi Çaman olmak üzere Alev Sezer, Bülent Kayabaş, İlhan Daner, Mete İnselel, Yüksel Gözen ‘seks komedileri’nin ünlü isimle-riydiler.

Yüz otuz bir adet ‘seks komedisi’ çekilen 1979 yılı, bu salgının sonunu yaşar. Ve böylece de toplumsal etkinlikleri açısından üzerinde durulması, incelenmesi gereken bir ‘güldürü sineması dönemi’ daha kapanır.”¹⁴

1.3.1. Güldürü Sinemasında Türler

Güldürü sineması, başlangıçta edebiyatın her türündeki güldürü öğelerinden yararlanmış ve beslenmiştir. Sinema bir sanata dönüşüp olgunlaştıkça kendine özgü güldürü türleri oluşturmuş ve geliştirmiştir. Güldürünün sinema sanatına son derece elverişli ruhu bu türlerin çeşitlenmesini de sağlamıştır:

- Burlesk Güldürü (Savruklama): Sinemanın başlangıcından sessiz sinemanın sonuna kadar etkisini sürdüren türün temelleri İtalyan Commedia dell’Arte güldürüsüne ve İngiliz pantomim geleneğine dayanır. Dahası, ortaçağdaki fars geleneğinden bile izler bulmak mümkündür. Commedia dell’Arte’deki doğaçlama, farstaki günlük yaşamdaki gülünçlüklerin ard ardına sıralanışı, kovalamalar, itişip kakışmalar ve tesadüfleri, pantomim’deki oyuncu becerisine ve mim kullanımına dayalı yaratıcılık savruklamanın ortaya çıkması sağlanmıştır.

Sıralı gaglar dizisinden oluşan savruklamada klasik bir dramatik yapının varlığından söz etmek zordur. Anlatım,

daha çok 'düz' bir yapı arz eder. Olay örgüsü koştur gelişime dayanır. Çekimlerde egemen olan hız kurguda ve tartımda da kendini gösterir. Zaman zaman da sessiz sinemanın zorunlu (teknik nedenlerle) türlerinden hızlı geçen karelerin yarattığı devinime başvurulur. Yakın çekimlere daha az rastlanırken, genel ve toplu çekimlerin egemenliği söz konusudur. Komiği yakalamak için çeşitli film hilelerinden de yararlanılır.

- Vodvil: Entrikal güldürünün uzantısıdır. Vodvilde de kimi karmaşık olaylar dizisi içine geçmiş sarmal yapı ve bu yapının içinde tipleri ve karakterleri zor durumda bırakır. Yanılma ve yanıltmalar, yanlış anlamalar sonunda her şey açığa çıkıp yoluna girer. Çoğu vodvil, tiyatrodan sinemaya aktarılmış ve uyarlanmıştır. Özellikle sinema için yazılmış vodviller de vardır. Sinemada, salon, bulvar ve hafif güldürü adıyla anılan türlerin tamamı vodvilin türevleridir.

- Amerikan Tarzı Güldürü: Savruklaşma ve vodvilden esinler taşır. Taşlama ve töre güldürüsüne de yer verir. Konuları genellikle yorucu olmayan, hafif, Amerikan tarzı yaşama dayanır. Gagler ve söz esprileri, hızlı kurgu, duygusal oyunculuk, teatral sahne ve çevre düzeni, inandırıcılıktan uzak tesadüfler ve mutlu sonlar bu tarz güldürünün temel özellikleridir. Diyaloglar, oyun tarzı ve mizansen vodvilde olduğu gibi tiyatro etkisindedir. Zaten birçok örnekte tiyatro uygulamasıdır.

- Müzikal Güldürüler: Amerikan Tarzı Güldürü'nün müziklendirilmiş versiyonudur. Ünlü operetler, sinema için yazılmış müzikaller, dans ağırlıklı güldürüler bu türün içinde yer alır. Amerikan müzikal güldürüleri daha çok Fransız ve Viyana operetlerinden yararlanmıştır. Bu tür filmlerde diyaloglar çok fazla önemli değildir. İşlevi müzikli bölümlerin ve şarkı başlangıçlarının bağlantılarını

kolaylaştırmaktır. Şarkı ve liriklerin müzikal yapısı basittir. Nakaratlara sıkça yer verilir. Yetmişli yıllarda eski önemini kaybeden müzikal güldürüler yerini, müziğin ağırlıklı kullanıldığı ve stara dayalı güldürülere bırakmıştır (Örn.: 'Cazcı Kardeşler', 'Yırtık Rahibe'...)

- Doğrudan Güldürü: Temel amacı güldürmek ve güldürürken düşünmeye yöneltmek olan bu türün yapısında kısmi trajik öğeler de vardır. İnsanın doğasında varolan ve birbirine çok yakın olan güdeleri, gülmek-ağlamaktır. Başka bir deyişle hüznü bir ruh halindeyken kolayca gülme haline geçebilir insanoğlu. İnsan yaşamını zorlaştıran binbir türlü ekonomik ve toplumsal sorun, doğrudan güldürü filmlerinin temel çıkış noktasını oluşturur. Çünkü komiklik, zıtlıklardan ve çelişkilerden doğar. Ancak bu çelişki ve çatışmalardaki gülünçlüğü yakalayıp çıkarmak büyük ustalık gerektirir.

- Toplumsal Yergi: Doğrudan güldürü gibi, toplumsal sorun ve çelişkilerden beslenen bu tür filmlerde fark, işlenen toplumsal sorun ve çelişkinin düzelmesine ilişkin önerilerde bulunması, formüller sunmasıdır. Bu noktada trajedinin kalıplarına başvurulabilir. Bir anlamda kara mizaha yakındır.

- İngiliz Güldürüsü: II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'de ortaya çıkıp gelişen bu türün tamamen özgün nitelikleri vardır. Bu özgünlük İngiliz Tiyatro Geleneği ve Anglo-Sakson ruhundan beslenir: "İngiliz Güldürüsü, hangi yönden bakılırsa bakılsın inanılmayacak, alışılmadık, saçma gibi görünen bir durumu, olayı çıkış noktası olarak almaya, sonra bunun yol açtığı sonuçları büyük bir ağırbaşlılık ve soğukkanlı gülmeceyle işlenmesine dayanır. Ayrıca gelenek ve göreneklerin eleştirilmesi, toplumsal yergi, kişilerin ruhbilimsel çözümlemeleri de ihmal edilmez. İngiliz

Güldürüsü'nde ölümlerle, ölüm olayıyla bol bol gülmece yapılması, en büyük özelliklerden biridir. Güldürü gibi, İngiliz Güldürüsü de büyük oyun gücü gerektirir.”¹⁵

1.4. Televizyonda Güldürü

Yabancı dizilerin çoğunlukta olduğu TRT'nin tek televizyon olduğu dönemlerden, özel televizyonların çoğaldığı döneme geçişte yerli dizilerin sayısında önemli bir artış görülmüştür. Bu yerli diziler içinde komedi dizileri ise çoğunlukta. Daha çok gecekondu semtlerinde oturan insanların eğlencesi halinde gelen televizyon ise, buna paralel olarak dejenere olmuş, sulandırılmış dizilerin hakim olduğu yayın organı haline gelmiştir.

Televizyonda komedi dizilerinin yanı sıra tek kanallı TRT döneminde pek fazla ekrana yansımayan ancak sinemada gişe rekorları kıran, en çok ilgiyi çeken filmler olan komedi filmleri yayınlanmaya ve rating rekorları kırmaya başlamıştır. Bu filmler içinde defalarca izlenmiş olmasına rağmen artan bir ilgiyle izlenen “Kemal Sunal Filmleri”nin önemli bir yeri vardır. Şu anda televizyonlarda ya “şarkıcılarla yapılan diziler” ya da “komedi” diyebilirsek, komedi dizileri peş peşe yayınlanmaktadır. Bir tek şarkıyla ünlenen kişilere dizi yapıldığı ülkemizde birkaç istisna hariç kaliteli komedi dizilerinin yapıldığı iddia edilemez.

"Zübek", 1980.

2- KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

2.1. Kemal Sunal Güldürüsünün Dayandığı ToplumsalYapı

Kemal Sunal güldürüsünün Türk toplumu ve Türk sineması içinde dayandığı yapıyı, Veysel Atayman'dan uzun bir alıntı yaparak ortaya koyalım:

“Kemal Sunal sineması, sinemasına sol ya da toplumcu, sosyal bir esans sıkmaya çalışan yakın dönem Yeşilçam sinemasının (son yirmi yılı kastediyorum) dışında kaldığı gibi, kendisine kadar uzanagelen güldürü sineması örneklerini de çok temel bir tutumuyla (ya da formülüyle) aşan bir örnek oluşturmaktadır.

Şaban, Şarlo örneğinden ilk bakışta farklı olarak ütöpik bir coğrafyada yaşamaz. Onun bir yeri vardır (genellikle kırsalda bir yerde). Ama işte bu ilk bulunduğu yer, aynen Şarlo sinemasındaki gibi bir dışolma özelliği taşıdığı ölçüde, soyut, işlevsel bir dışa dönüşür. Şaban, o dıştan ‘buraya’ içinde yaşadığımız sosyal ilişkilere tek sözcükle ‘itilir’ ya da ‘beni suya kim itti?’ diye soran adam misali, ona pek bağlı olmayan, dıştan gelen motivasyonlar, onu ‘normal’in sosyal ilişkileri içinden geçmeye zorlarlar. Diyelim ki: Köyünde gönlünü kaptırdığı, başlık parasını bulamadığı için alamadığı kızdır bu. Bu durumda, kente ‘itilir’ o. (Kemal Sunal’ı anlama engeli, tam da bu ve benzeri itilmelerde

ortaya çıkıyor: Başlık parası bulabilmek için kente göç olgusu, filmin, sosyal bir yaraya parmak bastığı yanılsamasına yol açabiliyor). Oysa bu itilme, tam anlamıyla, sinema tekniğinin parçasına dönüşmüştür onda. Onu, istemediği halde ‘düzenin’ içine atmak anlamında, ‘Şaban’ tıpkı Şarlo gibi, bu düzenin içinden geçer. Şarlo hiçbir yere dönmez filminden çıkıp giderken, Şaban başta bıraktığı kıza döner belki. Ama işte, teknik bir dönüştür bu. Bir başka kez, bir başka nedenle (eşkiyanın parasına el koyduğu için ve bunu tesadüfen yapmıştır gene) bir başka ‘itilme’ yaşayacaktır.

Kemal Sunal klasikleri, bütün itilmeleri arkasındaki sosyal çelişkileri, bu itilmenin bahanesi düzleminde tutarak, (örneğin: bu düzen böyle olmasaydı ben şimdi köyümde mutlu mutlu yaşıyordum tezlerine hiç kapı aralamayarak) karakteristik özelliklerinin vazgeçilmez bir öğesini ayağa dikerler. Çünkü Şaban, içine istemeden yollandığı düzene, yer yer Şarlo-varı bir terörle karşılık verir; yer yer ve asıl Marx Kardeşler örneği, anarşiyi bu düzene egemen kılar.

Onun anarşisi, kurumları, hele Yeşilçam taburlarının sarsılmazlığında güvenlerini bulan kurumları alt üst eder. Türk sinemasında ilk “korkak” askerdir o. Bu korkaklığı, öteki beceriksizlikleri içinde örtse de, sinemamız açısından bu tür “paradigma dönüşmesi” bile sayılabilir bu kırılma. Şaban filmlerinde onun anarşisinden nasibini almamış tek bir kurum ya da kurum uzantısı bulamazsınız. Paşalığı, hizmetkârlığı, gangsterliği, şarkıcılığı, travestiliği, aklınıza gelecek her türlü sistemi, yıkıcı bir anarşinin hedefine çevirir o. Bunun yapabilmesinin önkoşulu: O, bu düzen içinde kendine tutunacak bir yer aramaz. Bulsa da, oraya da kısa süre sonra anarşiyi egemen kılacaktır gene. Tutunma gibi bir kaygıyı apriori dışlamış olması, onun anarşisinin keyfini çıkarabilmesini sağlar. Seyircinin de elbette.

Şaban, İlyas Salman örneğinde olduğu gibi, terbiyeli bir karşıt değildir. Salman, hemen her filminde, bir tür geri plan çelişkisinin varlığına işaret etmekle kalmaz, bir yerlerde hambaşka bir düzenin kurulabileceğine, bir karşı öneriler yumağının hayata geçirilebileceğine olan inancı temsil eder adeta. Salman ağırbaşlı mağdurdur. Kırsal kökenini, bu düzene, kent olarak karşımıza çıkan kapitalist sisteme alternatifin çıkış noktası yapmak ister gibidir. Onun temel tepkisi çok uygar bir tepkidir. Paradoksal olacak ama: Utanma; İlyas Salman tiplerinin odak kavramı gibidir.

Şaban ise, anarşinin içinde yüzerken, utanma başta olmak üzere, bütün bu değerlerin, kendine ait olmayan o dışın içine geldiğini bilircesine, onları da daha baştan dışlar. Bol bol küfür edışı bundandır.

'Şaban' anarşisi, doğal insanı sosyal ilişkilerin göbeğine öylece koyar gibidir. Yani bir bakıma, komedinin en ilkesel ilişkisini yeniden kurar. Bu doğal olanın kırsal insanda temsil edilmesi, onun filmlerini bizden kılan ayrı bir özelliktir. Çünkü sanayileşmenin, toplumun bütün düzlemlerini yuttuğu, kırsal-kent ayrımını biçimselleştirdiği bir Batı dünyasında 'doğal' karşıtlık, buradaki kadar kolay beklemesizi: Orada, köydedir o.

Ama işte, o doğallık, kentte, ağırbaşlı bir karşı öneri olmaktan çıkıp anarşinin enerjisine dönüşür adeta. Kaldı ki, Şaban, o kırsal alanın içinde de, adeta uyarıcasına, orada da insana aykırı bir düzenin pekâlâ hüküm sürebileceğini anımsatmak istercesine, kargaşayı egemen kılar.

Kemal Sunal anarşisi, onun bir yerde tutunma derdi bulunmayan Şaban'ı, Şener Şen'in tutunma uğruna her türlü pisliği göze alan tipi karşısında iyice net bir görünüme bürünür. Şen, Şaban ile buluştuğu klasiklerde, Şaban üzerinden giderek kendine düzen içinde bir yer açma yarılgısına düştüğü anda, berikinin yıktıklarını mı düzeltsin,

onun kendi amacına giden yolda mı koşsun, bilinmez. Adeta paniğe kapılır. Çünkü Şaban'ın yıkıcılığı, öyle pek tamir edilir öğeler bırakmaz ortalıkta. Şen, düzenin bütünü, düzenden yana olduğu için onaylamaz bu filmlerde. O sadece 'tutunmak' ister. Düzen onun için bir araçtır. Şaban içinse zaman zaman bir oyuncak. Üstelik dirençsiz bir yapısı var gibidir bu düzenin. Onun dışında kalmayı göze aldığımız anda, dirençleri kendiniz oluşturmadığınız anda, şöyle bir parmak ucuyla vurup kulelerini devirebilirsiniz.

Şaban anarşisi, bütün bir Yeşilçam geleneğinde, büyük umutlar vaadededen bir eğilimin önünü açabilirdi. Melodramda tökezlemeden, sınıflararası çelişkileri görünürde bile olsa örtmeye çalışmayan, kötü düzene 'bilimsel' ya da öylesine öneriler getirme iddiası olmayan, enerjisiyle en ufak bir 'inşa' katkısı gerçekleştirmeyip hep yıkan bu anarşi, sadece kurumsal düzlemde değil, aynı zamanda dilsel düzlemde de yarattığı kargaşayla, bütünlük kazanır.

Karşı durumdan yola çıkarak tezimizi kanıtlayabiliriz sanırım: Şaban'ın ölümünden. Son birkaç TV dizisi, Sunal'ı Sunal yapan, onun sinemamızdaki örneksiz yerini tayin eden bu anarşi-getirici Şabanlığını hiç farketmezsiniz, (inanılmaz bir cehalet örneği vererek) Şaban'ı öldürmüş, yerine Sunal'ı alarak, onu düzen bekçisi kılmak istemiştir.

Kemal Sunal'ın en son düşünüleceği yer, düzenin kurumlarını temsil eden bir dedektif ya da üniformalı kimliktir. Ölmüştür orada Sunal haklı olarak. Dikkatli bakarsanız, hantallaştığını, hareket edemediğini görürsünüz. Yıllarca Şaban olarak çökerttiği kurumlara onu geri yollayan diziler, sanki ona özür diletme istemektedirler bu kurumlardan.

Şabanı, o büyük anarşisti öldürme pahasına.”¹⁶

2.1.1 1970'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

Hikmet Özdemir Siyasal Tarih başlıklı makalesinde 1970'li yılları şöyle anlatmıştır:

“ ‘1961 Demokrasisi’nde 1965 ve 1969 seçimleriyle parlamento ya yansıyabilen köktenci akımlar, 12 Mart 1971 darbesiyle başlatılan ve iki yıl süren askeri yönetimin tüm engelleme ve baskısına karşın 1973-1980 zaman kesitinde siyasetin dinamik güçleri arasında yükselmişlerdir. Sağ kanattaki MSP ve MHP, hükümet ortağı olmanın sağladığı üstünlüklerden de yararlanarak devlet kurumlarında (Ordu, MİT, Polis Örgütü, Bakanlıklar ve Kamu İşletmeleri) kadrolaşırken, köktenci solda yer alan çok sayıda parti ve grup sivil toplum kurumlarında (işçi sendikaları, meslek birlikleri, öğrenci dernekleri ve kooperatifler) söz sahibi olmuşlardır.

Siyaset deyince parlamentoda muhafazakâr çoğunluğu ve onun iki kanadından ibaret CHP ile DP ve AP'yi anlayan çevreler için kabul edilir bir durum değildi. Fakat demokratikleşme açısından bakıldığında Türkiye’de siyasetin çok sesli yapıya kavuşması olumludur. Bununla birlikte farklı görüşlerde olan ve doğal bir yarışmaya giren partiler yerlerini silahlı eylem birliklerine bırakmışlarsa, her gün onlarca yurttaş öldürülmüş, mahalle, kasaba ve kentler karşı görüştekilerin veya tarafsızların giremedikleri ‘kurtarılmış bölgelere’ dönüşmüşlerse, bunun nedenlerini araştırmak ve üzerine düşmek gereklidir.

Bu anlamda Türkiye’nin 1976’dan sonra iç savaş koşullarını, 1978’den sonra iç savaş ortamı yaşadığı gerçeği kabul edilmelidir. Şiddet eylemlerinde, İstanbul’da (1 Mayıs 1977), Kahramanmaraş’ta (1978) olduğu türden katliam şeklindeki kitle kırımlarında resmi açıklamalara göre 5.000 yurttaş can vermiştir. Ayrıca çok sayıda yurttaş

yaralanmış, bombalı ve silahlı saldırılar sonucu ev ve iş yerleri tahrip edilmiştir.

Özellikle terörü tırmandırmak ve karışıklık çıkartmak amacıyla seçilen hedefler son derece dikkat çekicidir. Savcı Doğan Öz, Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Necdet Bulut, Milliyet Gazetesi Baş Yazarı Abdi İpekçi, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Gazeteci-Yazar İlhan Darendeloğlu, İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ümit Doğanay ve Prof. Dr. Orhan Cavit Tütengil, Yazar Ümit Kaftancıoğlu, eski Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak, İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, eski Başbakan Prof. Dr. Nihat Erim, DİSK eski Genel Başkanı ve Maden İş Sendikası Başkanı Kemal Türkler...

Bunların yaşanmış olması, çekilen acılar, kurulan pusularda yitirilen insanlar, kitle katliamları, demokrasinin bütün kurumlarıyla ve her alanda işletilmesini savunan çevreleri kararsızlığa düşürmemelidir. Çok sesli siyasetin demokratikleşme açısından gerekliliği ve vazgeçilmez oluşu ile terörün kitlelerde yol açtığı ve tamamen haklı nedenlere dayanan huzur ve güven ihtiyacı birbirleriyle çelişti diye Türkiye insanına ikinci sınıf bir demokrasiyi bile fazla gören zihniyetin düzeyine inmemek gerekir. Kaldı ki çok sesli siyaset ile terör arasında iddia edilen türden olumsuz etki Türkiye örneğinde gerçekten ne ölçüde vardır? Tartışmalı bir konu.

Asıl yapılması gereken, 'nasıl bir demokrasi' sorusuna verilen yanıtlarda anlaşabilmektedir. Bu ise devlet ve demokrasi ilişkisinin ne şekilde yorumlandığına bağlı. Devletin ağır bastığı durumlarda demokrasi pek olmuyor çünkü."¹⁷ 1970'li yıllar Türk dış politikasında önemli sıkıntıların yaşandığı bir dönemdir.

1970'li yılların politik ve ekonomik görünümünü Korkut Boratav'ın kapsamlı çalışmasından alıntılarla aktarmak istiyoruz:

“ABD’nin baskısından çok, deniz ve havadan askeri bir harekât için yeterli teknik güce sahip olamadığından Kıbrıs’a 1964’te müdahalede bulunamayan Türkiye, 1974’te Ada Türkleri’nin haklarını korumak için ABD ve NATO’dan bağımsız tavır geliştirmekte tereddüt etmemiştir.

Bununla birlikte, Kıbrıs’a yapılan müdahalenin Türkiye’yi dış politikada kesin bir yalnızlığa ittiği de bir başka gerçektir. Her ne kadar Türkiye, 1965’ten sonra başta SSCB olmak üzere, bloksuz ülkelere, özellikle 1973 petrol bunalımından sonra İslam ülkelerine yönelik bir dostluk ve işbirliği politikası izlemiş; bunda başarılı olmuşsa da, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve öteki uluslararası forumlarda Kıbrıs’taki askeri harekâtlardan ve 1975’te Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin kurulmasından sonra yükselen karşı-propagandayı etkisiz hale getirememiştir. Bu arada 1974-1978 yıllarında ABD Türkiye’ye karşı silah ambargosu uygulamıştır. 1975’ten itibaren Türk hariciyelerinin Ermeni tedhişinin boy hedefi haline getirildiklerini de hatırlatalım.

Türkiye’nin uluslararası forumlarda faal inandırıcılığı yüksek ve komşuları için güven kaynağı olarak yer almasının ancak kendi milli bağımsızlık ve egemenlik haklarına titizlikle sahip çıkması ile mümkün olabileceği, 1960’ların ortasından beri izlenen çok yönlü dış politika stratejisinin anlamlı bir sonucu olarak ortada durmaktadır. Küçük veya büyük coğrafi ve stratejik konumu ne olursa olsun devletlerarası ilişkilerde karşılıklı saygı, işlerine karışmama ve eşitlik ilkesi esastır. Yoksa, bağımlı hükümetlerin varlığı konu olur ki, hiçbir halk bu tür ilişkileri kolay kolay kabul edemez. 10 Ağustos 1970’lerde 1 dolar resmen 9 TL’den 15 TL’ye çıkarılarak; ithal teminatları ve damga resimleri düşürülerek ve liberasyon listeleri genişletilerek dış telkinler doğrultusunda bir operasyon yapıldı. Ancak, 10 Ağustos kararlarının, geleneksel

IMF modeli doğrultusundaki eksiklerinin giderilmesi, yedi ay sonra, yani 12 Mart 1971 sonrasında oluşan yarı-askeri rejimin grevleri ve toplu sözleşmeleri askıya alması ve ücretleri dondurması sonunda gerçekleşmiştir.

1970-1975 arasında, TL'nin dış değerleri düşürülmemiş; hatta ABD'nin devalüasyona gitmesi sonunda dolar 13.70 TL'ye kadar düşmüştür. 1975-77 arasında ise mini-devalüasyonlarla dolar 17.50 TL'ye çıkarıldı. 1970-1974 arası, işçi dövizlerindeki ani sıçrama ve 10 Ağustos kararlarından sonra dış kredilerin artırılması nedeniyle, dış tıkanıklarının asgariye indiği bir alt dönemdir.

Petrol fiyatlarındaki ani sıçrama bu rahat gidişe son verdi. Türkiye'nin 1974 sonrasında tüm dünyanın sürüklendiği ekonomik bunalıma tepkisi, bu arada çok gerginleşen siyasi rekabetin yarattığı sürekli bir seçim ekonomisi atmosferi içinde, bunalımın ülke ekonomisine yansımaları ne pahasına olursa olsun ertelemeye çalışmak oldu. Ham petrol fiyatının dünyada üç misli arttığı bu yıllarda Türkiye'de petrol türevlerinin fiyatları pek az değiştirildi. Türkiye ekonomisinin alışkın hale geldiği dış kaynak türlerinde meydana gelen tıkanmaya rağmen, ticari kredilere ve özellikle Dövizle Çevrilebilir Mevduat (DÇM) adını taşıyan pahalı bir kısa dönemli borçlanma yöntemiyle ithalat hacmi artırılmaya çalışıldı. Dünya ekonomik bunalım içinde debelenirken Türkiye ekonomisi bu yapay yöntemlerle 1975 ve 1976'da %8 dolaylarında büyümekte idi. Bu büyümenin zorlama niteliği, 1976 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranının 1/3'e düşmesi ile ortaya çıkıyordu. Yukarıda sözünü ettiğimiz 'popülist' iktisat politikalarını dış tıkanmalardan kaynaklanan bir bunalım konjonktürüne giderirken sürdürmek imkânsızlaşmakta idi. Farklı bir ifade ile, artan siyasi istikrarsızlık ve partilerarası çekişmelerin şiddetlenmesi biçiminde tezahür eden politik güçlükleri yapay bir refah konjonktürü yaratarak aşmaya çalışan Demirel çizgisinin başarısızlığa uğraması kaçınılmazdı. Nitekim bu zorlamaların genel seçim koşullarında sürdürüldüğü 1977 yılı, ertelenmiş

ekonomik bunalımın nesnel olarak da patlak verdiği yıl olmuştur.”¹⁸

“1977 yılında dış ticaret göstergeleri şiddetle bozulmuştur. İhracat bir önceki yıla göre 200 milyon dolar gerilerken, ithalat adeta son bir çaba ile %13 (660 milyon dolar) artırılmış; ihracatın ithalatı karşılama oranı %30’a düşerken dış ticaret açığı 4 milyar doları aşmıştır. Milli hasılatın %5’e yaklaşan bir oranda büyümesine imkân veren ve kısa dönemli, yüksek faizli DÇM, banker borçları ve ticari kredilerle mümkün kılınan bu zorlama, yıl sonu geldiğinde bütün kredi kanallarının tıkanması ile sonuçlandı ve petrol dahil tüm ithalatın peşin ödeme ile yapılması zorunluluğunu doğurdu.

Bu noktada iktidara gelen Ecevit hükümeti iki yıl boyunca önceki iktidarın ağır ekonomik mirası ile uğraştı. Beynelmilel sermaye çevreleri, yeni kredi kanallarının açılmasının ön koşullu olarak IMF ile standart bir istikrar politikası çerçevesinde anlaşmayı ileri sürüyor; hükümet ise, bunalımın faturasını emekçi sınıflara yıkan bu türden bir programı ‘siyasi intihar’ olarak görüyor ve direnmeye çalışıyordu.

Ancak iktidar, bunalım koşullarında uygulanabilecek bir ‘alternatif politika’ya ne kuramsal ne de politik bakımdan hazır değildi. Dolayısıyla bir yandan IMF kökenli telkinlere kısmi (ve gecikmiş) ödünler veren; öte yandan ithalat tıkanmalarından ve piyasadaki genel kargaşadan kaynaklanan güçlükleri, fiyat kontrolleri ve polisiye önlemlerle karşılamaya çalışan çelişkili ve tutarsız iktisat politikaları izledi. Sonuç, yemeklik yağlardan benzine kadar uzanan bir dizi temel malda kuyruklar ve (malın cinsine göre boyut ve biçimlerde) karaborsaların oluşması ve genel fiyat düzeyinin 1978’de %53, 1979’da %64 oranlarında artması oldu.

1978 ve 1979, dış kaynakların tıkanması nedeniyle ithalatta durgunluk gözlenen; milli hasıladaki büyümenin gidecek durduğu; ihracatta ise belli bir artış eğiliminin başladığı yıllar.”¹⁹

1970'li yıllar Türkiye'de kente göçün ve çelişkinin keskinleştiği bir dönemdir. Göçün toplumsal yaşamımıza etkilerini Nazlı Kırımı'nın araştırmasından aktarmak istiyoruz.

"Türkiye'de 1960'lı yıllarda gelişmeye başlayan kapitalizmin (Emre Kongar Türkiye'nin Toplumsal Yapısı: İmparatorluktan Günümüze. Remzi Kitabevi, 1981 s: 391) ekonomide, toplumsal ve siyasi hayatta ortaya çıkardığı değişimler başta tarım kesimi olmak üzere toplumun bütün kesimlerini etkilemiştir. 1960'lı yıllara gelinceye dek Türkiye ekonomisinin en önemli kesimi olan tarım kesiminin ekonomik bütün içindeki payı azalmaya başlamıştır (Server Tanilli, Uygarlık Tarihi: Çağdaş Dünyaya Giriş. Say Yayınları 1981 s: 281). Bu durum, Türkiye'nin ekonomisindeki yapısal bir değişimi gösterir: Tarım, yerini endüstri etkinliğine bırakmaya başlamıştır (Tanilli, a.g.e. s: 295). Bunun yanında, kentsoylu sınıfın gelişmesiyle birlikte artık bir işçi sınıfından da söz edilmektedir (Kongar, a.g.e. s: 24).

Bu değişime eşlik eden toprak yetersizliği, toprak dağılımının eşit olmaması, tarımda ekonomik verimliliğin ve gelir düzeyinin düşüklüğü, tarımda makineleşmenin işsizliği artırması, kırsal yörelerdeki hızlı nüfus artışı, köy yaşamının yalınlığı, iletişim ve ulaşım olanaklarının artması (Kemal Kartal, Kentleşme ve İnsan: Kentleşme Süresince İnsan Tutum ve Davranışlarında Meydana Meydana Gelen Değişimler. T.O.D.A.İ.E. Yayınları 1978 s: 7-8) gibi sorun ve gelişmelere endüstri etkinliklerinin, eğitim, eğlence, sağlık hizmetlerinin kentlerde yoğunlaşması da eklenince giderek büyüyen bir köyden kente göç hareketi ortaya çıkar. 1950'li yıllarda başlayan ve '1975'ler Türkiye'sinin en önemli olayı' (Cavit Orhan Tütengil, 100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunlar. Gerçek Yayınları 1979 s: 167) durumuna gelen göç hareketi Emre Kongar'a (a.g.e. s: 317) göre 'bugünkü toplumsal yapıyı belirleyen

öğelerden biri' olma özelliği taşımaktadır.

Kente göç hareketi, önce büyük kentlerin çevresinde ki küçük kentlerden ve bunların kırsal alanlarından bu büyük kentlere doğru başlamıştır (Kartal, a.g.e. s: 26). Göçlerin daha çok büyük kentlere eğilimli olduğu gözlenir. Örneğin, 'İstanbul'a gelen göçmen nüfusunun sayısı, mutlak rakam olarak, bütün öteki kentlere gelenlerden çoktur' (Kongar, a.g.e. s: 344). Bu veri, bir yandan büyük kentlerdeki yığılmayı gösterirken diğer yandan göç olayının ortaya çıkardığı ya da belirginleştirdiği çatışmaların büyük kentlerde daha keskin biçimde yaşandığını anlatabilir. Çünkü, 'toplumsal gerçeğin olumlu ve olumsuz unsurlarıyla yansıdığı ve saydamlaştığı birer toplumsal mekân' olarak beliren büyük kentlerde toplumsal değişimin, toplumsal çelişkilerin hemen tüm verileri gözlenebilmektedir (Barlas Tolun, Çağdaş Toplumun Bunalımı: Anomi ve Yabancılaşma. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 1980 s: 261).

Bu toplumsal çelişkilerden birisi de büyük kent ortamında açıkça ayrılmış bulunan gecekondu ile batılı kentin simgelediği köy ve kent çelişkisidir. Kırsal kültüre özgü öğeleri kente taşıyan göç olayıyla, birbirine karşıt özellikleri olan köylü ve kentli yaşam biçiminin aynı kent ortamında karşılaşmalarından bir çatışmanın ortaya çıktığı söylenebilir. Ancak, bu çatışma yalnızca köy ve kent kültürleri arasındaki doğal ayrılmışmayla açıklanamayacaktır. Çünkü, çatışmanın temelinde toplumsal tabakalaşmanın, büyük kentin hızla batılılaşmasının ve bunların kent uzamına açıkça yansımalarının bulunduğu savunulabilir.

Büyük kent, geleneksel yaşam biçiminden, tarıma dayalı bir ekonomik işleyişe özgü kurum ve değerlerden uzaklaşmıştır. 'Kentler, toplumsal değişmelerin en hızlı olduğu toplum kesimleridir' (Özer Ozankaya, Toplumbilime Giriş. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Yayınları 1977 s: 197). Endüstrileşmeye, iş bölümüne ve uzmanlaşmanın yaygınlaşmasına yönelik bir değişim içindeki Türkiye’de kapitalist düzenin zorunlu kıldığı toplumsal tabakalaşma biçimi, aralarında büyük bir uçurum bulunan en alt tabaka ile en üst tabaka ve bunların arasındaki diğer katmanları içerir (Kongar, a.g.e. s: 409). Kırsal bölgelerden kente göç eden bireylerin bu tabakalaşma içerisindeki yeri en alttadır. Ekonomik ve toplumsal düzeyi daha yüksek bir yaşam için kente gelen birey, kentte köydeki gelirinden daha iyisini elde etmesine ve göçün ilk yıllarında kendisini refah içinde görmesine (Kartal, a.g.e. s: 29) karşın kentli nüfusun en alt tabakasında yer alır (Kongar, a.g.e. s: 358, Mübeccel Kıray, Toplumbilim Yazıları. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları 1982 s: 348). Gelir düzeyini yükseltme olanağı bulsa bile üst tabakalara atlaması güç gibi görünmektedir. Çünkü, yeterli bir öğrenim düzeyi ya da güçlü bir anaparası yoktur ve herhangi bir iş dalında da uzmanlaşmamıştır (Ruşen Keleş, 100 Soruda Türkiye’de Kentleşme, Konut ve Gecekondu. Gerçek Yayınevi 1978 s: 28). Bu durumda ‘hizmet işleri için bile asgari bir uzmanlaşma düzeyinden yoksun’ (Barlas Tolan, Büyük Kent Sorunlarına Toplu bir Bakış. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 1977 s: 42) birey yine de kendisine en uygun işi hizmet kesiminde bulur (Kıray, a.g.e. s: 280, Kongar a.g.e. s: 358). Ayrıca, endüstri kesimindeki iş sayısı da yeterli değildir (Keleş, a.g.e. s: 39). Birey üst tabakalara geçebilmek için gereken araçlara iye değildir ama buna karşılık ‘kâr’, ‘mülkiyet’, ‘bireycilik’, ‘başarı’, ‘yarışma’ gibi kavramlara sıkı sıkıya bağlı bir ekonomik düzenin, kapitalizmin, bireye bu kavramları ve bunlara bağlı bir ekonomik düzenin, kapitalizmin, bireye bu kavramları ve bunlara bağlı değerleri benimsettiği söylenebilir. Böylece, örneğin daha çok para kazanarak başarılı olmaya çalışan ama buna olanak bulamayan birey,

Talcott Parsons'ın kurallar ile değerler arasındaki çatışmadan ortaya çıktığını söylediği bir uyumsuzluk içine düşebilir. Toplumun ulaşmak istediği hedefleri 'değerler', hedeflere ulaşmayı sağlayan araçları 'kurallar' olarak adlandıran Parsons'a göre, bunlar arasındaki çatışmanın sonucunda 'toplumun bireye önerdiği amaçlarla, bireyin sahip olduğu araçlar' (Ertuğrul Özkök, Kitlelerin Çözülüşü: İletişim Kuramları Açısından. Tan Yayınları 1985 s: 91-92) arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkar. Kapitalist toplum düzeni ve kentsel yaşam biçimi bu amaçlara ulaşmayı güdülerken kırsal yaşam biçiminin ve ekonomik düzeyinin bireye sağladığı araçlar, hedefe varması için yeterli olmaz.

Kırsal kesimden kente gelen bireyin konut sorununa getirdiği çözüm gecekondudur. Ancak, önce geçici bir süre kullanılacağı düşünülen gecekondur, bireyin üst tabakalara geçememesi nedeniyle kalıcı bir duruma gelir. Gecekondur bölgeleri bireye güven duygusu verirken onları kentli toplumdaki uzamsal olarak ayırır. Gecekondur bölgelerinde yaşamının verdiği güven, bu bölgelerin 'batılı kente göreli olarak bir toplumsal ve kültürel bütün' (Tolan, a.g.e. 1977 s: 52-53) oluşturmasıyla ve bireyler arasındaki geleneksel dayanışma biçimlerine olanak tanımasıyla açıklanabilir. Diğer yandan, bu uzamsal ayrım bireylerin kırsal alışkanlıklarını bu kültürel uzam bütününde çok rahat bir biçimde sürdürmelerini de sağlamaktadır. Çünkü, büyük kentteki yaşam biçimi giderek batılaşmakta (Tolan, a.g.e. 1977 s: 70), gecekondur bireyin kendisini kente ilişkin duyumsaması güçleşmektedir. Bu nedenle, gecekondur bölgelerinin, bireyin toplumsal güven ve ilişkin olma gereksinimini doyuran yerleşimler olduğu söylenmektedir (Keleş, a.g.e. s: 202).

Toplumsal tabakalaşma içinde, kentsel ve uzamda birbirinden ayrılmış gecekondulu bir orta ve üst tabaka kentli arasındaki çatışmanın, toplumsal boyuttaki köy-kent

çatışmasının bir örneği olduğu da düşünülebilir. Sağlık, eğitim, eğlence alanındaki hizmetlerin büyük kentlerde toplanması, hem hizmetler hem de yatırımlar alanında bölgelerarası bir dengesizliğin de bulunması, tarım işçisinin gelirinin endüstri işçisinin gelirinden düşük olması (Kongar, a.g.e. s: 409) köy ile kent arasındaki yaşam biçimleri açısından önemli bir ayrım yaratmıştır (Tütengil, a.g.e.).”²⁰

Türkiye, 1970’li yıllarda dışa açık olmayan, çeşitli yasaklamaların yaşandığı bir ülkedir. Toplumdaki anarşiden kaynaklanan karamsarlık ve endişe, sinema seyircisini doğrudan veya dolaylı şekilde etkilemiştir. Bu yıllardaki ekonomik kriz, sinemayı etkilemiştir. Seks filmleri furiasının yaşandığı ve siyah-beyaz televizyonun yaygınlaştığı bu dönemde, Türk sinemasını Kemal Sunal filmle-ri taşımıştır denebilir.

2.1.2. 1980’li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

“11 Eylül 1980 tarihli günlük basında çıkan şu iki haber ilgi çekiciydi: ‘Terör dün de 17 can aldı’ ve ‘Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, DGM’ler kurulmadan üretim artmaz, dedi’. O günlerin karmaşası arasında belki dikkati pek çekmemiş olan, belki de kanıksanmış sayılabilecek bu iki haber, sanki bir gün sonraki müdahalenin ve üç yıl kadar sürecek olan askeri rejimin de işlevini özetliyordu. Bunlardan birincisi, ülkede eksikliği duyulan can güvenliğini sağlamak, ikincisi de sola ve emekçi taleplere sınır getirecek ekonomik-sosyal hayatı işverenler lehine yeniden düzenlemek.

12 Eylül 1980 sabahı başlayan ve ‘Bayrak Harekatı’ adı verilen müdahale ile Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)

yönetime el koydu. Müdahale, herhangi bir direnmeyle karşılaşmadan amacına ulaştı. Darbe, emir ve komuta zinciri içinde, yukarıdan aşağı, yani hiyerarşik bir düzen içinde gerçekleşmişti. Bu yönüyle de, orta rütbeli subay çoğunluğuna dayalı ve hiyerarşi dışı hatta ona karşı bir nitelik göstermiş olan 27 Mayıs 1960 müdahalesinden farklıydı. Asıl temel farklılık ise, her iki müdahalenin itici güçleri ve programları açısından ortaya çıkacaktı.”²¹

“12 Eylül’ü yapanlar üç yıl boyunca diledikleri gibi Türkiye’yi düzenlediler. 1983’ten sonra da düzenlerinin sürmesi için bir anayasa ve pek çok sayıda yasa yaptılar ya da varolan yasaları değiştirdiler.”²²

“Milletvekili Genel Seçimleri 6 Kasım 1983’de yapıldı. Sonuçlar genelde bir sürpriz olarak karşılandı. Oy verme gününden hemen önce Evren, TRT konuşmasında ANAP ve Genel Başkanına karşı cephe almış, seçmeni bunlara oy vermemeye davet etmişti. Ama ANAP seçimlerden birinci parti olarak çıktı. İkinci sürpriz, askeri rejimin kendine seçtiği halefle ilgiliydi. İktidara hazırlanan MDP ve Başbakanlık uman lideri için beklenmedik son tecelli etmiş, üçüncü sırada yer görünmüştü. Merkez sol oyları devşirmek için uygun görülen HP de beklenenin üstünde oy alarak ikinci parti konumunu almıştı.”²³

“1983’te Evren ve arkadaşlarına ‘rağmen’ iktidar olan ANAP, bir bakıma belki onlarla uzlaşmak zorundaydı ve uzlaştı da. Siyaset affını halkoylaması yokuşuna sürmesi de bir ölçüde bunun bir sonucuydu.”²⁴

Yasaklar kalktıktan ve eski liderler partilerin başına döndükten sonra ANAP erken seçim baskısını yaptı.

“Oy ve parlamentodaki temsil oranları karşılaştırıldığında, birinci parti durumundaki ANAP’ın % 28.59’dan fazla bir oranda temsil gücü elde ettiği anlaşılmaktadır.”²⁵

“Yerel seçimler 26 Mart 1989’da yapıldı. Bundan SHP birinci parti olarak çıktı. Onu DYP ve ANAP izledi. İktidar partisi ‘üçüncü parti’ durumuna düşmüştü. İstanbul,

Ankara, İzmir, Adana gibi büyük illerde de belediye başkanlıklarını kazanan SHP idi. İller temel alındığında belediye başkanlıkları şöyle paylaşılmıştı: SHP 39, DYP 16, RP 5, ANAP 2. Oranlar itibariyle yaklaşık rakamlar da şöyleydi: SHP %28, DYP %26, ANAP %22.

Bunlar yerel seçim sonuçlarıydı. Fakat yerel seçimin bir de genel siyasal sonuçları olacaktı. Seçim başarısızlığına ve önceki demecine rağmen Özal, 'Gitmiyorum' açıklamasını yaptı (27.3.1989). Muhalefet ise fırsat yakalamıştı ve 'üçüncü parti iktidarda kalmaz' görüşünü işlemektedir. Genel bir güven oylamasına dönüştürülen ya da dönüşen yerel seçimler böylece ülkenin siyasal gündeminde yeni çalkantıların da kapısını açmıştı.”²⁶

Muhalefetin olumsuz tutumuna ve ülke kamuoyunda aleyhine esen havaya karşın Özal 1989 yılında salt çoğunlukla Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı seçilmiş oldu. Bir süre sonra ise Başbakanlığa Yıldırım Akbulut atandı.

“Akbulut hükümeti döneminde Cumhurbaşkanı Özal siyasal tartışma ve sürtüşmelerin odak noktası oldu. Bu sürtüşmeler çok yönlü bir tablo çizmiştir.

Akbulut hükümeti dönemi aslında 'Özal'ın Cumhurbaşkanlığı' demektir. Bunun anlamı şudur ki, parlamenter rejimlerde yürütme gücü başkan ve bakanlar kurulu eksenliken, Türkiye'de bu dönem cumhurbaşkanının yürütmenin fiili ve gerçek başı haline yükseldiği dönem olmuştur. Bunda Özal'ın yönetme tutkusu, anayasanın cumhurbaşkanını hem sorunsuz sayması hem de önemli yetkilerle donatması, Akbulut ve hükümetinin konumlarını esasta Özal'a borçlu olmaları gibi pek çok etken rol oynamıştır. Bu dönemde Özal adeta parti başkanı ve başbakan gibi hareket etmiş, ekonomi, dış politika ve güvenlik gibi konular başta olmak üzere, pek çok alanda karar oluşturma girişimini kendi elinde tutmuştur. ANAP içi sorunlarda taraf olması da, cumhurbaşkanlığının tarafsızlığı ilkesini zedelemiştir. Onun bu tutumunun, cumhurbaşkanı seçilmesinin

özellikleri de hesaba katıldığında, siyasal muhalefeti daha da sertleştirmesi normaldi. Nitekim siyasal pratik bu zemin üzerine kurulmuş ve ‘Çankaya Sorunu’ gündemde baş köşeye oturmuştur.”²⁷

“80’li yılların ortalarından başlayarak yasadışı özel TV kanalları ortaya çıktı ve giderek çoğaldı (son yıllarda ortalığı bir de özel radyolar kapladı). Hükümetler bu yasadışı duruma son vermiyorlar, belki son vermek istemiyorlardı. Zaten yasadışı oldukları için pek vergi vermeyen özel TV’lerin de işine geliyordu bu durum. Nihayet, 1993’te anayasa ve yasada yapılan değişiklikle özel TV ve radyolar ‘korsanlıktan’ kurtuldular.

TV’nin evlere çağdaş yaşamın görüntülerini sokması tutucu ve dinci çevreleri çok tedirgin etti. Özel TV’lerin daha çok seyirci elde etmek çabasıyla açıksaçıklığı, şiddeti göstermekten çekinmemesi, sansasyon peşinde koşması onları daha da rahatsız etti. Yalnız tutucu çevreleri değil, hemen herkesi rahatsız etti. Bir de tabii özel TV’leri büyük sermaye kurduğuna göre, sermaye sahiplerinin çizdiği sınırlar içinde davranmak zorundalar. Bu yöndeki eleştiriler birçok bakımdan haklıdır. Bununla birlikte özel TV’lerin, TRT’nin tersine ‘resmi’ haberleri vermeyip ya da kısa kesip, asıl ilginç olan olayları göstermesi ve serbestçe yorumlamaya çalışması çok önemli ve değerli bir gelişmedir. En önemli siyasal, toplumsal sorunların açık oturumlarla, canlı yayınlarda hayli serbestçe tartışılması için de aynı şey söylenebilir. Özel TV yayınlarının kusurları ne denli ağır olursa olsun, bunların getirdiği az çok özgür tartışma ortamının toplumumuzun demokratik gelişmesini hızlandıracağı ortadadır.”²⁸

“1980’i izleyen yıllar Türkiye’nin yakın siyasal tarihinin en çalkantılı dönemlerinden biri sayılır. Bunun ana nedeni 1980 yılında gerçekleşen askeri müdahale ve bunu izleyen askeri rejimin ülke siyasal hayatında çok derin izler bırakan kararları ve icraatıdır. Bundan sonra geçilen ya

da yeniden dönülen çok partili dönem bu izleri taşıyagelecektir.

Karşılaşılan sorunlar yalnız askeri rejimin bıraktıklarından da kaynaklanıyor değildi. Her geçiş döneminde görülen sancılar da bunlara eklenmiştir. Yeni ekonomik model arayışları ve dünya coğrafyasında özellikle 1990 başlarında görülen köklü değişmeler (sosyalist blokun çöküşü, vb.) bu geçiş dönemini daha da zorlu bir sürece dönüştürmüştür.”²⁹

1980’lerde başlayan hızlı kalkınmanın ekonomik bedeli yüksek enflasyondan toplum katmanları ağır şekilde etkileniyor, hayat pahalılığı altında eziliyordu. Bu ortamda, tek eğlence kaynağı olan televizyonda ve giderek azalan sinema salonlarında gösterilen, günlük sorunları geçici de olsa unutturan Kemal Sunal güldürülerine ilgi büyük oranda artmıştır. Zamanla, toplumsal sorunlara paralel olarak ya da onlardan etkilenerek Kemal Sunal filmleri de sosyal içerik kazanmıştır.

Özellikle sosyal içerikli filmlerin toplumun aksayan yönlerini, halkın da şikayetçi olduğu noktalara paralel olarak ele alıp işlenmesi, Kemal Sunal filmlerinin en önemli izlenme, seyredilme nedenidir. Sinemalarda kapalı gişe oynaması, televizyonda defalarca gösterilmesi bu talepten kaynaklanmaktadır.

2.1.3. 1990’lı Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

90’lı yıllarda önemli bir sorun, “Özal yönetimi hakkındaki yolsuzluk iddiaları ve dedikodularıdır. Özal ailesi sanki hiç yoktan uluslararası çapta bir zenginliğe kavuşmuş, son zamanlarda ise ailenin mafya ile dahi ilişkileri olabileceği ileri sürülmüştür. Yolsuzluğun dalga dalga devlet ve yönetim kademelerine yayıldığı söylenmiş, Turgut Özal’ın

'Benim memurum işini bilir' sözü kimilerince, memurların da bu gidişe katılmaları için bir işaret olarak yorumlanmıştır. Medyanın büyük hevesle işlediği İSKİ rezaleti SHP'nin, en azından bazı kesimlerinin de bu gidişe ayak uydurmuş olabileceğini gösteriyordu. 1991 iktidar değişikliğinin durumu değiştireceği umulurken, bu sefer Tansu Çiller ve eşinin yurt içinde ve ABD'deki, kaynağı pek belli olmayan büyük serveti hakkında iddialar ortaya atılmıştır. Beri yandan Refah Partisi'nin Bosna-Hersek için topladığı paraları oraya iletmediği ve kendi çıkarları için harcadığı iddiası vardır. 'İşbitirme', 'köşe dönme' bu dönemin zihniyetini yansıtan kilit deyimler olmuştur. Bu olumsuz tablo içinde ölümlü sayılabilecek tek öge, belki bu sayede Türk kapitalist sınıfın hızla geliştiği noktası olabilir. Tabii, bunun, halk sınıflarının sefaleti, devletin haysiyetini yitirmesi, kamu ahlakının çöküşü pahasına elde edilmiş olduğu unutulmamalıdır. Boratav, AB ile gümrük birliğinin bir değerlendirmesini yapıyor. Sanıyorum egemen çevreler, 'havlu attılar' ve Türkiye'nin 'kurtuluşunu' büyük ölçüde yoğun dış yatırımlara bağlamış bulunuyorlar."³⁰

"1993'te beklenmedik bir değişiklik oldu. 17 Nisan'da Turgut Özal'ın ani ölümü ile boşalan cumhurbaşkanlığına, TBMM'deki üçüncü turda, 244 oyla Süleyman Demirel seçildi."³¹

"27 Mart 1994 yerel seçimlerinde ve 25 Aralık 1995 genel seçimlerinde Refah Partisi'nin büyük bir ilerleme kaydetmesi, solda ve köktenci olmayan sağda büyük bir telaş uyandırdı.

Yerel seçimlerde Türk seçmenin önemli bir bölümü neden RP'ye yönelmiştir? Acaba bu seçmenler çok karanlık, eski yazı gibi şeyler mi istiyorlardı? Sanırım bunları isteyen bir kesim var, ama bunların sayısı çok değildir. Sanırım bu oyların çoğu protesto oylarıdır. Neyi protesto? İşsizliği, pahalılığı, vurdumduymazlığı protesto. Bu protestoda galiba özelleştirme karşısında hoşnutsuzluğun önemli bir

payı söz konusudur. Medyanın özelleştirmenin erdemlerini, devletçiliğin kötülüklerini sabah akşam beyinlerimize çakmak istemesine rağmen, halk, özellikle kapitalist sınıfın tam gelişmemiş olduğu ülkemizde, özelleştirmenin işsizlik anlamına geldiğini hissediyor.”³²

80'lerden sonra 1990'lı yıllar Türk halkını, ağır ekonomik koşullarda yaşam savaşı vermeye zorlamıştır. Ekonomik koşulların ağırlaşması, çeşitli sosyal çalkantılara neden olmuş, zaman zaman ülke önemli sosyal patlamaların eşiğine gelmiştir. Örnek: 1994 ekonomik bunalımı.

Günlük hayatın ağır sorunlarından bunalan halka, akşamları izledikleri Sunal filmleri moral vermekte, yaşam dirençlerini tekrar oluşturmalarını sağlamaktadır.

İntiharın eşiğine gelen insanları, güncel sorunlarından uzaklaştıran, yoğun streslerini azaltan, hayatla yeniden barıştıran bu filmler bu bağlamda önemli bir sosyal işleve sahiptir denebilir.

2.2. Sinemada Kemal Sunal Filmleri (1972-1997)

Kemal Sunal, tiyatrodan sinemaya geçtiği ilk yıllarda sinema oyunculuğunun tiyatro oyunculuğundan farklı olduğunu hemen anlamıştır. Bu onun için bir avantaj olmuştur. Bu avantajı başlarda yakalayan Sunal, en kısa zamanda başrole yükselmiştir. Yardımcı oyuncu olarak birkaç filmde oynadıktan sonra kendi adını taşıyan filmler yapmaya başlamıştır. İlk dönemlerinde salt komedi filmlerinde oynamasına karşın, daha sonraki yıllarda sosyal içerikli filmlerde yer almıştır. Sosyal içerikli filmlerinin olduğu gibi ilk dönemki komedi filmlerinin de toplumsal mesajları olmuştur. İlk başta beğenilmesi suratının sıcaklığına, seyircinin Sunal'ı kendisine yakın bulmasına bağlıdır; oyunculuğu geliştikçe bu unsurlar geri planda kalmıştır.

2.2.1 Salon Filmlerinde Güldürü Ağırlıklı Yan Roller (1972-1974)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : **TATLI DİLLİM-1972**

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Filiz Akın, Tarık Akan, Zeki Alasya, Suna Keskin, Kemal Sunal
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: “Bir basketbol takımının yakışıklı ve çapkın oyuncusuyla, bir trafik kazası sonucu tanıdığı bir genç kızın öyküsü.”³³

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : **CANIM KARDEŞİM-1973**

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Tarık Akan, Halit Akçatepe, Kahraman Kral, Kemal Sunal, Adile Naşit, Metin Akpınar, Necdet Yakın
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Müzik	: Cahit Oben
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: “Gecekonduya yaşayan, yürekleri sevgiyle dolu iki kardeşin öyküsü.

Ödül: "Canım Kardeşim" 5. Adana Film Şenliği'nde (1973) "En Başarılı Yönetmen," Erdoğan Engin "En Başarılı Kameraman" ve Cahit Oben "En Başarılı Müzik" ödüllerini kazandılar. Sinematik Derneği'nin düzenlediği soruşturmada "En İyi 10 Film"den biri oldu."³⁴

**3- Filmin Adı, Yapım Yılı : GÜLLÜ GELİYOR
GÜLLÜ-1973**

Yönetmen : Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Türkan Şoray, Ediz Hun,
Kemal Sunal, Neriman
Köksal

Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Akün Film (İrfan Ünal)

Konu: "Bir kan davasının intikamını almak için İstanbul'a gelen Güllü kıza aşık olup evlendiği kan davalı Taka Nuri'nin güldürüsü."³⁵

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : OH OLSUN-1973

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan,
Kemal Sunal,
Adile Naşit,
Münir Özkul,
Halit Akçatepe

Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Babasının fabrikasında çalışan kıza aşık olup, ailesine rest çekerek sevdiği kızla evlenen bir gencin öyküsü."³⁶

"Mavi Boncuk", 1974.

**5- Filmin Adı, Yapım Yılı : YALANCI YARIM-
1973**

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın,
Tarık Akan,
Kemal Sunal,
Münir Özkul,
Hulusi Kentmen
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Fakir bir mahalle kıızıyla, aşık olduğu zengin genci birleştirmek için kolları sıvayan bir avuç küçük insanın öyküsü."³⁷

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : HASRET-1974

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın,
Engin Çağlar,
Kemal Sunal,
Münir Özkul
Senaryo : Engin Orbey
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Aynı kadını seven iki erkeğin ve iki aşk arasında kalan bir kadının öyküsü."³⁸

**7- Filmin Adı, Yapım Yılı : KÖYDEN İNDİM
ŞEHİRE-1974**

Yönermen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Zeki Alasya,
Meral Zeren,

Halit Akçatepe
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Ankara'da gömülü defineyi bulamayınca köylerine dönüp tekrar çift sürmek zorunda kalan altı köylünün öyküsü."³⁹

8- Filmin Adı, Yapım Yılı : MAVİ BONCUK-1974
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın,
Tarık Akan,
Kemal Sunal
Senaryo : Ertem Eğilmez
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Bir gazinonun assolistini kaçıran altı gariban arkadaşın öyküsü."⁴⁰

2.2.2. İlk "Kemal Sunal" Filmleri (1974)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : SALAKO-1974
Yönetmen : Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Meral Zeren, Oktar Durukan, Feridun Çölgeçen,
Talat Gözbak, Özden Yüce
Senaryo : Ertem Eğilmez
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Ağa kızını dağa kaçırarak bir eşkıya güldürüsü."⁴¹
Korkak bir adamı halk isterse efsaneleştirip büyütebiliyor.
Bu olay günümüzde de geçerli.

**2- Filmin Adı, Yapım Yılı : SALAK MİLYONER-
1974**

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Meral Zeren, Münir Özkul, Zeki Alasya, Metin Akpınar, Halit Akçatepe, Adile Naşit, Hulusi Kentmen
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Define bulma hayaliyle İstanbul'a göç eden köylülerin büyük kentteki öyküsü."⁴² Bugün hâlâ çeşitli nedenlerle büyük metropollere göç devam etmektedir. Sonuç itibarıyla sorunların büyümesine neden olmaktadır.

2.2.3. Hababam Sınıfı Serisi (1975-1977)

**1- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI-
1975**

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Tarık Akan, Kemal Sunal, Münir Özkul, Halit Akçatepe,

Adile Naşit
Senaryo : Umur Bugay
(Rıfat Ilgaz'ın
aynı ismi taşıyan
romanından)
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Tulum Hayri, Gündük Necmi, Kel Mahmut ve arkadaşlarının yatılı okulda geçen öyküleri."⁴³

**2- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI
SINIFTA KALDI-1975**

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan,
Kemal Sunal,
Münir Özkul,
Halit Akçatepe,
Adile Naşit,
Semra Özdamar
Senaryo : Sadık Şendil
(Rıfat Ilgaz'ın bir romanından)
Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Öğrenci ve okul ilişkilerinin güldürülü öyküsü.

Ödül: 13. Antalya Film Şenliği'nde (1976) Melih Kibar "En Başarılı Müzik Çalışması" ödülünü aldı."⁴⁴

**3- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI
UYANIYOR-1976**

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Halit Akçatepe,

"Hababam Sınıfı Uyanıyor", 1976.

Senaryo

Münir Özkul,
Adile Naşit,
Şener Şen
: Sadık Şendil
(Rıfat Ilgaz'ın
bir eserinden)
: Hüseyin Özşahin
: Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Görüntü Yönetmeni
Yapımevi

Konu: "Aynı sınıfta okuyan yaramaz talebelerin güldürülü öyküsü."⁴⁵

"Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı", 1975.

**4- Filmin Adı, Yapım Yılı : HABABAM SINIFI
TATİLDE-1977**

Yönetmen : Ertem Eğilmez

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,

Adile Naşit,

Şener Şen,

Münir Özkul,

Ayşen Gruda

Senaryo : Sadık Şendil

Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin

Yapımevi : Arzu Film

(Ertem Eğilmez)

Konu: "İzci kıyafetleri giyerek okuldan kaçan öğrencilerin güldürüsü."⁴⁶

Bütün "Hababam Sınıfı" serisinde kendi talebelik yıllarımı, haylazlıklarımı yaşadım.

2.2.4. Şaban Filmleri (1977-1985)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞABANOĞLU

ŞABAN-1977

Yönetmen	: Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Adile Naşit, Şener Şen, Ayşen Gruda, Halit Akçatepe
Senaryo	: Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni	: Hüseyin Özşahin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Şaban ile Ramazan'ın güldürüsü."⁴⁷

Hababam Sınıfı'ndaki "İnek Şaban" tiplemesinin beğenilmesi üzerine yapımcılar bu isim ve bu tipleme üzerine filmler yapmaya başladılar. "Şabanoğlu Şaban" filmi de bu serinin ilk örneğidir.

2- Filmin Adı, Yapım Yılı : İNEK ŞABAN-1978

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Defne Yalınız, Saadet Gürses, Dinçer Çekmek, Yavuz Karakaş
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Cahit Engin
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)

Konu: "Birbirine benzeyen bir futbolcu ile karpuzcunun güldürüsü. Kalecileri Amerika'ya kaçan bir takımın yöneticileri, bir gecekondu semtinde aynı kaleciye benzeyen karpuzcu Şaban'ı bulurlar. Şaban bu benzerlikten yararlanarak

ünlü bir kaleci olur. Böylece de karpuzcu Şaban'ın yaşamı değişir.”⁴⁸ Belki de Şaban filmleri içerisinde hâlâ en çok akılda kalan film “İnek Şaban”dır. Öyleki bütün Şaban tiplmesi bu adla anılır olmuştur.

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : YÜZ NUMARALI ADAM-1978

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Oya Aydoğan, Ali Şen
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Cahit Engin
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)

Konu: “Aptallığı yüzünden hiçbir işte tutunamayan Şaban'ın, bir reklam şirketi yöneticileriyle olan güldürüsü. Reklam şirketi, TV reklamlarında kullanmak için Şaban'ı işe alır. Şaban büyük reklam kampanyalarıyla TV reklamına çıkar. Ne var ki reklamını yaptığı mallar bozuk çıkar, halk aldatılmaktadır. Tüketicilerin, bu aldatmacalığı anladıklarında Şaban'a güvenleri kalmaz. Ve Şaban da halk adına bu sömürü düzenine başkaldırıp reklamcılara karşı çıkar.”⁴⁹ Tüketici haklarını koruyan ve tüketiciye de belli mesajlar veren bir filmidir.

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : BEKÇİLER KRALI- 1979

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Selma Türel, Reha Yurdakul, Memduh Ün
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Ertunç Şenkay
Yapımevi	: Can Film (Fatma Girik

ve Kemal Sunal)

Konu: “Görev yaptığı mahalledeki vatandaşları sömürenlere karşı başkaldıran bekçi Şaban’ın öyküsü. Zeytinburnu’ndaki bir mahalleye atanan bekçi Şaban görevine başlar. Ve vatandaşa eziyet eden mahalledeki muhtara, bakkala, manava, tüpgaz bayiine uyarılarda bulunur. Şaban bu kişiler tarafından karakola şikâyet edilir. Ne var ki Şaban’ın İçişleri Bakanı’nın yeğeni olduğunu sanan komiser tüm şikâyetleri hasıraltı eder. Şaban ise mahalleli yararına bu fırsattan istifade edip daha da başkaldırıp, çöpleri toplatmadan temizlik işleri müdürüne, çocukları zehirleyen sınai artıkları için kanalizasyon yaptırmayan fabrika sahibine kafa tutar. Bu denetleme işini sürdürürken fabrikada işçi olarak çalışan Zehra ile arasında bir aşk başlar. Ve sonunda her şey tatlıya bağlanıp mahalleli huzura kavuşur.”⁵⁰ Torpilin ön plana çıktığı ülkemizde, dürüst ve çalışkan bir bekçinin hizmet etmek için sarf ettiği çabalar anlatılıyor.

Bekçiler Kralı, 1979.

**5- Filmin Adı, Yapım Yılı : DOKUNMAYIN
ŞABANIMA-1979**

Yönetmen : Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Ahu Tuğba,
Halit Akçatepe,
Ercan Yazgan,
Reha Yurdakul
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin
Yapımevi : Can Film (Fatma Girik
ve Kemal Sunal)

Konu: "Aynı kıza aşık olan Şaban'la askerlik arkadaşının öyküsü."⁵¹ Sıradan, mesaj içermeyen bir Şaban filmi.

**6- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞARK BÜLBÜLÜ-
1979**

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Aysen Cansev,
Ayşen Gruda, Sırrı Elitaş,
Osman Alyanak
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Fatoş Film
(Selim Soydan)

Konu: "Başlık parası için İstanbul'a gidip sonradan köyüne türkücü olarak dönen korucu Şaban Ballises'in güldürüsü. 500.000 TL başlık parasını biriktirmek için İstanbul'a gelen Şaban'a şans güler. Bir gazino patronu olan kadın (Ayşen Gruda), Şaban'a yardımcı olur. Yanık sesi sayesinde büyük bir türkücü olan Şaban, köyüne döndüğünde sevgilisini de, ağanın köyünü de satın alır."⁵² Günümüzde tek şarkıyla ünlenen (!) şarkıcılara dizi film yapılıyor. O tarihte de tek şarkıyla ünlenen şarkıcılara film yapılıyordu. Bu durumu eleştiren bir çalışmadır.

"Şark Bübülü", 1979.

7- Filmin Adı, Yapım Yılı : **UMUDUMUZ**
ŞABAN-1979

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Serpil Nur, Turgut Özatay, Alpay İzel
Senaryo	: Reha Yurdakul
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Kahvecilik yapan Şaban'ın büyük kentteki güldürüsü. Şaban amcasından kalan kahveyi çalıştırmak üzere köyden kente gelir. Yaşadığı gecekondu semtinde, köyünde olduğu gibi bir arsa ağası türemiştir. Ağa ile semt sakinleri arasındaki sürtüşme nedeniyle bir cinayet işlenir. Kovboy filmlerinin etkisinde kalan Şaban bu giysiler içinde

mahallede dolaşırken cinayet suçuyla tutuklanır. Ve Şaban işlemediği suçu üzerine alıp hapse girer. Şaban hapisten çıktıktan sonra tüm mahalleli ona bir kurtarıcı, bir kahraman gözüyle bakar. Ve Şaban kendisine umut bağlayanların yüzünü kara çıkarmaz. Çünkü Şaban, ağanın adamı olan muhtarı seçimde yener.”⁵³ “Umudumuz Ecevit” sloganlarının yeri göğü inlettiği dönemde, Şaban da “Umudumuz Şaban” olarak halkın sevgilisi haline gelmiştir.

8- Filmin Adı, Yapım Yılı : GERZEK ŞABAN-

1980

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ülkü Özen,
Reha Yurkadul,
Nejat Gürçen,
Muharrem Gürses
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu: “Birbirine benzeyen ünlü bir gangster ile, filmlerde figüranlık yapan bir garibanın öyküsü.”⁵⁴

9- Filmin Adı, Yapım Yılı : EN BÜYÜK ŞABAN-

1983

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nilgün Bubikoğlu,
Kamuran Uluer,
Dinçer Çekmez
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)⁵⁵
Konu: “Tarlasını satarak “köşeyi dönmek” için İstanbul’a gelen Şaban parasını bir dolandırıcıya kaptırır. Cebinde kalan son para ile çiçek satan kör bir kızdan çiçek

satın alır. Arkadaş olurlar. Zengin iş adamı Faik Bey intihar etmek üzereyken Şaban onu görür ve vazgeçirir. Aşırı içkili Faik Bey, hayatını kurtardığı için Şaban'ı evine ve daha sonra lüks bir eğlence yerine götürür. Faik Bey sabah ayıldığı zaman Şaban'ı tanımaz, kovar. Şaban, inşaat işçiliği yaparak kazandığı para ile yiyecek alıp çiçekçi kız Hülya'ya götürür. Faik Bey sarhoş olduğu için bir akşam Şaban ile karşılaşır ve onu evine çağırır. Şaban sevdiği kızıdan, kör olduğundan ve onun görmesini sağlayacak ameliyattan söz eder. Faik Bey ona ameliyat için gereken parayı verir. Faik Bey'in uşağı, Şaban'ın parayı çaldığını sanır. Faik Bey ayılınca yine Şaban'ı tanımaz. Şaban parayı alarak kaçar ve Hülya'ya verir. Hırsızlık suçundan tutuklanır. Cezaevinden çıktığı zaman Hülya'yı her gün çiçek sattığı yerde arar, bulamaz. Hülya bir çiçekçi dükkanı açmıştır ve artık görebilmektedir. Şaban dükkanın önünden geçerken Hülya rastlantı sonucu onu görür ve Şaban'ı tanır, kavuşurlar.”⁵⁶ Charlie Chaplin'in “Şehir Işıkları” filminden uyarlanmıştır. Yalnız Şaban, Şarlo'nun aksine mutlu sona ulaşmıştır.

10- Filmin Adı, Yapım Yılı : ATLA GEL ŞABAN-1984

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Zihni Göktaş, Turgut Özatay
Senaryo	: Aydemir Akbaş
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç) ⁵⁷

Konu: “Aylık kazancı karısına, iki çocuğuna ve karısının annesine rahat bir yaşam sağlamaya yetmeyen işçi Ni-yazi mahalledeki esnafa da borcunu ödeyememektedir. Aile bireyleri çektikleri sıkıntıdan sürekli yakınmakta ve

Niyazi'yi suçlamaktadır. Niyazi can sıkıntısı gidermek için kendi kendine at yarışı tahminleri yapar. Tahminleri doğru çıkmaktadır. At yarışı oynayarak büyük paralar kazanmayı hedefleyen bir çete, Niyazi'nin tahminlerinin doğru olduğunu öğrenir ve onu kaçırarak tahminlerinden yararlanmaya çalışır. Niyazi onları bir süre oyaladıktan sonra tahminleri verir. Birlikte hipodroma giderler. Çete bütün parasını yarışa yatırır. Niyazi; çeteye verdiğiinden değişik bir tahminle oynar. Çete kaybederken Niyazi kazanmıştır. Niyazi yoksul mahalleliye de para dağıtır. Çocukları, karısı ve kayınvalidesi onu sevinçle karşılayarak saygı ve sevgi gösterileri yaparlar.”⁵⁸ Ekonomik zorluklar içinde yaşayan halkın umudunun “Altılı Ganyan” gibi şans oyunlarına kaldığını anlatan bir film. Günümüzde de “Sayısal Loto”. Şans oyunlarına ümit bağlandığı için bu filmin konusu gerçekliğini korumaktadır.

**11- Filmin Adı, Yapım Yılı : ORTA DİREK
ŞABAN-1984**

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Bahar Öztan, Reha Yurdakul, Ergun Köknar
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: “Uluslararası bir terörist çetesiyle mücadele eden Şaban'ın güldürüsü.”⁵⁹ Filmin çekildiği yıllarda orta direk kavramı yine gündeme gelmiş ve Şaban da orta direk mensubu olarak karşımıza çıkmıştır.

12- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞABANIYE-1984

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal,

Çiğdem Tunç,
Turgut Boralı,
Aliye Rona,
Erdal Özyağcılar

Senaryo

: İhsan Yüce

Görüntü Yönetmeni

: Çetin Tunca

Yapımevi

: Tibet Film

(Kartal Tibet)⁶⁰

Konu: "Kocası kan davası nedeniyle katil olup cezaevindeyken ölen Hatice ana oğluyla birlikte İstanbul'a göçer. Amacı, oğlu Şaban'ı davadan uzak tutmak, öldürülmesini önlemektir. Yıllar sonra düşman ailenin oğlu Şehmuz onları bulur. Gazinoda işçi olarak çalışan Hatice ana, oğlunu kadın kılığına sokarak kurtarır. Şaban, Şabaniye olmuştur. Rastlantı sonucu gazinoda assolist olarak şarkı söylemeye başlar. Şehmuz ve gazonunun patronu Dursun, Şabaniye'ye aşık olur. Her ikisi de onunla evlenebilmek için yarışmaktadır. Şehmuz'un kız kardeşi Nazlı ve annesi Ayşe ana bu

"Şabaniye", 1984.

evliliğe karşı çıkarlar. Şehmuz'dan evliliği düşünmemesini, Şaban'ı bulup öç almasını ister. Şabaniye kimliğindeyken Nazlı ile tanışan Şaban ona aşık olur ve başka bir erkek kimliğinde onunla arkadaş olmayı başarır. Şabaniye şarkıcılıktan ve film oyunculuğundan kazandığı paralarla apartman dairesi satın alır, rahat bir yaşam sürmeye başlar. Şehmuz, Dursun ile kumar oynar ve büyük miktarda para yitirir. Borcunu ödeyemediği için evine haciz konur ve Şehmuz cezaevine girer. Şabaniye gereken parayı vererek Şehmuz'u cezaevinden kurtarır. Şaban Nazlı'ya, Şehmuz Şabaniye'ye aşıktır. Şabaniye Nazlı'ya Şehmuz'un da gazinoda olduğu bir gece şarkı söylerken gerçek kimliğini açıklar. Kan davası sona erer. Şaban Nazlı'ya kavuşur.”⁶¹ Sanatçının neredeyse film boyunca kadın kılığında olduğu tek film.

13- Filmin Adı, Yapım Yılı : GURBETÇİ ŞABAN-1985

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Müge Akyamaç, Meral Çetinkaya
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: “Almanya'daki bir Türk işçisinin güldürüsü.”⁶² Yurtdışındaki işçilerimizin durumunu mizahi açıdan ele alan bir film.

14- Filmin Adı, Yapım Yılı : KATMA DEĞER ŞABAN-1985

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Filiz Ersürer, Sevda Aktolga

Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Almanya'dan dönüp bir diskotekte tanıştığı kızın yardımıyla ünlü bir şarkıcı olan Şaban'ın öyküsü."⁶³
Katma Değer Vergisi'nin yürürlüğe girdiği ve tartışıldığı dönemde çekilmiş bir filmidir.

15- Filmin Adı, Yapım Yılı : SOSYETE ŞABAN- 1985

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Perihan Savaş,
İhsan Yüce,
Kenan Pars,
Süleyman Turan
Senaryo : Kartal Tibet, İhsan Yüce,
Kemal Sunal
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)⁶⁴

Konu: "Peri, fabrikatör babasını iflastan kurtaracak parayı sağlamak için beşik kertiği olan varsıl köylü Şaban ile evlenmeye razı olur. Peri ve babası köydeki çiftliğe giderler. Kadir, Şaban'dan yüzgörümlüğü olarak gereksindiği parayı alır ve düğünden sonra İstanbul'a döner. Şaban'ın yaşam biçimini benimsemeyen, onu kaba ve saygısız bulan Peri, gerdekten önce İstanbul'a kaçır. Şaban, İstanbul'dan getirttiği hocalardan İstanbul sosyetesindeki erkekler gibi giyinmeyi, davranmayı ve konuşmayı öğrenir. İstanbul'a gider, kendisini Dilaver Bey olarak tanıtır ve yeni kimliğiyle Peri ile yeniden tanışır. Kısa sürede Dilaver'e aşık olan Peri onunla evlenir. Nikâh gecesi, Şaban kurduğu bir düzenle, Peri aynı anda iki ayrı insanla evli olmak suçuyla polis tarafından arandığını öğrenir. Peri bu haberden dolayı bayılınca Şaban onu, yine düzen gereği kaçıtır. Yanındaki kişinin Dilaver olduğunu sanan

Peri, gittikleri ıssız bir yerde kendisine odun kırdıran, ahır temizleten, onu yabancı erkeklerin saldırısından korumayan Dilaver'den nefret eder. Kavga ettiklerinde Dilaver Peri'ye vurarak bayıltır. Bu da Şaban'ın kurduğu düzenin bir parçasıdır. Peri ayıldığı zaman çiftlik evindedir. Şaban her şeyin bir düzen olduğunu açıklar. Peri Şaban'ın değerini anlamıştır. Onunla evli olmayı severek benimser.”⁶⁵

**16- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞABAN PABUCU
YARIM-1985**

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Halit Akçatepe,
Adile Naşit,
Reha Yurdakul,
Müge Akyamaç

Senaryo : Aydemir Akbaş

Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: “Çocukları seven yaşlı bir kadınla, komşunun kızı-na aşık olan Şaban'ın güldürülü öyküsü.”⁶⁶

**17- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞEN DUL ŞABAN-
1985**

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nevra Serezli,
Halit Akçatepe,
Ayşen Gruda

Senaryo : Kartal Tibet

Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: “Çalıştığı fabrikadan maaşına zam isterken işten kovulan Şaban'la sekreterlik yapan karısının güldürüsü.”⁶⁷

2.2.5. Dram Yönü, Güldürünün Önüne Geçen Filmler (1986-1990)

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : DAVACI-1986

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Savaş Yurttaş,
Güzin Özipek,
Yavuzer Çetinkaya,
Demet Akbaş

Senaryo : Umur Bugay

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Bir hayvan sürüsünün komşu bahçesine girmesi nedeniyle açılan davanın 7 yıl boyunca sonuçlanmayan güldürüsü."⁶⁸ Yaşanmış hikâyledir. Türkiye'de adalet mekanizmasının ne denli yavaş işlendiğini anlatan bir film-
dir.

"Davacı", 1986.

**2- Filmin Adı, Yapım Yılı : DELİ DELİ KÜPELİ-
1986**

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Melike Zobu,
Yavuzer Çetinkaya,
Yaman Okay, İhsan Yüce
Senaryo : Osman F. Seden, Kartal

Tibet (Cevat Fehmi Başkut'un "Buzlar Çözülmeden" adlı oyunundan)

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Timarhaneden kaçıp bir kasabada rastlantı sonucu kaymakam olan iki delinin öyküsü."⁶⁹

"Deli Deli Küpeli", 1986.

3- Filmin Adı, Yapım Yılı : GARİP-1986

Yönetmen : Memduh Ün

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nilgün Saraylı,
Reha Yurdakul,
Fatoş Sezer

Senaryo : Fatma Girik

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Bir kundura boyacısıyla sandalın içinde bulup büyüttüğü ve sonradan artist olan bir kızın öyküsü."⁷⁰

4- Filmin Adı, Yapım Yılı : YOKSUL-1986

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Şehnaz Dilan,
Yaman Okay,
Kerem Yılmaz,er,
Fatoş Sezer

Senaryo : Umur Bugay

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Şeref Film
(Şerafettin Gür)

Konu: "Günümüzdeki ekonomik bunalım nedeniyle savaş veren iş çevrelerinin öyküsü."⁷¹

5- Filmin Adı, Yapım Yılı : KIRACI-1987

Yönetmen : Orhan Aksoy

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Özlem Onursal,
Fusun Demirel,
Nevzat Okçugil,
Uluer Sürer

Senaryo : Orhan Aksoy
(Sulhi Dölek'in Kiracı

adlı romanından
uyarlanmıştır.)

Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Fakir ve evli bir adamın ev bulmak için verdiği mücadelenin güldürüsü."⁷² Bugün bile devam eden kiracı-ev sahibi ilişkisini anlatan bir film.

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : DÜTTÜRÜ DÜNYA- 1988

Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Jale Aylanç,
Ayberk Çölok,
Orhan Çağman,
Selçuk Uluergüven,
Cezmi Baskın
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Aytekin Çakmakçı
Müzik : Tarık Öcal
Yapımevi : Şeref Film
(Şerafettin Gür)

Konu: "Ankara'nın yoksul gecekondu semtlerinden birinde oturan Mehmet (Kemal Sunal), geceleri bir pavyonda klarnet çalarak hayatını kazanmaktadır. Biri geri zekâlı üç çocuğunu ve karısını geçindirebilmek için bu arada çeşitli ek işler yaparak yaşamını sürdürür. Oturduğu gecekondu sahibi olan kayınbiraderi tarafından, bir müteahhite satınca, yaşamı iyice zorlaşır. Tüm günlerini çalışmak ve ev aramakla geçiren Mehmet için artık kurtuluş yolu kalmamıştır. Çünkü bir sabah evinin yıkımı için dozerler kapıya dayanır.

Ödül: Kemal Sunal 2. Ankara Film Şenliği'nde (1989) 'En İyi Oyuncu' ödülünü aldı ve aynı yıl sinema yazarlarının geleneksel seçimleri sonucunda Düttürü Dünya en iyi üç filminden biri seçildi."⁷³

Düttürü Dünya

Zeki Ökten

"Düttürü Dünya", 1988.

7- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÖĞRETMEN-1988

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
İhsan Yüce,
Selma Sonat,
Reha Yurdakul,
Renan Fosforoğlu

Senaryo : İhsan Yüce

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Büyük kente atanınca yaşam zorlukları nedeniyle akli dengesini yitiren, evli ve iki çocuklu bir ilkokul öğretmenin öyküsü."⁷⁴ Bir türlü sorunları giderilemeyen öğretmenlerin dertleri dile getirilmiştir.

**8- Filmin Adı, Yapım Yılı : GÜLEN ADAM-
1989**

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Aydan Burhan, Ahmet Sezerel, Bilge Zobu
Senaryo	: Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni	: Abdullah Gürek
Müzik	: Cahit Berkay
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Tekerlekli seyyar gecekonduyuyla yıkım emri veren belediyecilerden kaçıp, sürekli mekân değiştiren evli bir çiftin güldürüsü."⁷⁵ Gecekondu sorununu başka bir boyutuyla anlatan filmidir.

**9- Filmin Adı, Yapım Yılı : ABUK SAEUK
BİR FILM-1990**

Yönetmen	: Şerif Gören
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Şiva Gerede, Bülent Kayabaş, Murat İlker, Kutay Köktürk
Senaryo	: İbrahim Gündüz
Görüntü Yönetmeni	: Erdah Kahraman
Yapımevi	: Penta Film (Turgay Aksoy)

Konu: "Ademoğlu (Kemal Sunal) yoksul bir köylü olduğu için çevresi tarafından sürekli hor görülüp, aşağılanır. Bir süre sonra yoksul köylü geçmişteki bir iyiliğinin karşılığı olarak bir mirasla mükâfatlandırılır. Ve birden milyarder olunca onu hor gören çevresi bu kez de onu el üstünde tutar. Ademoğlu artık basının da peşinde koştuğu ünlü bir kişi olmuştur.

Ödül: Abuk Sabuk Bir Film, Cumhuriyet Gazetesi'nin Yunus Nadi Ödülleri Yarışması'nda ikinci film seçildi (1990).”⁷⁶

**10- Filmin Adı, Yapım Yılı : BOYNU BÜKÜK
KÜHEYLAN-1990**

Yönetmen : Erdoğan Tokatlı

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Fusun Demirel,
Aydan Burhan,
Halil Ergün,
Candan Sabuncu

Senaryo : Erdoğan Tokatlı

Görüntü Yönetmeni : Ümit Ardabak

Yapımevi : Ares Film (Şener Gezen)

Konu: “Köyden kente gelip zengin olan iki karılı bir kapıcının öyküsü.”⁷⁷

2.2.6. Diğer Filmler

1- Filmin Adı, Yapım Yılı : HANZO-1975

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Meral Zeren,
Adile Naşit,
Mümtaz Ener,
Ayşen Gruda

Senaryo : Suphi Tekniker

Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: “Dağdan İstanbul’a inen yaban adamının büyük şehirdeki öyküsü.”⁷⁸

"Hanzo", 1975.

**2- Filmin Adı, Yapım Yılı : ŞAŞKIN DAMAT-
1975**

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Meral Zeren,
Bülent Kayabaş,
Elif Pektaş,
Ayfer Feray,
Turgut Boralı

Senaryo : Sadık Şendil

Görüntü Yönetmeni : Sertaç Karan

Yapımevi : Örnek Film
(Yılmaz Kuzgun)

Konu: "Ev sahibinin kızına aşık olan salak bir bahçıvanın öyküsü."⁷⁹

**3- Filmin Adı, Yapım Yılı : KAPICILAR KRALI-
1976**

Yönetmen	: Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Sevda Ferdağ, Bilge Zobu, Özcan Özgür, Şevket Altuğ, Güner Sümer
Senaryo	: Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni	: İzzet Akkay
Yapımevi	: Çiçek Film (Arif Keskiner)

Konu: "Bir kapıcının apartman sakinleriyle kurduğu ilişkilerin güldürüsü.

Ödüller: 14. Antalya Film Şenliği'nde (1976) 'En Başarılı 23. Film' oldu. Zeki Ökten 'En Başarılı Yönetmen' Kemal Sunal ise 'En Başarılı Erkek Oyuncu' ödülünü kazandı."⁸⁰

"Kapıcılar Kralı", 1976.

**4- Filmin Adı, Yapım Yılı : MERAKLI KÖFTECİ-
1976**

Yönetmen : Engin Orbey
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Gülgen Bengü,
Ali Şen,
Hulusi Kentmen,
Şevket Altuğ
Senaryo : Erdoğan Tünaş
(Suavi Sualp'in
bir eserinden)
Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin
Yapımevi : Örnek Film
(Yılmaz Kuzgun)

Konu: "Başlık parası için ihtiyar bir adamla evlendirilmek istenen bir kızla, ona aşık olan bir köftecinin öyküsü."⁸¹

**5- Filmin Adı, Yapım Yılı : SAHTE KABADAYI-
1976**

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Kazım Kartal,
Suna Selen,
Mümtaz Ener
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Bir benzerlik sonucu, kabadayı zannedilen salak bir delikanlının öyküsü."⁸²

6- Filmin Adı, Yapım Yılı : TOSUN PAŞA-1976

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Müjde Ar, Şener Şen,

Senaryo
Görüntü Yönetmeni
Yapımevi

Adile Naşit,
Ayşen Gruda, Engin Orbey
: Yavuz Turgul
: Kriton İlyadis
: Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Düşman iki aile arasında geçen bir çatışmanın
öyküsü."⁸³

"Tosun Paşa", 1976.

**7- Filmin Adı, Yapım Yılı : SÜT KARDEŞLER-
1976**

Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Hale Soygazi,
Münir Özkul,
Halit Akçatepe,
Şener Şen,
Adile Naşit,
Ayşen Gruda
Senaryo : Sadık Şendil
(Hüseyin Rahmi
Gürpınar'ın Gulyabani
adlı eserinden)
Görüntü Yönetmeni : Kriton Ilyadis
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)
Konu: "İki kardeş ve bir mirasın öyküsü."⁸⁴

**8- Filmin Adı, Yapım Yılı : İBO İLE GÜLLÜŞAH-
1977**

Yönetmen : Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Gülşah Soydan,
Ayşen Gruda, Ali Şen
Senaryo : Atıf Yılmaz
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Gülşah Film
(Selim Soydan)

Konu: "Başlık parası olmadığı için sevdiği kızı kaçıran
fakir bir köylünün büyük kentteki güldürüsü."⁸⁵

**9- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÇÖPÇÜLER KRALI-
1977**

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Şener Şen,
Ayşen Gruda, İhsan Yüce
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
(Ertem Eğilmez)

Konu: "Aynı mahalleden bir kıza aşık olan çöpçü Ap-
di'nin öyküsü."86

"Çöpçüler Kralı", 1977.

10- Filmin Adı, Yapım Yılı : SAKAR ŞAKİR-1977

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Adile Naşit, Ali Şen,
Ayfer Feray, Atilla Ergün
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Avanak Şakir'le Gardrop Fehmi'nin güldürü-
sü."87

**11- Filmin Adı, Yapım Yılı : AVANAK APTİ-
1978**

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Ayşen Gruda, Ali Şen, Necdet Yakın, Macit Flordun
Senaryo	: Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Duvarlara afiş yapıştırarak hayatını kazanan Apti'nin güldürüsü. Apti, ünlü bir şarkıcı kadına aşık olur. Ne var ki Apti'nin bu konuda bir rakibi vardır. Bu aşık ise belalı bir kabadayıdır. Ve Apti ile paylaşamadıkları kadın yüzünden dövüşürler."⁸⁸

**12- Filmin Adı, Yapım Yılı : İYİ AİLE ÇOCUĞU-
1978**

Yönetmen	: Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Harika Avcı, Sevil Üstekin, Saadet Gürses, Renan Fosforoğlu, Ali Şen
Senaryo	: Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni	: Kenan Kurt
Yapımevi	: Gülşah Film (Selim Soydan)

Konu: "Birbirine benzeyen bir banka memuru ile gangsterin öyküsü."⁸⁹

13- Filmin Adı, Yapım Yılı : KIBAR FEYZO-1978

Yönetmen	: Atıf Yılmaz
----------	---------------

Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Müjde Ar, Şener Şen, Adile Naşit
Senaryo	: İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni	: Erdoğan Engin
Yapımevi	: Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu: "Feyzo ile köylüsü Gülo'nun güldürüsü. Feyzo askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde Gülo'ya başka talipler de olduğu için babası başlık parasını artırmaya koyar. Ve on bin peşin, on bin de senet karşılığı Gülo, Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için kente gidip çalışmaya başlar. Feyzo köye her dönüşünde kentte gördüğü yenilikleri de beraberinde getirir. Ağanın sömürdüğü köylüleri biçimlendirmeye çalışır. Ve sonunda Feyzo, Ağa'yı öldürür."⁹⁰

14- Filmin Adı, Yapım Yılı : KÖŞEYİ DÖNEN ADAM-1978

Yönetmen	: Atıf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Meral Orhonsay, Necla Soylu, Ali Şen, Özcan Özgür
Senaryo	: Umur Bugay, Müjdat Gezen (Müjdat Gezen'in "Eşeğin Karnın- daki Elmas" adlı öykü- sünden)
Görüntü Yönetmeni	: Hüseyin Özşahin
Yapımevi	: Çiçek Film (Arif Keskiner)

Konu: "Bir odacı ile amcasından kalan mirasın güldürüsü. Amerika'da ölen amcasından kalan miras haberiyle fakir odacı birden mahallede ve çalıştığı yerde el üstünde tutulur. Sevddiği kız Şükran'ı babası, odacı Adem'e verir.

Bir süre sonra ise Amerika'dan beklenen miras kocaman bir sandık içinde gelir. Sandık açılır ve içinden bir eşek çıkar.”⁹¹ Topluma köşeyi dönme fikrinin empoze edildiği bir dönemde çekilmiştir. O nedenle filme “Köşeyi Dönen Adam” isim verilmiştir.

15- Filmin Adı, Yapım Yılı : KORKUSUZ

KORKAK

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Ayşın Atav, Belkıs Akkale, Aynur Akkum, Turgut Özatay
Senaryo	: Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)

Konu: “Muayene sonucunda altı aylık ömrü kaldığını öğrenen Mülâyim’le, bir an önce ölmek için tuttuğu kira-lık katilin öyküsü.”⁹²

16- Filmin Adı, Yapım Yılı : ZÜBÜK-1980

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Bülent Kayabaş, Kadir Savun, Şemsi İnkaya
Senaryo	: Atıf Yılmaz (Aziz Nesin’in aynı adlı romanından)
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Gürtop
Müzik	: Esin Engin
Yapımevi	: Erler Film (Türker İnanoğlu)

Konu: "Sıradan bir vatandaşken, çeşitli üçkağıtçılıkla, sömürücölükle sınıf atlayarak, çırkın bir politikacı olan İbrahim Zübükzade'nin (Kemal Sunal) öyküsü."⁹³

"Zübük", 1980.

17- Filmin Adı, Yapım Yılı : DEVLET KUŞU-
1980

Yönetmen

: Memduh Ün

Oyuncu Kadrosu

: Kemal Sunal,
Serpil Çakmaklı,
Bülent Kayabaş,
Reha Yurdakul

Senaryo

: Orhan Aksoy,
Memduh Ün,
Bülent Oran
(Orhan Kemal'in aynı adı
taşıyan romanından)

Görüntü Yönetmeni

: Orhan Oğuz

Yapımevi

: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Mustafa (Kemal Sunal), yoksul bir halk çocuğudur. Gecekondlu mahallesinde apartman yaptırmaya gelen milyoner bir iş adamının şımarık kızı Hülya (Mehtap Ar), Mustafa'ya ilgi duyar. Yoksulluk içinde olan ailesini kurtarmak için, böyle bir zengin kıızıyla evlenmeyi düşünür önceleri Mustafa. Ama sonunda alıştığı çevreden kopamayan genç adam, mahallesindeki Aynur'a (Serpil Çakmaklı) döner."⁹⁴

18- Filmin Adı, Yapım Yılı : GOL KRALI-1980

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Suna Yıldızoğlu, Gölge Başar, Reha Yurdakul, Mürüvvet Sim, Suzan Avcı, Yavuz Şimşek
Senaryo	: Osman F. Seden, Memduh Ün, Kartal Tibet, Bülent Oran (Aziz Nesin'in aynı adlı romanından)
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Taşralı saf ve temiz yürekli bir gencin güldürüsü. Taşralı futbol hastası genç, bir kızla ilişki kurar. Bu süreçte içinde futbolcu olmaya karar verir. Ve sonunda ünlü bir futbolcu olmayı başarır."⁹⁵

19- Filmin Adı, Yapım Yılı : DAVARO-1981

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Pembe Mutlu, Şener Şen, Adile Naşit, Ayşen Gruda

Senaryo	: Yavuz Turgul
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Gürtop
Müzik	: Cahit Berkay
Yapımevi	: Başaran Film (Yalçın Başaran)

Konu: "Almanya'da çalışıp başlık parası biriktiren Memo (Kemal Sunal), köyüne döner. Sözlüsü Cano (Pembe Mutlu) ile evlenecektir. Ancak Memo'nun anası Hamo (Adile Naşir), bu evliliğe karşı çıkar. Çünkü törelere göre Memo'nun, önce babasının katilini öldürmesi gerekir. Bu kez de Memo, böyle bir işe karşıdır. Sonunda babasının katili Sülo (Şener Şen) ile bir anlaşma yapar. İki kan davalı düşman vuruşurlarken, Sülo ölü numarası yapacaktır. Olaylar bu çizgi içinde sürüp gider."⁹⁶

20- Filmin Adı, Yapım Yılı : KANLI NİĞÂR-1981

Yönetmen	: Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Fatma Girik, Dinçer Çekmez, Bahar Öztan, Sümer Tilmaç
Senaryo	: Orhan Aksoy (Sadık Şendil'in aynı isimli müzikal oyunundan)
Görüntü Yönetmeni	: Orhan Oğuz
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Osmanlı döneminde, İstanbul'da randevuevi işleten Cihanyandı Kanlı Nigâr'ın, kendisini bu yola düşürenlerden aldığı intikam öyküsü."⁹⁷

21- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÜÇKAĞITÇI-1981

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal,

	Ülkü Özen, Ali Şen
Senaryo	: Natuk Baytan
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Rıfkı (Kemal Sunal), ölen babasının mallarını satmak için Almanya'dan köyüne döner. Ve köyde birden adı ermişe çıkar. Rıfkı yağmur duasına çıkan köylüler için yarım saat içinde yağmur yağdırır. Üfürükçülük yapar. Evde kalmış yaşlı kadınların kismetini açar. Kötürümleri üfleyerek ayağa kaldırır. Bu arada bazı çıkarıcılar, köyün belediye reisi seçimlerine Rıfkı'nın girmesini ister. Bir başka Belediye Reisi adayı ise Rıfkı'ya seçimlere girmemesi için rüşvet verir. Rıfkı seçimleri kazanır ama sonunda üçkağıtçı olduğu ortaya çıkar."⁹⁸

22- Filmin Adı, Yapım Yılı : DOKTOR CİVANIM 1982

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Bahar Öztan, Ali Şen, Ayşen Gruda, İhsan Yüce
Senaryo	: Safa Önal
Görüntü Yönetmeni	: Çetin Tunca
Yapımevi	: Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "İstanbul'da bir hastanede hademe olarak çalışan Kemal (Kemal Sunal), yıllar sonra köyüne döner. Ve kendini doktor olarak tanıtır. Herkesi ücretsiz bedavaya muayene eder. Kısa bir süre içinde kendini sevdiiren Kemal, Ruşen Ağa'nın (Ali Şen) kızı Sümbül'e (Bahar Öztan) aşık olur. Oysa Sümbül, ağanın oğlu Gafur (Yadigar Ejder) ile sözlüdür. Bu arada Kemal'in foyası, yani sahte doktor olduğu ortaya çıkar. Ama tutuklandıktan sonra kendini temize çıkarır. Ve sonunda sevdiğine kavuşur."⁹⁹

**23- Filmin Adı, Yapım Yılı : YEDİ BELA
HÜSNÜ-1982**

Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Oya Aydoğan, Ali Şen, Atilla Ergün, Şevket Altuğ, Belkıs Dilligil
Senaryo	: Ahmet Üstel
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Semtın güzel kızı Hüsnüye'yi elde etmek için kabadayığa özenip, bu arada da peşine düşen kiralık katillerle mücadele eden Hüsnü'nün (Kemal Sunal) güldürüsü."¹⁰⁰

**24- Filmin Adı, Yapım Yılı : ÇARIKLI
MİLYONER-1983**

Yönetmen	: Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Necla Nazır, Ali Şen, Reha Yurdakul
Senaryo	: İhsan Yüce, Kartal Tibet, Memduh Ün, Kemal Sunal
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç) ¹⁰¹

Konu: "Köy ve kasaba düğünlerinde davul çalarak geçimini sağlayan Bayram'a hiç tanımadığı babası İstanbul'lu milyarder Hilmi Bey'in bütün serveti miras kalır. Bayram, mirasla ilgili yasal işlemler için İstanbul'a getirilir. Basın, miras haberiyle çok ilgilenir ama aile avukatının tuttuğu koruyucular muhabirleri Bayram'dan uzak tutarlar. Haberi yazmadığı için

işten kovulma tehlikesi ile karşı karşıya kalan muhabir Suna açlıktan bayılan kız aldatmacası yoluyla Bayram ile arkadaş olmayı başarır. Birlikte oldukları her yerde gazetenin fotoğrafçısı da onları izlemekte ve Bayram'ın fotoğraflarını çekmektedir. Suna yazı dizisinin adını 'Çarıklı Milyoner' koyar. Bayram bu yazıları ve fotoğrafları önemsemez. Suna'nın asıl kimliğini bilmemektedir ve ona aşık olur. Diğer yandan, şirketlerin muhasebecisi ve avukatı, Bayram'dan vekâlet alarak serveti kendi çıkarlarına uygun biçimde kullanmak isterler, başaramazlar. Hilmi Bey'in uzak akrabaları da mirastan pay alamadıkları için öfkelenerek Bayram'ı öldürmeye çalışır. Girişimleri başarısızlıkla sonuçlanır. Çünkü Bayram bütün bu tuzakların ayrımındadır. Gazetede yazıdan Suna'nın gerçek kimliğini anlayan Bayram öfkelenerek bir inşaatın damına çıkar ve paralarını aşağıya atmaya başlar. Avukatın çabasıyla hastaneye kaldırılır. Akrabaları, onun ruh hastası olduğunu kanıtlayarak mirası elde etmek için Bayram aleyhinde dava açar. Bayram hiç kimseyle görüşmemekte ve kendisini savunmamaktadır. Yalancı tanıkların ifadeleriyle süren mahkemede Suna'nın pişman olduğunu ve Bayram'ı sevdiğini söylemesiyle Bayram kendini savunmaya başlar. Mahkeme, Bayram'ın ruh hastası olmadığına karar verir. Bayram, bütün servetini şirketindeki işçilerine bağışlar. Suna ile Bayram evlenmeye ve köyde yaşamaya karar verirler."¹⁰² Bu film bir Frank Carpa uyarlamasıdır.

25- Filmin Adı, Yapım Yılı : KILIBIK-1983

Yönetmen

: Ahmet Sezerel,
Muzaffer Hiçdurmaz

Oyuncu Kadrosu

: Kemal Sunal,
Nevra Serezli, Ali Şen,
Sümer Tilmaç,
Hüseyin Kutman,
Sırrı Elitaş

Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Namlı bir kabadayıya benzetilen ve bundan yararlanarak çeşitli olaylar içine giren iki çocuk babası bir adamın öyküsü."¹⁰³

26- Filmin Adı, Yapım Yılı : TOKATÇI-1983

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nazan Saatçi,
Şevket Altuğ,
Ünal Gürel, Ali Şen
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu: "Bir başlık parası öyküsü."¹⁰⁴

27- Filmin Adı, Yapım Yılı : POSTACI-1984

Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Fatma Girik,
Erdal Özyağcılar,
Ulvi Alacakaptan,
Necdet Yakın,
İhsan Yüce
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Sevtap (Fatma Girik) aynı mahallede oturan posta dağıtıcısı Adem'e (Kemal Sunal) aşıktır. Ve birbirlerini deli gibi severler. Bu arada, Almanya'dan tatilini geçirmek için Türkiye'ye gelen Sevtap'ın ağabeyi bu ilişkiye karşı çıkar. Ama Sevtap sonunda sevdiği adama kaçır ve

çeşitli olaylardan sonra Sevtap'la Adem evlenir.¹⁰⁵

28- Filmin Adı, Yapım Yılı : KERİZ-1985

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Perihan Savaş,
Müge Akyamaç,
Halit Akçatepe,
Aliye Rona
Senaryo : İhsan Yüce, Erdoğan
Tünaş (Osman Şahin'in
bir öyküsünden)
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film
(Türker İnanoğlu)

Konu: "Saf bir köylü ile hakkında çirkin dedikodular
çıkarılan karısının öyküsü."¹⁰⁶

**29- Filmin Adı, Yapım Yılı : TARZAN RIFKI-
1986**

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Suna Yıldızoğlu,
Saadettin Erbil,
Dinçer Çekmek,
Asuman Arsan
Senaryo : Natuk Baytan
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Kirli işlerde kullanılmak üzere mafyanın eline
düşen fakir ve sakar bir adamın öyküsü."¹⁰⁷

30- Filmin Adı, Yapım Yılı : JAPON İŞİ-1987

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,

Senaryo

Fatma Girik,
Sümer Tilmaç,
Asuman Arsan,
Reha Yurdakul
: Erdoğan Tünaş (Küçük
Afacan adlı
TV dizisinden)

Görüntü Yönetmeni
Yapımevi

: Erdoğan Ererez
: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Başak (Fatma Girik) iki rakip gazino sahibinin paylaşamadığı bir şarkıcıdır. Genç kadın öldürüleceğinden korkarak kılık değiştirip yurtdışına kaçır. Gazinolar Başak'ı ararken, karşılıklarına şarkıcının bir kopyası çıkar. Gerçekte bu Başak değil, tıpa tıpa ona benzeyen robottur. Bu robotu uzaktan kumanda eden garson Veysel'in (Kemal Sunal) bir saldırıdan kurtardığı Japon arkadaşısıdır. Ve robot, Başak'ın yerine sahneye çıkar, genç kadın da yurda döner. Olaylar tam bir arap saçına döner."¹⁰⁸

"Japon İşi", 1987.

31- Filmin Adı, Yapım Yılı : YAKIŞIKLI-1987

Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Ayşegül Uyguner,
Tuncer Sevi,
Muharrem Gürses,
Güzin Özipek
Senaryo : İlhan Engin
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Ün-Sed Film
(Memduh Ün-
Osman F. Seden)

Konu: "Kamyonetle gazete satıcılığı yapan bir adamın (Kemal Sunal) öyküsü. Adam, bir arkadaşına özenerek telsizle bir kızla tanışır. Genç kız da bir gazetede çalışmaktadır. Birbirlerine aşık olduktan sonra evlenirler. Ev tutacak paraları olmadığı için gerdek gecesini kamyonette geçirirler."¹⁰⁹

32- Filmin Adı, Yapım Yılı : BIÇKIN-1988

Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nilgün Belgün,
Bora Ayanoglu,
Necati Bilgiç,
Leman Çıdamlı
Senaryo : İlhan Engin, Orhan Aksoy
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Birbirine benzeri olan iki bıçkın delikanlıyla, sonunda gerçeğine dönen aşık bir genç kadının güldürüsü."¹¹⁰

33- Filmin Adı, Yapım Yılı : İNATÇI-1988

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu

: Kemal Sunal,
Selma Yaman,
Hüseyin Kutman,
Asuman Arsan,
İhsan Yüce

Senaryo

: İlhan Ergin, İhsan Yüce

Görüntü Yönetmeni

: Rafet Şiriner

Müzik

: Cahit Berkay

Yapımevi

: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Baraj yapımı için kamulaştırma yoluna giden
iki komşu köyle, birbirlerini seven iki ağa çocuğunun sev-
da öyküsü."¹¹¹

34- Filmin Adı, Yapım Yılı : POLIZEI-1988

Yönetmen

: Şerif Gören

Oyuncu Kadrosu

: Kemal Sunal,
Babett Jutte,
Yalçın Güzelce

Senaryo

: Hüseyin Kuzu

Görüntü Yönetmeni

: Erdal Kahraman

"Polizei", 1988.

Yapımevi

: Penta Film
(Turgay Aksoy)

Konu: "Farklı kültürlerin çatışması karşısında kişiliğini bulamayan çöpçü Ali Ekber'in (Kemal Sunal) Berlin'deki trajikomik öyküsü.

Not: Filmin tümü Federal Almanya'da çekildi.

Ödül: Sinema yazarlarının geleneksel seçiminde (1988) en iyi üç filminden biri oldu. Ve Erdal Kahraman 'En İyi Görüntü Yönetmeni'seçildi."¹¹²

35- Filmin Adı, Yapım Yılı : SEVİMLİ HIRSIZ-

1988

Yönetmen

: Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu

: Kemal Sunal, Nil Ünal,
Bülent Kayabaş,
Reha Yurdakul

Senaryo

: Kanat Tibet, Ali Akdeniz

Görüntü Yönetmeni

: Rafet Şiriner

Yapımevi

: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Sevdiği kızın gönlünü çalabilmek için hırsız kılığına giren bir adamın komik öyküsü."¹¹³

36- Filmin Adı, Yapım Yılı : UYANIK

GAZETECİ-1988

Yönetmen

: Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu

: Kemal Sunal,
Nesrin Akkoç,
Kutay Köktürk,
Ahmet Açıkan

Senaryo

: İhsan Yüce

Görüntü Yönetmeni

: Rafet Şiriner

Müzik

: Cahit Berkay

Yapımevi

: Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Yanlış haberler üreterek çalıştığı gazeteyi zor durumda bırakan bir gazetecinin öyküsü."¹¹⁴

37- Filmin Adı, Yapım Yılı : TALİH KUŞU-1989

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Yasemin Yalçın,
Nevzat Okçugil,
Bülent Kayabaş
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film
(Türker İnanoğlu)

Konu: "Bir nakliye şirketinde hamallık yapan altı çocuklu taşralı bir garibanla, büyük ikramiye çıkan piyango biletinin öyküsü."¹¹⁵

38- Filmin Adı, Yapım Yılı : ZEHİR HAFİYE-1989

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Nur Gürkan,
Şemsi İnkaya,
Leman Çıdamlı
Senaryo : Orhan Aksoy,
Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu: "Polisiye romanlara düşkün bir salak kabadayıyla bir mafya babasının kızının güldürüsü."¹¹⁶

39- Filmin Adı, Yapım Yılı : KOLTUK BELASI-1990

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Sema Çeyrekbaşı,
Gökhan Mete,
Berna Laçın

Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu: "Rakiplerini ağır bir yenilgiye uğratarıp seçimleri kazanan inar müdürlüğünde görevli saf bir adamın güldürüsü."¹¹⁷

40- Filmin Adı, Yapım Yılı : VARYEMEZ-1991

Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal,
Yasemin Yalçın,
Leman Çıdamlı,
Gamze Gözalan,
Kadir Savun

Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film
(Türker İnanoğlu)

Konu: Çevresinde eli sıkılığı ile bilinen Ragıp Elibol'un (Kemal Sunal) sahte bir örgüt tarafından kaçırıldığında ailesi ve çevresi tarafından yüzüstü bırakılmasının ve sonuçta da bütün bunların intikamını almasının trajikomik öyküsü.

1977 yılı Kemal Sunal ve Türk sineması için tabuların yıkıldığı bir yıldır. Bu tarihe kadar Antalya Altın Portakal ve Adana Altın Koza Film Festivali'nde komedi filmleri ödül alsa da "komedyenler'e ödül verilmezdi. Ancak 1976 yılı yapımı "Kapıcılar Kralı" filmindeki oyunuyla Kemal Sunal, bu kuralı yıkıp Altın Portakal Ödülü'nü almıştı, (y.n.)

2.3. Televizyonda Sinema Filmi Olarak Çekilmiş Olan Kemal Sunal Filmleri Gösterimi (1990-1997)

2.3.1. Türk Televizyonlarında Komedi

Doç. Dr. Erol Mutlu, “Televizyonu Anlamak” adlı, eserinde şöyle yazmıştır: “Türk sineması toplumun duygu yapısını, anlatıları kurmada, anlatı tekniklerinde kısacası anlatı düzleminde pek önemsememiştir. Daha çok ‘yıldız’ fenomenini sömürmüştür izleyici toplamak için. Endüstrinin en önemli unsuru olan (çünkü sermaye, hem de ‘nakit’ olarak bir tek onlarda bulunmaktadır) ‘bölge dağıtım-cıları’nın film taleplerini tür ya da konu olarak değil, baş oyunculara göre yapmaları bu durumun sağlam göstergelerinden biridir. Aslında ‘yıldız’ fenomeni bütün dünyada eğlence sinemasının para kazanmak için kullandığı unsurlardan biridir. Ama Türk sineması, popülerliğini ve gelirini sadece bu fenomene dayandırmıştır. Filmin öyküsü, anlatı tekniği ve yapısı pek önemsenmemiştir. Bu unsurlar Ayhan Işık’ın, Göksel Arsoy’un, Belgin Doruk’un vb. paketlenip, izleyiciye sunulduğu bir ambalaj işlevini görmüştür. Diğer ülkelerde ise ambalaj ‘yıldız’dır genellikle. Bu özellik, çok ayrıksı örnekler dışında, özgün anlatı geleneklerinin Türk sinemasında gelişip kökleşmesini engellemiştir. Ama tek neden bu değildir elbette. Taklitçiliğin, en başta Amerikan eğlence sinemasını taklit etmenin, ekonomik bakımdan hem az tehlikeli, hem de birçok maliyet kalemini iyice azaltan (örneğin özgün senaryo, sofistike yönetim vb. için çok para harcanması gerekmemektedir) bir uygulama olması nedeniyle, Türk sinemasında alabildiğine yaygınlığı nedenlerden bir başkasıdır.

Türk sinemasındaki komedi türü de bu gelenekselleşmeme sancılarında payını almıştır. Komedi, Türk sinemasında ‘salon filmi’ tabir edilen ve Amerikan orta sınıfı

değerleriyle bezeli Hollywood filmlerinin uyarlamalarında, taklitlerinde ikinci plandaki unsur olarak; ya da örneğin kötü adamlıktan komikliğe geçen Öztürk Serengil, Ahmet Tarık Tekçe gibi; yine jönlükten komikliğe geçen Sadri Alışık gibi; ya da melodramların hüznü ve duygusal güldürü unsurunu oluşturan yardımcı oyunculuktan, duygusallığı daha ağırlıklı duygusal güldürü benzeri filmlerde baş oyunculuğa yükselen Suphi Kaner gibi komik 'yıldızlar'ın ünlerini hızla sömürüp tüketmeye yönelik, birbirlerinin benzeri filmlerle karakterize olmaktadır.

Türk sinemasındaki bu güldürü unsurları, bir tür başlığı altında toplanabilecek bütünlüğe ulaşamamışlardır. Bunun başta gelen nedeni de komikliğin sadece 'yıldız'a dayanması; bağlamın, anlatı yapısının hiçe sayılmasıdır. Türk sinemasında geçmişte komedi filmleriyle adını duyuran bir yönetmen ya da senaristin bulunmaması bu görüşü desteklemektedir. Buna karşılık komedi yıldızları da, bir tarza damgalarını vurabilecek özgünlüğe ulaşamamışlardır. Dolayısıyla televizyon komedisinde Türk sinemasından devralınan bir anlatı geleneğinden, bir tarzdan söz etmek mümkün değildir. Bununla birlikte, sinemadaki 'Adanalı Tayfur' (Öztürk Serengil); 'Turist Ömer' (Sadri Alışık) gibi tipler televizyonda 'Ali Uyanık' (Ali Poyrazoğlu), 'Domates Güzel' (Ayşen Gruda) gibi bazı komik tipleri en azından fikir düzeyinde etkilemişlerdir. Ancak televizyondaki bu tipler devamlılık gösteren bir komedi biçimine dönüşmemiştir; böylesi bir biçimin oluşmasına da katkıda bulunamamışlardır.

Bugün Türk sinemasında komedi türü için, gerek tipleme, gerekse anlatı yapısı ve tekniği bakımından özgün sayılabilecek bir düzeye ulaşıldığını söylemek mümkün. Komedinin doğal özünü kavrayıp, toplumun 'doğal olmayan' yanlarına yüklenen filmler üretiliyor. Türk sinemasında bu yönsemenin özellikle televizyonun sinemayı iyice 'sersemlettiği' bir dönemde ortaya çıkışı bazı açıklayıcı ipuçları veriyor

bize. Televizyon, sinemadaki sıradanlığı devralmıştır; yani artık sinemada alışlagelen formüllerle ve ‘yıldız’larla para kazanmak pek mümkün değildir. Zira bu formüller şu ya da bu biçimde televizyonda yer almaktadır; ayrıca ‘televizyon kişiliği’ geleneksel sinema yıldızı kavramını göklerden alıp yere indirmiştir. Artık eskinin ulaşamayan, bizlerden farklı, hatta insanüstü ‘yıldız’ları bizim aramızda yaşamaktadır; sinema salonunun o gizemli, loş ortamında, kocaman bir perdede bizlere hafif küçümseyici bir ifadeyle bakamamaktadırlar artık: evimizdeki küçücük kutunun içinde hapsolmuşlardır. Komedi, işte bu ortamda, Türk sinemasının televizyona seçenek türlerinden biri olarak -hem de bu sinemanın geçmişindeki köklü bir geleneğe yaslanmadığı halde ve fazla gecikmiş olarak- gelişmeye başlamıştır.

Türk sinemasında gerçek anlamda bir komedi türünün gelişmesine katkıda bulunanlar arasında, adı belkide ilk sıradada anılması gereken Ertem Eğilmez’in yönetmen olması, bu yönsemeye ‘yıldız’ oyuncu fenomeninin tek belirleyici etken olmadığının göstergesi. Bu gelişme sürecinin ilk kilometre taşı da, Ertem Eğilmez’in bazıları pek tanınmamış olan oyuncularla gerçekleştirdiği ‘Hababam Sınıfı’nın ekonomik başarısı, bu filmin dizisel üretimine de yol açmış; dizinin her filmi ise, bir yan ürün olarak film piyasasına yeni yeni komedi yıldızları sunmuştur. Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Şener Şen bu yıldızlardan bazılarıdır. Bugün yıldız oyuncularıyla (Kemal Sunal, Şener Şen, Uğur Yücel, Erdal Özyağcılar vb.) yönetmenleriyle (Nesli Çölgeçen, Yavuz Turgul, Başar Sabuncu vb.) senaryocularıyla komedinin bir tür olarak kökleştiğini söylemek mümkündür. Nedir ki, televizyonla sinema arasındaki ilişki, henüz bu gelenekten televizyonun yararlanmasına elveren bir düzeye ulaşmış değildir. Elbette sorun bir tek bu ilişkinin niteliği ve düzeyinde değil, belki daha çok, egemen resmi bakışın, televizyon için izin verdiği komedi yabanlığı ve evcilliği düzeyindedir de.”¹¹⁸

2.3.2. TV Kanallarının Kemal Sunal Filmlerine Yönelmesindeki Faktörler

1990'lı yıllarda Türkiye'de özel televizyon kanalları kurulmaya başlamış ve kanal sayısı süratle artmıştır. Yasal altyapı henüz hazır olmadan başlayan bu fiili durum bir süre böyle devam etmiştir. Temmuz 1993'te TRT tekelini kaldırılmış, daha sonra çıkarılan yasa ile özel TV-Radyo yayıncılığı hukuki bir statüye kavuşmuştur.

Eser sahibinin haklarını düzenleyen ve koruyan “Telif Hakları Yasası” hazırlanamadığından, sadece yapımcıya ödenen bir telifle oldukça ucuza elde edilebilen Türk filmleri, 1990'lı yıllarda özel TV kanallarında çok yoğun bir şekilde yayınlanmaya başlamıştır. Bir günde 6-7 Türk filmi yayınlayan kanallar olmuştur. Kemal Sunal filmleri de bundan nasibini almıştır.

2.3.2.1. Rating Kaygısı

Özel TV kanalları kâr amaçlı ticari kuruluşlardır. Tek gelirleri alınan reklamlardır. Reklam pastasından daha fazla pay alabilmeleri izlenme oranlarına bağlıdır; yani artık televizyonculukta “rating kaygısı” başlamıştır.

Reklamverenler, izlenme oranları yüksek olan program ve kanalları tercih ettiğinden, televizyon yöneticileri çoğunlukla genel beğeni doğrultusunda program hazırlama ve film gösterme yoluna gitmişlerdir.

Televizyonda Türk film gösterimi sanatçılara telif ödenmemesinden dolayı kanallara ucuza mal olmuştur. Kemal Sunal filmleri defalarca gösterilmesine rağmen, rating sıralamasında her zaman üst sıralarda yer almıştır; bu durum kanallara bol reklam geliri sağlamıştır. Dolayısıyla hemen her gün bir veya daha fazla Kemal

Sunal filmi ekrana gelmiştir.

Show TV'nin Sunallı filmleri, yapımcısından satın alması, birçok kez gösterilmesine rağmen, yine yüksek rating alması, bol reklam geliri sağlaması, diğer TV kanallarının da Kemal Sunal filmlerine yönelmelerine neden olmuş, bazı özel kanallar arasında adeta Kemal Sunal filmi savaşı başlamış, hukuka intikal eden olaylar yaşanmıştır.

2.4. Televizyon İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri (1992-1997)

2.4.1. Özel TV Kanallarının Yerli Dizilere Yönelmesi

Ratingini yükselterek reklam gelirini artırmak amacıyla ve ucuz maliyeti nedeniyle Türk filmlerine olan talep artmıştır. Sinemanın durağan dönemde olması, yeni filmlerin çok az yapılması, Türk filmlerinin ekranlarda tekrar tekrar gösterilmesine neden olmuştur.

Özel kanalların, başlangıçta sadece yabancı dizi ve filmlere rağbet etmeleri halkın, yerli yapımları göstermesi yönünde isteğini belirten tepkilerine neden olmuştur. Türk filmlerinin yanı sıra bu kez yerli diziler de yapılmaya başlanmıştır. Hemen her TV kanalı böyle bir girişimde bulunmuştur.

2.4.2. Kemal Sunal'ın Dizileri

Sinemadaki kriz tüm sektörü oldukça ağır şekilde etkilemiş, bundan nasibini almayan kalmamıştır. Kemal Sunal da sinemanın bu buhranlı döneminde TV kanalıyla yaptığı dizi anlaşmasının gereği olarak kamera karşısına

geçmiştir. Genelde dizi çekimlerinde bir taraftan dublajın gerçekleşmesi, diğer yandan da televizyonda gösterilmesi olayı vardı.

Kemal Sunal dizileri TV seyircisinin beğenisini kazanmıştır. Öyle ki Sunal, Hürriyet'in düzenlediği "Televizyon Yıldızları 94" adlı yarışmada "Onur Ödülü"ne layık görülmüştür.

2.4.2.1. "Saygılar Bizden" Dizisi

Senaryosunu Umur Bugay'ın yazdığı, yönetmenliğini Zeki Ökten'in yaptığı "Saygılar Bizden" adlı dizi Star TV'de yayınlandı. 1992 yılında çekilen dizi aynı yıl içinde gösterime girdi. 13 bölümden oluşan dizinin her bölümü kendi içinde bir bütündü. Kemal Sunal'ın ilk TV dizisi olması nedeniyle önemli bir yere sahiptir. Teknik anlamda sinema filmi çekimiyle, dizi çekimi arasında büyük farklar vardır. Mesela sinema filmi 35 mm'lik kamera ile çekildiği halde bu dizi filmde de olduğu gibi bütün dizi filmler video kamerayla çekilir.

Dizide insanların makineleştğini görüyoruz, sinema filminde ise duygular yoğun bir biçimde yaşanıyor.

"Saygılar Bizden" adlı dizi genel anlamda adalet mekanizmasını eleştiren bir dizi filmidir. Cumartesi günü saat 20.05'te oynayan bu dizide Kemal Sunal'ın dışında Erol Demiröz, Yaman Oktay, Alev Oraloğlu adlı sanatçılar da rol almıştır.

2.4.2.2. "Şaban Askerde" Dizisi

1993-94 yıllarında çekilen bu dizinin ilk 13 bölümü Sulhi Dölek tarafından yazılmıştır. Geriye kalan 15 bölümü ise

Levent Ekvran tarafından yazılmıştır. İlk 13 bölümün yönetmeni Orhan Oğuz'dur. Geriye kalan bölümleri Halit Akçatepe yönetmiştir. Aynı yıllarda Star TV'de gösterilmiştir. Pazartesi günleri saat 20.05'te gösterilen "Şaban Askerde" dizisi büyük ilgi görmüştür.

Askerlikte insanların başından geçen olayları gülünç bir şekilde seyirciye anlatan bir dizidir. Bu dizide Kemal Sunal'ın dışında Halit Akçatepe, Dinçer Çekmez, Özlem Savaş gibi oyuncular yer almıştır.

2.4.2.3. "Bay Kamber" Dizisi

1994 yılında çekilen bu dizi aynı yıl Star TV'de gösterime girmiştir. İki bölümlük hakkı "Şaban Askerde" dizisinde kullanılınca 11 bölüm olarak çekilmiştir. Değişik gün ve saatlerde gösterilerek deneme tahtası gibi kullanılan bu dizi halk tarafından ilgiyle izlenmiştir.

"Mike Hammer"dan esinlenen "Bay Kamber" dizisi onun yerli versiyonu olmuştur. İlk iki bölümü Gürcan Töreci, üçüncü bölümü ise Oya Yüce yazmıştır. İlk üç bölümü Yaşar Seriner tarafından yönetilmiştir. Geriye kalan 8 bölümü Muzaffer Abayhan tarafından yazılmış, Ünal Küpeli tarafından yönetilmiştir.

Kemal Sunal ve Ebru Şimşek'in başrolünü paylaştığı dizinin her bölümünde olaylar değiştiği gibi, sanatçı kadrosu da değişmiştir.

2.4.2.4. "Şaban ile Şirin" Dizisi

Çekimlerine 10 Aralık 1996'da başlanan dizi 10 Şubat 1997'de gösterime hazır hale gelmiştir. Ayrıca aranan çocuk yıldız, açılan yarışma sonucunda bulunmuştur. Şaban'ın

çocukla başından geçen olayları anlatan bu dizide sevgi ve hoşgörü işlenmektedir. Bir mahalleyi ve bu mahallede yaşayan insanların birbiri ile olan münasabetleri anlatan bir dizi filmidir.

Yönetmenliğini Oğuz Yalçın'ın yaptığı, senaryosunu Levent Evkuran'ın yazdığı bu dizide Kemal Sunal'ın yanı sıra Münir Özkul, Halit Akçatepe, Dinçer Çekmez, Asuman Arsan, Selçuk Uluergüven, Yaman Tarkan, Tuncay Akça, Uğur Kuvılcım, Cengiz Sezici, Necdet Yakın ve yarışma sonucu seçilen çocuk oyuncu Tuğçe Gedik oynamıştır. 5 Mart 1997'de ATV'de gösterime girmiştir.

Kemal Sunal, 2000.

3. KEMAL SUNAL'IN YAŞAMI, SANATÇI KİŞİLİĞİ ve MEDYADAKİ DURUMU

3.1. Kemal Sunal'ın Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği

Kemal Sunal'ın kişiliğini, hakkında yazılanlardan alıntılar yaparak ele almak istiyoruz:

“ ‘Atatürk’e ayıp etmemek’ için değil, ağız tadıyla doğum gününü kutlamak için bir gün rötarlı doğdu (11 Kasım 1944).”¹¹⁹

“Kokteylerde boy göstermez. Gösterişe prim vermez. Medyaya ise hiç yüz vermez. Teklifsiz mikrofonları elinin tersiyle iter geçer, ertesi gün hakkında yazılacaklara hiç aldırmadan. Kalabalıklardan nefret eder. Özel hayatında son derece ketum ve titizdir. Ailesini tanıyan yoktur, çünkü buna izin vermez. 1972 yılında evlendiği eşi Gül, oğlu Ali ve kızı Ezo'yla birlikte oldukça kapalı bir hayat yaşar. İstanbul'un Anadolu yakasında oturur. Stardır, ama sade bir vatandaş gibi yaşar. İçkisi, sigarası, kumarı, gece hayatı yoktur. Pek çok kişi gibi uçağa binmekten korkar, hatta vapura binerken tedirgin olur. Bunu da ‘Hatırlamıyorum, çocukken sallandık, mallandık galiba’ diye açıklar. 11 Kasım 1944 yılında Küçükpazar semtinde doğmuş.”¹²⁰

“Küçükpazar, sabah 6'da işbaşı yapanların, kardeşlerin hep birbirlerinin ya da anne-babalarının eski elbiselerini giyerek büyüdükleri bir semttir. Küçükpazarlılar, Kemal Sunal'ın

dünyaya geldiği II. Dünya Savaşı günlerinde de yıllık izin, deniz kenarı, tatil bilmezlerdi, bugün bile hâlâ bilmezler.

Küçükpazar gecekondu dönemi öncesi İstanbul'un gecekondulaşmış eski Osmanlı konaklarının semtidir.

Hazine arazileri nasıl gecekonduların ortamı olmuşsa, eskiyen, yıkılmaya yüz tutan eski Osmanlı konakları da imparatorluğun çöküşünden sonra gecekondulaşmaya başlamıştı. O koca konakları onarmak mümkün değildi. Aileler Cumhuriyetle birlikte küçülmeye başlamıştı.”¹²¹

“Küçükpazarlı Sunal'ın çocukluğu yoksulluk içinde geçmiş. Migros'tan emekli olan babasına yardımcı olmak için çok çalışmış. 'Ben yoksul bir ailede büyüdüm ve yetiştim. Filmlerimde birçok karaktere benzer yanlarım oldu' der.

Vefa Lisesi'nde öğrenciyken, tiyatroya başlamış. 1966 yılında felsefe öğretmeni onu elinden tutup Kent Oyuncuları'na götürmüştü. Daha sonra Ulvi Uraz ve Deveduşu Kabare Tiyatrosu. Bir gün hoş bir tesadüf hayatını değiştirmiş. Deveduşu Kabare'de oynarken yönetmen Ertem Eğilmez'in dikkatini çekmiş. 1972 yılında Eğilmez'in çektiği bir filmde ilk rolünü almış. 1974 yılında da ikisi bir arada yürümediği için tiyatroyu tamamen bırakmış. Şöhret basamaklarını hızla tırmanırken, başı dönmeyenlerden o. Yaşamında en önemli şeyleri 'Filmlerim, ailem, yakınlarım ve Türkiye' diye tanımlıyor. Bugün onu Edirne'den Kars'a kadar herkes tanıyor. Hatta yurtdışında bile. Nerede Türk varsa orada filmleri izleniyor. Bugüne kadar 80 filmde oynadı. Komikliği, saflığıyla milyonların gönlünü fethetti. Son yıllarda da 'Saygılar Bizden', 'Şaban Askerde' ve 'Bay Kamber' adlı televizyon dizilerinde boy gösterdi”¹²² ve en sonunda toplumsal vaka olan Kemal Sunal filmleri bilimsel araştırma konusu oldu. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Nazlı Kırmızı “Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme” başlıklı çalışmasında, Kemal Sunal filmlerini

incelemiş. Araştırmının sonuçları “Şaban” a rağbetin nedenlerini ortaya koyuyor.

“En temel neden 1960’larda başlayan, 75’lerde alevlenen ve halen de süren kırsal kesimden büyük kente göç hareketi.”¹²³

“ ‘Hababam Sınıfı’ öyküleri ile sinema uyarlamalarında oynadığı ‘İnek Şaban’ tipiyle kazandığı ününü ‘iyi iş yapan’ güldürü filmleriyle sürdüren Kemal Sunal daha sonra çevirdiği filmlerde bu tiplerden büyük ölçüde yararlanır. 1974-75 yıllarında çekilen ilk Hababam’larda seyirciye sunulan ‘Şaban’ tipi 1977 yılından başlayarak yeni bir dizinin öncüsü olmuştur: Şaban filmleri. ‘Şaban’ artık Hababam Sınıfı’nın öğrencisi değil, adını verdiği filmlerin kahramanıdır: ‘Şabanoglu Şaban’ (1977), ‘En Büyük Şaban’ (1983), ‘Şabaniye’ (1984), ‘Orta Direk Şaban’ (1985), ‘Atla Gel Şaban’ (1984), ‘Katma Değer Şaban’ (1984). Hemen bütün olaylar onun çevresinde döner. Yalnızca ona özgün sözler, mimikler vardır, belirli bir davranış biçimi sergiler. Kahramanı, postacı Adem, sahte doktor Kemal ya da köylü Bayram olan filmlerde de aynı kahramanın serüvenleri anlatılmaktadır.”¹²⁴

“Şaban filmleri, köy kent arasındaki çatışmaya bağlı olarak, kırsal kesim insanının çelişkilerine dayanıyor. Kente göç ettikten sonra daha üst kültür ve gelir seviyesine sahip kent insanı karşısında ‘alt tabakayı’ oluşturuyor ve pek çok çelişki yaşıyor kırsal kesim insanı. İşte Kemal Sunal da her bir filminde onları oynuyor. ‘Ekran ya da sinema perdesi karşısındaki izleyici, Şaban’ın yaptıkları, ettikleriyle özdeşleşiyor ve o film içinde eriyip gidiyor.’

Kemal Sunal’ın tüm filmlerinde konu aynı, sadece isimler değişik: Saf gibi görünüp, cin gibi çarpıyor. Kırmızı’nın araştırmasında konu edilen bu filmlerin değişmeyen konusu şu: Şaban, mutlaka farklı bir toplumsal çevreye giriyor. Çoğunlukla yoksul ve çoğunlukla da köyden büyük kente göç ediyor. Çevresindekiler onu farklı biri olarak

görüyor. Mutlaka evlenmek istediği bir kadın oluyor. Sevdği kadınla arasında çatışmalar, anlaşmazlıklar çıkıyor. Tabii her filmde kötüler de mevcut. Onu ya da sevdiğini bu kötüler hep güç durumunda bırakıyorlar. Şaban da onları yenmek için hile yapıyor, her zaman kötülerini yeniyor ve sevdiği kadınla evleniyor: Vee... "Mutlu Son."¹²⁵

Yeşilçam'ın çok film ürettiği dönemlerde zirveye çıkan yükseliş, özel televizyonlarla birlikte patladı ve kabına sığmadı Kemal Sunal...

Nebil Özgentürk "Unutulmayanlar" adlı röportajında şöyle yazmış:

" 'Kemal Sunal, kimdir bu filmlerde' diyorum... işte yanıtı: Bence sosyologların araştırması lazım. Sanıyorum, Kemal Sunal, Türk halkının kendisi, yansımasıdır, her şeyidir. Kemal Sunal'da sevgi hoşgörü, sıcaklık var. Meseleleri hep sevgiyle hallediyor. Çok kızdığı zaman bile dövmüyor. 'Eşşekoğlu eşek' deyip bir tokat atıyor en fazla yola getirmek için. Halk bunu seviyor, kendini buluyor. Tabii biraz da çarıklı yanı var, o da halkımızın genel karakteri. Kemal Sunal halkı günlük dertlerinden kurtarıyor. Düşünün ki adam o gün eve geliyor, işinde kavga etmiş. Kemal Sunal filmi seyrediyor ve başka bir aleme giriyor. Bir iddiam da şu; iktidarlar ayakta durabiliyorlarsa Kemal Sunal sayesinde. Halkın kızgınlığını, sevgiye, hoşgörüye çeviren Kemal Sunal'dır. Bazen ilaç, bazen engel. Gecekondu da oturan eğer patlamıyorsa, bunun sebebi Kemal Sunal'dır. Filmlerde mesajlar da var ayrıca. Ve 15 yıl öncesinin mesajları günümüzde hâlâ geçerli. Ama sert mesajlar değil. Halk bu mesajları yumuşak algılıyor."¹²⁶

Bir röportajında "Kemal Sunal'ı inceleyin" diyen ünlü oyuncuya yanıt, ruh hekimi Dr. Faruk Bayülkem'den geldi.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi eski Başhekim, Ruh ve Sinir Hastalıkları Uzmanı Dr. Faruk Bayülkem onun filmlerinin hep aynı ilgiyi görmesi ve güldürmesini ise şöyle yorumluyor:

“Ele alınan konular, eskimeyen konular. Filmlerinin senaryosunu yazarlar Türk halkının neye güleceğini çok iyi biliyor. Filmleri eskimiyor. Çünkü Türk halkının zevkleri değişmiyor. Halkın beğendiği konuları da Kemal Sunal, bir halk sanatçısı olarak usta bir kuyumcu gibi işliyor.

Kemal Sunal, takdir edilmesi gereken bir sanatkâr. Ama tek başına bir şey değil. Filmlerinin kahramanları da, yazarlar da, çekenler de önemli. O doğal hareketleriyle oynuyor. Yemek yerken olduğu gibi, yürürken olduğu gibi doğal. Halk onu bu haliyle beğeniyor, eskimemiş ve eskimeyecek...”¹²⁷

Sosyolog Can Kozanoğlu ise “Kemal Sunal” vakasını şöyle değerlendiriyor: “Seyircisine çok yakın, çok tanıdık geliyor. Nasıl bir arkadaşınızın şaşkınlığına 10 yıl boyunca her karşılaşmanızda gülebilirsiniz, aynen öyle. ‘Vay Şaban vay, na’ber? Tipe bak yaa, bizim Şaban yaa’ ilişkisi...”¹²⁸

Refik Adanır ve Tuncay Serdar’ın Kemal Sunal incelemesi ise şöyle:

“Kemal Sunal filmlerinin bir evriminden söz etmek mümkün. Bu evrim boyunca Kemal Sunal filmlerinin giderek Yeşilçam’daki en hakim yönelim olan popülizmin mizahtaki sınırları zorladığı ve başarısını bu zorlamayla elde ettiği söylenebilir. Başlangıçta Ertem Eğilmez’in başını çektiği ‘Arzu Film’ ekolü olarak anılan ve içlerinde Adile Naşit, Münir Özkul, Hulusi Kentmen, Halit Akçatepe, Zeki-Metin, Kemal Sunal gibi tiyatro kökenli oyuncuların yan rollerde olduğu, başrollerini ise Tarık Akan, Filiz Akın, Emel Sayın gibi starların oynadığı ‘aile komedileri,’ 70’lerde en çok izleyici toplayan yapımlar arasında başta geliyordu. Bir aşk hikâyesinin aksesuarı olarak sabitlenen ‘komedi’ unsuru, toplumsal bağlarını güçlendirdikçe giderek filmler içinde ön plana çıkarmaya başladı. Sol dergisinin ilk sayısında, ‘Türkiye’de Neyin Filmi Çekilir?’ başlıklı yazıda, Yeşilçam’ın ve yönetmenlerin halktan kopukluğu argümanına karşı çıkılmış ve tam tersine, ‘halk’ın

gündemiyle, farklı yönelimleri göremeyecek kadar içeri-
den bir ilişki kurulduğundan bahsedilmişti. Yukarıda sözü-
nü ettiğimiz 'toplumsal bağların güçlenmesi' de, işte bu
bağlamda Türkiye nesnelliğinden doğrudan etkilenmenin
pozitif bir sonucu oldu.

'Popülizmin mizahtaki sınırı' önermesini bir alıntıdan
sonra açmaya çalışalım: '(...) Kapitalizm, insanı yalnızca
insanlığından etmez, insanı insanlığından etme girişimle-
rine karşı etkin bir savaşımlı sürdürerek insanlık üreticisi
rolünü de oynar.' Brecht'in bu tespiti, aslında bir tespit ol-
manın çok ötesinde. Sermaye egemenliğinin 'doğası'nı
kavrama konusunda eksikli bir bilginin hakim olduğu so-
lumuzda, çok önemli bir ayrım çizgisi çekiyor Brecht. Ser-
maye egemenliği, yalnızca yarattığı gerçekten korkunç se-
falet ve vahşet düzeyinde ele alınır ve buna bir şekilde
tepki üretme düzleminde kalınırsa, önermenin ikinci kıs-
mının bel kemiği 'insanlık üreticisi' fonksiyonu göz ardı
edilirse, mücadelenin yeterli ve gerekli zenginlikte örül-
mesi güçleşecektir. Liberallerin ve gericilerin solun ide-
olojisine 'fakirlik edebiyatı' ve 'ağlama duvarlığı' ile yö-
nelttiği ithamlar ciddiye alınamaz, ancak 'üreticilik' ve
'yaratıcılık'ın da yeterince gözetildiği söylenemez. Mizah,
bu iki unsura mutlak suretle gereksinir. Devrimci demok-
rasisinin mizah başlığında pek iyi bir karnesinin olmama-
sının bununla da ilgisi vardır. Bu anlamda Kemal Sunal
filmleri, bu unsurlara yakınsadığı oranda ilgi görmüştür.
Bunun ise, herhangi bir soyutlama emaresinin bile çok zor
rastlanabildiği Yeşilçam'da, nesnellik kanalıyla gelişmesi
abes değildir.

Kemal Sunal filmlerinin popülaritesi, ne tek başına
'eşöğlueşek'e, ne sermaye egemenliğinin önüne katıp sür-
düğü bir tür hümanizmin izlerini güçlü bir şekilde taşıma-
sına, ne de 'Şaban' tipinin sempatik olduğu iddia edilen
sakarlıkları ya da saflıklarına indirgenmemelidir. Hele he-
le Sunal'ın canlandırdığı tipler için bir tür 'anarşist,' bir

‘anti-kahraman’ ve benzeri nitelemeler kullanırken, oturup bir değil birkaç kez düşünmek gerekir (Veysel Atayman 25. Kare, Batı ve Yeşilçam Geleneğinde komedi Türünün Düzen Söylemi, Sayı 22). Yukarıda bahsedilen evrim, burada da devreye girmektedir: Şabanla başlayarak, hemen tüm tiplerinde Kemal Sunal yıkıcıdır, en azından verili düzeni, egemenlik ilişkilerini zedeler. Ancak bu yıkıcılık tek başına, bir tür kendinde şey olarak algılanmamalıdır. Türkiye toprağında politizasyonun giderek yükseldiği yıllar söz konusudur ve bu yıkıcılık yine yukarıda bahsedilen “insanlık üreticisi” fonksiyonu beslediği için ilgi görmekte, yankı bulmaktadır. Ve bugün yüzbinlerce izleyici hâlâ televizyonlarının başında bu filmleri izliyorsa -ki kesinlikle tamamı aynı ilgiyle mazhar olmuyor- bu, yıkıcılığa eşlik eden bu fonksiyon sayesinde.

Çünkü emekçi sınıfların ve “müttefiklerinin” aradığı ve beklediği (tipin olgunlaştığı yıllarda, mücadele ettiği) kaos değil, bir “düzen”dir, yeni bir düzen! “Gerek sanatın, gerek normal yaşamın ve normal yaşam için sanatın etkisiyle değişmek, insan için bir haz kaynağıdır. Dolayısıyla insan kendisini ve toplumu değişebilir olarak hissedebilmelidir, bunun için de değişimleri yöneten yasaların sanat aracılığıyla eğlendirici biçimde kendisine buyur edilmesi gerekir. (...) Eğlencenin başlıca kaynağı toplumun üretkenliğidir bizce, her türden yararlı, hoş gider nesneyi ve nihayet kendi iyi ben’ini üretebilmesini sağlayan mucizevi yetektir. Pratik olmayan sıkıcı şeyleri kendisinden uzaklaştırabilme yeteneğini de buna ekleyebiliriz. (...) Ne var ki, üretmek değiştirmek demektir, bir şey üzerinde etkili olmak, bir şeye eklemeler yapmaktır anlamı (B. Brecht, Tiyatroda Diyalektik Üstüne Notları, Sanat Üzerine Yazılar, Cem Yayınevi, 1997, s. 197’den Veysel Atayman). Kemal Sunal’ın özellikle 1977-1980 arasında oynadığı filmlerde bunun izlerini bulmak mümkündür. Çöpçüler Kralı (Yön.: Zeki Ökten), Kibar Feyzo (Yön.: A. Yılmaz), Devlet Kuşu

(Yön.: M. Ün), Zübük (Yön.: K. Tibet) bu filmler arasında sayılabilir. Verili düzenin değişebilirliği teması, bu filmlerde öne çıkmaktadır ve değiştirecek olanı öyle uzakta aramaya da gerek yoktur. Egemen sınıfların ürettiği çeşitli iktidar biçimleri boyunca, kâh bir imam, kâh ağa, kâh siyasi iktidar üyeleri, burjuva politikacıları tipleri, kâh altedilerek, kâh aşağılanarak ve teşhir edilerek bu tema ortaya çıkmıştır. Ve bu temanın terk edildiği 90'lı yıllar Kemal Sunal için de bir düşünün başladığı yıllar olmuştur. "Şaban Askerde" dizisiyle, bu değişebilirlik, klişeleşmiş bir tipolojinin jestlerine indirgenmiş ve filmler yoğun ilgi görürken yeni tipleri beğenilmemiştir. Sunal'ın tipi, uzlaştığı noktada kaymıştır.

Evrin, elbette politizasyon ve toplumsal bağlarını güçlendirme ("halk"ın gündemine müdahil olma anlamında) ile son bulmuştur. 12 Eylül'ün ardından, Özal'lı yıllarla birlikte, sinemanın egemen kültür ve ideolojiden bağımsızlaşmamasının bir sonucu olarak, dayatılan gündemin dışına çıkılmamış, küçük Amerika olma hayalleri, liberalleşme yalanının işçi sınıfını toplumun gündeminin tamamen dışına itip, sınıf atlama hayallerini pompaladığı yıllar... Çarıkli Milyoner, Tokatçı, Atla Gel Şaban, Orta Direk Şaban, Düttürü Dünya bu dönemin ürünleridir. Yoksullaşma süreci, emekçileri iktisadi olarak sarsmakta ve sınıf atlama hayallerinin de eşlik ettiği çeşitli direnç biçimleri geliştirilmektedir: Ek iş, loto-toto, at yarışı vb... Bu noktada Kemal Sunal filmlerinin bir ortak özelliğinden bahsedilebilir: Sunal'ın tiplerinin varlık koşulunu, bir gerilim alanı sağlar. 70'lerde kırdan kente göç, 80'lerde sınıf atlama ve yoksullaşma süreçleri bu gerilim alanını oluştururlar. Kır-kent gerilimi de sınıf atlama-yoksullaşma gerilimi de hem iktisadi, hem de kültürel anlamda bir salınma yol açar. Kent hem refah, hem de bozulan aile ilişkileri, tiplerin kopartılıp alındıkları kendi memleketlerinin karşı kutbu demektir. İzleyici kitlesinin bugün hâlâ bu kadar yaygın oluşunun bir

nedeni de bu gerilimin sonuçlarından biridir: Egemen sınıfa karşı tepkileri, Sunal'ın tiplerini işçi sınıfının kapsayıcılığına açarken, memleket nosyonu, geride bırakılan sevgili, nişanlı... ya da sınıf atlama hayalleri, sınıftan uzaklaştırmaktadır. Bireyci ve kollektif kimlikler arasında salınır. Emekçi kimliği her zaman baskın olan bir tür küçük burjuva vicdanı olmuştur Sunal'ın tipleri, bir türlü kendisiyle hesaplaşamayan. Nedeni ise, örgütlü mücadele ile arasındaki mesafedir. Örneğin Kibar Feyzo'da bu hesaplaşmalar, kentte yaşadıklarının etkisiyle bir sonuca ulaşır, sorunların kaynağı olarak görülen ağayı öldürür Feyzo. Bu gerilim, tiplerde canlı bir şekilde yaşamaktadır ve bugün hâlâ her iki tehdidi de yaşayan kesimlerde alıcı bulmaktadır.

Mizah, mizah, mizah

Kemal Sunal'ın tiplerinin bugünün Türkiye'sinde hâlâ alıcı bulmasının yarattığı handikaplara çok kısa değinerek bitirmeye çalışacağım:

1974'te Atıf Yılmaz'ın yönettiği 'Salako' ile başrol oynamaya başlayan Kemal Sunal, bugüne kadar 81 tane filmde oynamış durumda. Her filminin aynı düzeyde ilgi gördüğü elbette söylenemez. Ancak hemen tüm filmlerinde göze çarpan bir olgu, kolaycılığın beslediği bir sıradanlaştırıcı etkidir.

Seyirci, düşünmeye çok fazla zorlamaz kendini: Bu yapıyla aslında dünyayı olduğundan basit gösterir. Bilinçli etkinlik, yerini rastlantılara bırakır. Sonuçta, Sunal'ın tipleri model alınacak bir zenginlik olmaktan ziyade, bir tür laboratuvar ya da koleksiyon olarak değerlendirilmeyi hak ediyor. Başta söylediğimizi tekrarlayacak olursak; mizahın, bu zengin toplumsal eleştiri kanalının yeniden inşa edilmesi gerekiyor.

Bu süreçte sinemanın rolü mü?

Sormaya gerek var mı?.."129

3.2. Kemal Sunal Güldürüsünün Türk Sinemasındaki Yeri

Türk sinemasının 1970’li yıllara kadar komedi tarafı genellikle “Hareket Komedi” şeklinde tanımlanabilecek bir anlayış içermektedir. Özünde komedi filmi olmayan bu çalışmalar, başrollerdeki oyuncuların komediyi oynamasından çok, alt kadrodaki yardımcı oyuncuların ve genellikle de star sanatçıyla olan ilişkilerinde değil, kendi aralarında cereyan eden jest, mimik vb. kişisel hareketlere dayalı yapılan esprilerden oluşmaktaydı. Komedi filmi olmayan bir filmin içinde yer alan, filmi destekleyici bir tali unsur olarak işlenmiştir.

Türk sinemasının gelişim sürecinde 1970’li yıllar önemli bir kilometre taşı oluşturmıştır. Türk sineması içerik yönünden geçirdiği değişimin yanında teknik alanda da bir takım yeniliklere açılmış, 1969 sonları ile 1970’li yılların başlarında ilk kez Türk sinemasında renkli film yapılmaya başlamıştır.

Türk sinemasındaki bu değişim doğal olarak komedi türünü de içerik olarak etkilemiştir. 1970’lere kadar salt jest ve mimiğe dayanan komedi (espri) anlayışı, yerini “Durum Komedi”ne terk etmiştir. Aslında “Hareket Komedi,” “Durum Komedi” tarzının gelişmesiyle birden ve tamamen yok olmuş değildir. Ancak, “Durum Komedi” olarak tanımlanan, filmin temel konusunun ve olayların esprili algılanmasında, “Hareket Komedi”, yani jestlere, mimiklere dayanan güldürü anlayışı bu kez, tali bir konuma gelmiş, “Durum Komedi”ni tamamlayıcı, destekleyici ve hatta güldürü doldurucu artırıcı bir işleve sahip olmuştur.

Türk sinemasının komedi türünde yaşanan değişim sürecinin ilk önemli aktörlerinden biri Kemal Sunal’dır. Kemal Sunal’la başlayan Türk sinemasında komedi tarzının değişim süresi, teknik olanakların da iyileşmesi ile özellikle

1970’li yılların ikinci yarısından itibaren seyirci olağanüstü bir ilgiyle sinema salonlarına toplanmaya başlamıştır. TV’nin bu yıllarda Türkiye’deki yayınlarının henüz çok yeni ve renksiz olması, yok denecek kadar az film yayınlanması, sinema salonlarının dolu ve canlı kalmasının bu yıllardaki önemli nedenlerinden biridir.

Kemal Sunal’ın güldürü sinemasına getirdiği bu anlamdaki farklı tarz, 1980’li yılların ilk yarısında da devam etmiş, ancak ikinci yarısından itibaren özünde aynı, ancak daha sosyal içerikli bir niteliğe bürünerek 1990’lara kadar devam etmiştir. 1980’li yılların başında TRT’nin evlere renkli yayına başlaması ile, bu kez filmler sinema salonlarından evlere kadar gelerek, çok daha geniş kitlelerce izlenme olanağına sahip olmuştur. 1980’lerin sonu ile 1990’ların başlarında henüz yasal bir düzenleme ve gerekli altyapı bile henüz hazır olmadan özel TV kanallarının büyük bir hızla yayın hayatına başlaması, genelde Türk filmlerine ancak, özelde Kemal Sunal güldürüsüne olan talebi artırmıştır.

1990’lı yılların sonlarına geldiğimiz son dönemde, 25 yıl önce Türk sinemasında komedi anlayışının değişimine sanatı ile ismini yazdırmış Kemal Sunal’ın filmleri, özel TV kanallarında filmlerin yapıldığı yıllardaki izleyici ilgisi ve talebi ile adeta tekrar rekorları kırarak yayınlanmaktadır.

Türk sinema seyircisinin bu komedi tarzına olan talebi, Kemal Sunal güldürüsünün Türk sinemasındaki yerini belirleyen bir önemli etkidir.

3.2.1. Film Konularının Seçimi

“Kemal Sunal filmlerinin konularının en önemli özelliği; Türk toplumsal hayatının her döneminde yaşanan ve yaşanması muhtemel olaylardan seçilmesi yani güncelliğini hiçbir zaman kaybetmeyecek olmasıdır.

Sunal, film konularını seçerken halka yakın olmasına, mesajların halka geçmesine, güldürürken bir şeyler öğretmeye, eğlendirici ve dinlendirici olmasına dikkat etmektedir. Buna 1978 yapımı 'Kibar Feyzo' filmini örnek verebiliriz:

Feyzo ile köylüsü Gülo'nun güldürüsü. Feyzo, askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde Gülo'ya başka talipler olduğu için babası başlık parasını artırmaya koyar ve 10 bin peşin 10 bin de senet karşılığı Gülo, Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için bir kente gidip çalışmaya başlar. Feyzo, köye her dönüşünde kentte gördüğü yenilikleri de beraberinde getirir. Ağa'nın sömürdüğü köylüleri bilinçlendirmeye çalışır ve sonunda Feyzo, Ağa'yı öldürür."¹³⁰

3.2.2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Yakınlığı

Türk ulusu yüzyıllardan beri mizah anlayışına yatkınlığı olan bir millettir. Mizah sevdiği gibi, mizahi mizaca, espritüel kişilere de sempatisi yoğundur.

Türk ulusu genelde duygusal bir karaktere sahiptir ve Kemal Sunal, güçsüzlere, haksızlığa uğrayanlara karşı, şevkat, sevgi ve sempati duygularını yoğunlaştırarak ön plana çıkartmıştır. Halk, kendinden bir şeyler bulduğu ölçüde kendini sanatçının yerine koyar, onunla özdeşleşir. Bu durum Kemal Sunal filmlerinde açıkça görülen bir olgudur.

Keloğlan'ın saflığını, Nasreddin Hoca'nın uyanık, cin fikirlerini, ince esprilerini günümüze taşıyarak onlara benzeyecek sanatçı tipi aranması Kemal Sunal ve diğer komedyen tiplerini doğurmuştur.

Sinema izleyicisi, Kemal Sunal'da sözünü ettiğimiz

niteliklerin çoğunu bulduğu için filmlerine yoğun ilgi ve sevgi göstermiştir.

3.2.3. Sunal'ın Canlandırdığı Tiplerin Halktan ve Halka Yakın Olması

Sunal'ın filmlerinde canlandığı tiplerin, günlük hayatta her zaman karşılaşılan sıradan halktan kişiler olması en büyük özelliğidir.

İyi niyetli, saf, temiz, kötülük düşünmeyen, sakar, safılığıyla işleri birbirine karıştıran, ancak zekâsıyla ya da tesadüfen işin içinden çıkıp, art niyetli kişilerin kötü yüzlerini ortaya çıkaran Kemal Sunal'ın yarattığı bu tipteme, sonuç itibarıyla, izleyicinin gerçek hayatta bu yöndeki özelliklerini yansıttığı içindir ki; onun oynadığı rolden daima böyle bir beklenti içinde olmuşlar, genelde Kemal Sunal filmleri de bu doğrultuda gerçekleşmiştir.

3.2.4. Mesajların İzleyici Tarafından Kolayca Algılanması

Sunal filmlerinin konuları günlük hayattan alması, basit ve kolaylıkla algılanabilecek şekilde olması, espri anlayışının ulusal mizah anlayışına uygunluğu, halktan tiplerin canlandırılması, filmlerden çıkarılacak ders ya da iletilmek istenen mesajın kolayca algılanabilmesine olanak vermektedir.

Kötülerin, köşe dönücülerin, uçkağıtçıların normal hayatta da çok güçlü görünmelerine rağmen, en küçük ters çıkışta dağılmaları, güçsüz de olsa iyi niyetli kişilerin karşısında ya da doğru ve doğruların karşısında daima kaybetmeye

mahkûm oldukları mesajı bu nedenlerle kolaylıkla algılabilmektedir.

3.2.5. Sanatın Ticari Kaygıların Önünde Yer Alması

Genelde ticari amaçla yapılmayan çok az şey vardır. Sinema dünyasında da ticari amaç güdülmeksizin bir film yapılması elbette düşünülemez. Ancak, salt ticaret amaçlı yapılan sinema eserlerinin de kalıcı olması mümkün değildir.

Kemal Sunal filmlerinden ticari kâr elde etme amacı ön planda olmamış, özenle yapılan filmler, kârlı film ya da kâr getirme sonucu kendiliğinden doğurmuştur. Kâr için sanat anlayışından taviz verilmemiştir. Bu durum özellikle Kemal Sunal filmlerine sanat açısından bakan kitleler ve sinema izleyicileri üzerinde etkili olmuştur.

3.3. Kemal Sunal'ın Sanatçı Kişiliği

Vefa Lisesi'nde okurken sanata ilgi duymaya başlamış ve bu dönemde tiyatro çalışmaları yapmıştır. Ayrıca lise dışında da birçok amatör tiyatro topluluklarında rol almıştır.

Lise yıllarında bütün hocaları, Kemal Sunal'ı oyuncu olması için teşvik etmişlerdir. Akşam Gazetesi'nin düzenlediği ilk Liselerarası Tiyatro Yarışması'nda "Harput'da Bir Amerikalı" aldı oyunla büyük başarı kazanmıştır. Bu adımla başlayan oyunculuk serüveni, profesyonel tiyatro oyunculuğu ve ardından sinema oyunculuğu olarak günümüze kadar gelmiştir.

3.3.1. Tiyatro Oyunculuğu Dönemi

1966 yılında felsefe öğretmeni Belkıs Balkır tarafından elinden tutularak Kent Oyuncuları'na götürülür. Müşfik Kenter ile konuşulup, Kental Sunal, kendisine teslim edilir. Böylece profesyonel tiyatro oyunculuğuna ilk adım atılmış olur. Kent Oyuncuları'ndan Orhan Asena'nın "Fadik Kız," Turan Oflazoğlu'nun "Deli İbrahim" adlı oyununda görev alır. Bu oyunlardaki rol arkadaşları ise Yıldız Kenter, Müşfik Kenter, Şükran Güngör, Kamran Yüce ve Güler Kıpçak'tır.

Daha sonra Pendik Tiyatrosu kuruluşuna katılır ve Orhan İyiler'in "Şarkıcı Kız" adlı oyununda rol alır. Burada ise; Oya Aydonat ve Bülent Kayabaş ile birlikte çalışır. 1967-1970 yılları arasında Ulvi Uraz Tiyatrosu'nda oynar. Ulvi Uraz, Gül Akelli, Ercan Yazgan, Aykut Oray, Savaş Yurttaş ile birlikte "Yalova Kaymakamı", "Masalar", "Nina", "Murtaza", "Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım", "Hababam Sınıfı" adlı oyunlarda görev alır. Bir sezon Ayfer Feray, Günfer Feray, Mete İnselel, Bülent Kayabaş ile sahneye çıkar (Ayfer Feray Tiyatrosu'nda).

Devekuşu Kabare Tiyatrosu'na girer. Burada 1974'e kadar oynar. "Astronot Niyazi", "Dün Bugün", "Gergedan", "Habudiyar", "Yar Bana Bir Eğlence" adlı oyunlarda rol alır. Zeki Alasya, Metin Akpınar, Aşşen Gruda, Ahmet Gülhan ile çalışır. Tiyatroda canlandırdığı tipler, genelde oyuna göre değişen karakterlerdir. Tiyatroda hep aynı tip oynamaz, değişik tipleri canlandırır.¹³¹

3.3.2. Tiyatro Oyunculuğundan Sinemaya Geçiş

Tiyatro oyunculuğu döneminde hep sinema starı olmayı düşler ve bunu başaracağına yüzde yüz inanır. Devekuşu

Kabare Tiyatrosu'nda oynarken bir gece oyunu seyretmeye gelen Ertem Eğilmez'in dikkatini çeker. O sırada hazırlığını yaptığı "Tatlı Dillim" adlı film için Tarık Akan'ın yanına arkadaşlarını oynayacak oyuncular aranmaktadır. Basketbol grubunu oluşturacak bu oyuncularından biri de Kemal Sunal'dır. Burada canlandığı tip tutunca ortalık birden karışır. Ertem Eğilmez ile ardı ardına filmler çekmeye başlar. Kemal Sunal daha ilk başta sinema oyunculuğu ile tiyatro oyunculuğunu ayırd etmiş oyuncularımızdandır.

Sinemadaki başarısının en büyük nedenlerinden biri de budur. 1972-1974 yılları arasında tiyatro ve sinema oyunculuğunu birlikte yürütmüştür. Film çalışmalarının yoğunluğu nedeniyle tiyatro oyunculuğunu 1974'te noktalamıştır.

Sunal, yüzünü kullanışı ve cana yakın tiplmesiyle halkın en sevdiği güldürü sanatçılarından biri olmuştur.¹³²

3.4. Kemal Sunal'ın Medyadaki Durumu

3.4.1. Basında Bazı Kemal Sunal Filmleri

3.4.1.1. Polizei (1988)

Yönetmen	: Şerif Gören
Senaryo	: Hüseyin Kuzu
Görüntü Yönetmeni	: Erdal Kahraman
Müzik	: Timur Selçuk
Oynayanlar	: Kemal Sunal, Babett Jutte, Yalçın Güzelce, Kaya Gürel, Nilüfer Usku, Atilla Cansever
Yapım	: Penta Film

"Ali Ekber, gariban bir çöpçüdür Berlin'de. Geceleri

de amatör Türk tiyatrosunun temizliğini yapmaktadır. Bir gece, herkes gittikten sonra kostümler arasında bulunduğu bir Alman polis giysisini alıp evine getirir. Ertesi gün, bıyığı keserek ve bir gözlük takarak girdiği polis kılığı içinde, havalı biçimde sokaklarda gezer. Dükkanları teftiş eder. Kahvehanelerde, önceden kendisini alaya alan arkadaşlarını korkutur. Daha önce beğendiği ama yüz bulmadığı Alman barmen kızı tavlalar. En sonunda herkesin gözü önünde, polislikten gerçek kimliğine döner.

Kemal Sunal'ın özellikle ikinci yarıdaki başarılı oyunu ve konusunun ilginçliğine rağmen, sonu gereksiz ve abartılı biçimde uzatılınca filmin inandırıcılığı zedelenmiştir.”¹³³

Bir röportajda yönetmen Şerif Gören, filminin doğuşunu ve amacını şöyle belirtmektedir: “Doğu Berlin'deki Brecht Tiyatrosu'nda (Berliner Ensemble) 'Köpenickli Yüzbaşı'yı gördükten sonra böyle bir film yapma düşüncesi oluştu kafamda. 'Polizei', bir yerde, 'Köpenickli Yüzbaşı' oyununun adaptasyonu sayılabilir. Ama bu adaptasyonu, Türk mantığına göre yaptım ve Berlin'deki Türklerin yaşantılarından izlenimlerimi, gördüğüm uyumsuzluk biçimlerini yansıtmaya çalıştım.”¹³⁴

Eleştirisinde, “Batı Berlin, kimilerine göre 68. ilimiz, kimilerine göre Almanya'nın kültür ve sanat kenti ve biz Türklerin özellikle Kreuzberg bölgesini mesken tuttuğumuz güzel, karmaşık, hareketli ve bereketli, öylesine çekici ve de sıkıcı bir kent. Şerif Gören, işte böylesine bir kenti, tüm özelliklerinden, çelişkilerinden ve içinde barındırdığı insanların yabancılaşmasından soyutlayarak, tipik bir Kemal Sunal filmine malzeme yaparak karşımıza getiriyor,”¹³⁵ diye yazan Burçak Evren, yazısının sonlarında Kemal Sunal'a hakkını vermektedir: “İkinci yarıda ise, komik olmaktansa komedyen olmanın yollarını aramış. Bir Alman polisinin en ince ayrıntılarına dek gözlenmesinden kaynaklanan, zarif, ölçülü, alışılmış tiplemesinin çok

ötelere giden, başarılı bir karakteri yansıtmış.”¹³⁶

3.4.1.2. Zübük (1980)

Yönetmen : Kartal Tibet

Senaryo : Atıf Yılmaz

Yapıt : Aziz Nesin

Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop

Müzik : Esin Engin

Oynayanlar : Kemal Sunal, Nevra Serezli, Bülent Kayabaş, Kadir Savun, Osman Alyanak, Alpay İzer, Zeki Alpan, Nubar Terziyan, Şemsi İnkaya, Ali Şen, Metin Serezli, Memduh Ün, Hüseyin Kutman, Nevzat Okçugil

Yapım : Erler Film (Türker İnanoğlu)

“Zübük, tabu sayılan bir konuyu getiriyor karşımıza. Hani radyolarda, çünkü o zaman ülkemizde TV’ler yoktu, -iyi ki de yokmuş- saatlerce süren Vatan Cephesine İltihakların verildiği, ancak seçimden seçime anımsanan kırsal kesimlerimizin saf oy vericilerinin bin bir vaatlerle avlandığı, son yıllarda siyasal yaşamımıza giren milletvekili transferleri ağırlığınca altın karşılığı bakanlık teklifleri, Zübük’ün içine, usta bir sinemasal anlatımla, tabu duvarları yıkılarak serpiştirilmiş.”¹³⁷

Burçak Evren’in böyle anlattığı filmin, çekim ve gösterim koşullarını Vecdi Sayar şu sözlerle açıklamaktadır: “Beyazperdeye Zübük’ü getirmek oldukça zorlu bir çalışmayı gerektiriyordu. Hele filmin çekildiği 12 Eylül öncesi koşullarda. İlginç bir rastlantı -yapımcıların adına oldukça talihli bir rastlantı olmalı- filmde anlatılan olaylar, ‘Zübük’lere yöneltilen eleştiri, günümüzün koşullarının resmi ideolojisi ile çakışma içinde. 60 ihtilalini izleyen günlerde ‘çirkin politikacı’ya yönelen tepkilerin bir benzerinin, alabildiğine yaygınlaştığı günümüzde, ‘Zübük’ geçerliliğini koruyor.”¹³⁸

3.5. Sanatçı Gözüyle Kemal Sunal

3.5.1. Müjdat Gezen

- Sizce bu ilgi neden?

- Bir kere Kemal Sunal'ın dünya çapında bir sinema suratı olduğu, atlanıyor, görmezlikten geliniyor. Kemal Sunal dünyanın neresinde olursa olsun, ne kadar kötü film yaparsa yapsın tutar. Çünkü sinemanın bir illüzyonu vardır. Sinemada bu tip komedyen filmlerinin çok tutması; tıpkı Danny Key, Bob Hope, Jerry Lewis ve Charlie Chaplin'de, Buster Keaton'da olduğu gibi önce suratla ilgilidir. Tabii ki dramatik yapının da olması gerekir. Kemal Sunal filmleri ve hikâyeleri birbirine benzeyebilir, ama hepsinde dramatik yapı şaşmaz, "Acaba şimdi ne olacak?" mutlaka vardır; müt-hiş bir dramatik yapı ve korku vardır. O filmlerde, belki de Kemal Sunal yerine, Cevdet Özpınar diye biri olsaydı, acaba ne olurdu diye bakmak lazım. O filmlerin hikâyeleri de o kadar sağlam ki; yıllar sonra hiç tanınmamış birine aynı film kare kare yapılır. İnter Star'da en yüksek ratingi aldı. İster Şabaniye olsun, ister Aptaliye olsun, Kemal Sunal'ın filmleri birer dramatik yapı şaheseridir. Hikâye sağlam, bir de o hikâyeyi oynayacak olanlar sağlamsa ve çekenler işi biliyorsa, yüzyıl sonra oynatın yine, gene tutar bu filmler.

- Hikâyelerin hepsi aynı, yine de hâlâ izleniyor...

- Doğru, hikâyeler birbirinin aynı, isimler değişiktir, doğrudur. Ama dünyada 26 tane konu var zaten. Biliyor musunuz ki, büyük western ustası John Ford'un, Shakespeare'in bütün hikâyeleri aynı. 26 konu: İntikam, hırs, kin, nefret, çelişki, sevgi, kavga... bunlar değişmez. Ben Kemal Sunal'ın filmlerini izleyen o seyirciyi küçümsemiyorum, hor görmüyorum ve doğru şeylere güldüğünü vurguluyorum. Şöyle bir varsayım olabilir mi? Kemal Sunal'a bu hikâyeyi yazan aptal, Kemal aptal, seyirci aptal, ama buna karşı tezi-ni hazırlayan akıllı!

3.5.2. Demet Akbağ

Bence, o filmlerin konusunu falan merak ettikleri için izlemiyorlar, sadece Kemal Sunal için izliyorlar. Nasıl “Ayy, suratınıza bakınca gülüyoruz” derler ya bazı kişilere, Sunal da böyle bir yer edindi.

3.5.3. Levent Kırca

Orada çok önemli bir şey var: Kemal Sunal filmlerinde bizim halkımızın tavır ve davranışına yakın çok önemli geleneksel yapı var. Kendi halkımızın bir parçası o, o bir demet yeşil soğan, o bir tencere kuru fasulye, o bir dilim ekmek. Bir yandan ısrarla giyimde kuşamda, yapımda, bilmemnelerde Amerikanlaşmaya yönelik davranışların olduğu Türkiye’de çok mühim bu. Onun için hemen tepmek doğru değil.

3.5.4. Gani Müjde

Algılama çok kolay. Herkes kendinden bir şeyler buluyor. Hani çok bildik biriyle karşılaşp sohbet eder ya insanlar, biraz öyle bir şey. “A bak, gene bizimki çıktı, hadi oturup seyredelim” diyorlar. Bir de “Beni izlerseniz, gülersiniz” garantisi vermiş. Sunal’ın çok iyi filmleri var ama çok kötüleri de var. Seyirci Sunal’ın filmlerini iyi, kötü diye bir ayırım yapmadan izliyor. İyi bir mizah dozu yoksa bana göre zararlı. Çünkü insanlar mizahın bu olduğuna inanıyorlar.¹³⁹

Kendisi mi komik yoksa oynadıkları mı? Eğer o rolleri başkası oynasaydı komik olur muydu? Veya o senaryolar olmasaydı yine de güler miydik Kemal Sunal’a? Hepsi komik

değil belki filmlerin, ama Kemal Sunal hep komik. Televizyonlarda yaptığımız programların karşısına bir rakip olarak ikide bir gelip dayansa da şapka çıkartılacak bir rakip. Televizyonlar her filmini onar kez gösterebilir de yıpratamazlar onu. Ne reklama bulaştı, ne şarkı söylemeye heveslendi, ne skandalların adamı oldu. O sadece film yaptı. Ve sadece ismi ile yaşayan kaç star var şu alemde? ¹⁴⁰

3.5.5. Yasemin Yalçın

Toplumumuzun sınıf, kesim dediğimiz şeye hitap eden bir sanatçı. Toplumu iyi tahlil etmiş demek ki, hâlâ seviliyor.¹⁴¹

3.6. Araştırmacı Gözüyle Kemal Sunal

3.6.1. Uğur Dündar

Türkiye, Kemal Sunal'ı "Şaban" olarak tanıyor. Özel televizyonların başlamasından bu yana, hemen her gece bir "Şaban" filmi izliyoruz. Temiz yürekli, hatta saf denilecek bir tip olan "Şaban", kötülük devleri ile yaptığı savaşlarda müthiş cesaret örnekleri sergiliyor ve iyilerin, doğruların er geç galip geleceği mesajını veriyor.

Türk insanının temiz toplum özleminden ve birilerinin kendi adına doğruları haykırma isteğinden kaynaklanıyor olsa gerek, "Şaban" filmleri yüzlerce kez oynatılmasına karşın seyircinin ilgisini azaltmıyor.

Çeşitli ekonomik sıkıntılar içinde kıvranan özel televizyonlar için "Şaban" filmleri, bir can simidi oluyor. "Şaban"lı geceler, izlenme oranı rekorları kırıyor.

"Şaban", televizyonları kurtarmakla kalmıyor, enflasyon ve bir yığın sorunun ezdiği, inim inim inettiği milyonlarca

Türk insanı için de yaşama dönük bir umut penceresi açıyor.
142

Evet, Kemal Sunal her gece inanılmazı başarıyor. Hepimiz, kötülöklere onunla karşı çıkıyor, iyiliklerin zaferini onunla yaşıyoruz. Kemal Sunal, sorunların ezdiği sıradan insanlardaki baş kaldırma duygusu, çağdaş şövalyenin başrolünü oynadığı ekran masallarıyla zaferden zafere koşturuyor.

Kemal Sunal'ın bir insan ömrüne sığmayacak kadar çok sayıdaki filmini gördükçe, ona olan hayranlığım bir kat daha artıyor. İyi ki varsın Kemal Sunal...

Sen çok yaşa ve bizi hep güldür emi!¹⁴³

3.7. Eleştirmen Gözüyle Kemal Sunal

3.7.1. Erdoğan Sevgin

Televizyon dünyasında bazıları Kemal Sunal'a fena halde takmıştır. Eski filmlerinin defalarca gösterildiği halde yine seyirci bulmasına bir anlam veremezler. "Halk aynı filmi döne döne nasıl izler?" derler. İzler, bal gibi izler! Perşembe gecesi kanallar arasında şöyle bir gezindim. Bilirsiniz, televizyonda pek film izlemem. Evde misafir var. Çoğu da genç kız, delikanlı. Tutturdular "Kemal Sunal'ın 'Sahte Kabadayı' filmini seyredelim," diye. Şu mübarek günde çocukları kırmak olur mu? Çaresiz, diğer kanalları boşladık, Kemal Sunal'da takıldık. Hay Allah, bu çocuklardan razı olsun! Ekran karşısında bu kadar güldüğümü hatırlamıyorum.

Cuma günü AGB'nin araştırmalarına baktım da, Kemal yine malı götürmüş! Biliyorum, bu satırları okuyan bazı dostlar makaraya alacak beni. Zevksizlikle suçlayacak. Olsun. Ben halimden memnunum. "Sahte Kabadayı" bir kez daha gelse ekrana, yine seyrederim.

Kemal'in bir gülüşü ekran karşısında bana tüm dertlerimi unutturuyor. Yaptığı sakarlıklar, üzerime çöken efkâr bulutlarını dağıtıyor. Galiba, şu ülkede benim gibiler çoğunlukta. Ratingler böyle diyor!¹⁴⁴

3.7.2. Cengiz Semercioğlu

Herhalde ne Kemal Sunal ne de bu oyuncunun filmlerine ağırlıkla imza atan Ertem Eğilmez, çektikleri filmlerin yıllar sonra tekrar tekrar televizyonda gösterilmesine rağmen bu kadar izleyiciyi ekran karşısına çekeceğini tahmin etmemiştir. Hangi kanal gösterirse göstere, yeter ki saati iyi olsun... Kemal Sunal filmleri ratinglerde hep üst sıralardadır.

Program sayfalarını inceleyin, haftada bir iki Kemal Sunal filmine illaki rastlayacaksınız. Her sahnesi, bırakın sahnesini her planı artık ezbere bilinen bu filmler nasıl olur da hâlâ vizyonda kalabilir. Neden insanlar başlangıcını, finalini bıkmadan usanmadan tekrar tekrar izler.

71 yıllık ömründe üç kez darbe yiyen Türkiye Cumhuriyeti'nde işler "aynı tas aynı hamam" gittiği sürece bu Kemal Sunal filmleri izlenir. Bu tas hamam hikâyesinden kasıtım, günlük yaşamdan demokrasiye, Türk insanının ezilmişliğinden, politikacısına kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Kimilerinin "çok hafif" bulduğu Kemal Sunal filmlerinin, hemen hepsinde bu unsurlardan bir ya da birkaçını bulmanız mümkün. Gündemini kaybetmeyen bu filmlerin izlenilmesi kaçınılmaz.

Sorarım size; Aziz Nesin'in yıllar önce yazdığı Zübük'ten aynı adla sinemaya uyarlanan Kemal Sunal filminin bugüne ne değişti? Bundan 14 yıl önce, 12 Eylül darbesinden kısa bir süre önce çekilen ve kendi çıkarları için her şeyi mübah sayan "zübükler"i anlatan filmin portreleri

ile, günümüzün Türk insanı arasında ne fark var? Hâlâ zübüklerle uğraşmıyor muyuz?

Benzer örnekleri; Kemal Sunal'ın "Çöpçüler Kralı", "Kapıcılar Kralı", "Şark Bülbülü", "Orta Direk Şaban", "Yoksul", "Kiracı", "Düttürü Dünya" gibi filmlerinde de görmek mümkün. Direkt politika ile ilgili olmasa da, hemen hepsi toplumsal eleştiri içeren çalışmalar...

Kemal Sunal'ın bu filmlerinde, Türkiye'nin değişmeyen insanı ve değişmeyen olayları yer alır. İnsan portreleri öne çıkar. Vurguncular, mafya adamları, dolandırıcılar, sahtekâr iş adamları ve tüm bunların karşısında eli kolu bağlı, sonuçlara şansının yardımıyla giden saf bir Türk delikanlısı.. Yani memleketimden insan manzaraları. Televizyon izleyicisi kendini bulmaya devam ediyor bu filmlerde ya da yakın çevresini daha da olmadı ülkede yaşanan olayları. Bakın çevremize... Başlık parası için İstanbul'a gelip de köyüne ünlü bir türkücü olarak dönen Şaban Balıses'leri göreceksiniz. İstanbul'da ayakta kalmaya çalışan bir kapıcının çabaları, kiralık ev arayan bir insanın başına gelenler, bir yandan memurluk yapan bir yandan da geceleri klarnet çalan memurun çilesi vs. vs. geçmişin olduğu gibi günümüzün de gerçekleridir...

Umarım gelecekte Kemal Sunal filmleri bu kadar ilgi görmez!...¹⁴⁵

3.7.3. Cihan Demirci

- Keşanlı Ali, Kemal Sunal, Mükremin Çıtır... Bu üç karakterin Türk toplumu tarafından benimsenmesinin sebebi nedir?

İnek Şaban, bunların içinde ayrı bir yere sahip. Ben Mükremin ve Keşanlı Ali'yi farklı bir yere koyuyorum. Keşanlı Ali, bence bu üçlemenin içinde çok daha ayrı bir

kalite arz ediyor. Şaban, Türk insanının 70'li yıllarda yakaladığı o kaba aptal değişimin simgesiydi bence. Bugünkü insanı da çok iyi yakalamayı başardı; aynı filmi yüz ke-re seyretmekten sıkılmayan bir kitle... "Mükremin Abi" de daha ince bir mizah. 90'lı yılların mizahı var. Her halk kendine layık olan tipleri benimsiyor. "İnek Şaban" tipine baktığımız zaman Türkiye'nin sokaklarında milyonlar-casını görüyorsunuz. Ağız açık, kandırılan, sömürülen... Bu İnek Şaban'lardan dolayı başımızda "İnek İktidar"lar var. İnek Şaban, aslında Türk insanının prototipidir bence. Örnek bir tiptir, bu yüzden de çok başarılıdır.

3.7.4. Emre Kongar

- Türk insanı tarafından Keşanlı Ali, İnek Şaban ve Mükremin Çıtır tiplerinin sevilmesinin nedeni nedir?

Önce ben bir bilim adamıyım, bir konuda bilgisiz olduğumu söylemekten çekinmem. Hemen söyleyeyim. Mükremin Çıtır'ı tam olarak bilmiyorum. Onun için söyleyeceklerim daha çok Keşanlı Ali ve İnek Şaban üzerine.

İnek Şaban'ın da, Keşanlı Ali'nin de sosyolojik olarak ortak yanları var. Her ikisi de hem ulusal, hem evrensel olan sosyal ortamların tipleri. İnek Şaban daha evrensel olan okul dönemlerinin bir temsilcisi. Yani dünyada her sınıfta bir İnek Şaban vardır. Herkes okul anılarını geride kaldığı için mutlulukla hatırlar, dolayısıyla onun temsil ettiği ortam çok daha evrensel ve insan yaşamında daha çok yer etmiş bir vaziyette. Aynı olayı Keşanlı Ali'ye göre düşündüğümüzde biraz daha ulusal olduğunu, çünkü bir gecekondu tipi olduğunu görüyoruz. Fakat onun da evrenselliği var, özellikle Güney Amerika ve Asya'daki gelişmekte olan ülkelerde varoşlar veya teneke mahallesi denilen yapılar var. Keşanlı Ali bu sosyal yapıların ülkemizdeki bir

temsilcisi. Bu sosyal yapılar geçiş dönemlerinde topluma egemen oldukları için herkes bunlardan etkileniyor, dolaşısıyla tüm sosyal ilişkilerin ürettiği bir tip Ali.

Bu yeterli değil tabii. Bunların bu denli ölümsüz ve ünlü olmalarını sağlamak için, bu tipler temsil ettikleri, içinde yaşıadıkları toplumların bireyi belirlemek açısından da tipik rnekleri.

İnek Şaban çok temiz kalpli, arkadaşlarını çok sever, bazı olayları algılamakta geciktiği için kimi zaman tepkiyle karşılanır, bir nevi şamaroğlanıdır. Yani hepimizin hayatında böyle insanlar vardır. Hatta kendi yaşıamlarımızın bir parçası da onlarınki gibidir. Onların durumuna düştüğümüz anlar vardır. Dolayısıyla İnek Şaban'ın bu durumu onu ağdaş anlamda bir Keloğlan yapıyor. Keşanlı Ali'de gecekondlu bölgelerinde yetişen Türk halkının hayran olduğu bazı değerler, efelik, delikanlılık, mahallenin namusunu koruma, iyilikseverlik gibi bazı özellikler var. Bunun yanı sıra çevresini örgütleme ve bu yolla gücüne gücü katma gibi özellikler de var. "Baba adam" denilen koruyucu, kanat gerici kişiliğin yanı sıra içinden çıktığı gecekondlu sosyal ortamıyla btnleştiiği zaman bir evrensellik kazanıyor. Eski feodal değerlerin, örgütlenme ile birleşmesini gösteren baba, ağa gibi bir tiplere.

Kamuoyunun gözden kaçırdığı bir diğer özellik de, bunları yaratan tiplerin dünya çapında büyük yazarlar olması. Ve bütün bunlara ek olarak bu tipleri canlandıran sanatçıların son derece başarılı olmaları.

- İnek Şaban karakteri dışında "Kemal Sunal"ın diğer filmlerinin de bu denli tutulmasını ne şekilde değerlendiriyorsunuz?

Bunun sebebi aynen Keloğlan, Nasreddin Hoca gibi çok başarılı tipler. Bir süre sonra kendilerini yaratanları aşıyorlar. Çünkü halkın malı haline gelip anonim bir kimlik kazanıyorlar. Halkın malı olunca her üretici bunların üzerine kurulu yeni versiyonlar üretmeye başlıyor.¹⁴⁶

3.7.5. Giovanni Scognamillo

Sinema tarihçisi ve eleştirmen Scognamillo, konuyla ilgili sorularımızı şu şekilde cevaplıyor:

Türk sinema tarihindeki güldürülere baktığımızda üç tane son derece popüler oyuncu ve bunların yarattıkları tipler çıkıyor karşımıza. Tarih sırasıyla Cilalı İbo ve Feridun Karakaya; Turist Ömer ve Sadri Alışık; İnek Şaban ve Kemal Sunal. Her üç tipe de baktığımızda, üçünün de lumpen takımından olduklarını görüyoruz. Farklılaştıkları yönler var gerçi: Cilalı İbo, sokaktaki adamdır, hatta sokaktaki adamın marjinalidir. Turist Ömer, adı üstünde, biraz daha kozmopolit bir tip vb... Ancak üçünü de bağlayan özellikler var ve aynı özellikleri başka bir düzlemde Chaplin'de bulmak mümkün. Zaten Chaplin'den esinlenmeyen güldürü çok az.

Örneğin üçü de üstün zekâlı değil, kültürlü değil, zengin değil. Marjinal tipler. Ancak son derece kurnazlar. Yani bu sonuca ulaşmak Kemal Sunal için daha kolay oldu; çünkü seyirci ister istemez bir identifikasyona gidiyor. Onu kahraman olarak kabul edebiliyor. Çünkü aslında bütün limitleri içinde o doğrudan yanadır, haksızlığa karşıdır, ister karşısına gecekonduları yıkmak isteyen bir zengin çıksın, isterse mafya babası... Bütün bunları o kurnazlığıyla, saflığına rağmen alt edebiliyor.

Bu imaj daima geniş halk topluluklarına son derece yakın; yani o da bizden biridir, o da bizim gibi çaresiz ama direndiğinde, biraz kafasını kullandığında, işi kâh espriye, kâh kurnazlığa döktüğünde “o da kurtuluyor, dolayısıyla biz de kurtulabiliriz” esprisi söz konusu. Kendi “gerçeklikleri” içinde bir zekâları var ve kahraman olabilecek türden her üçü de. Her durumda kendilerini kurtarırlar, her durumda belirli bir amacı sonuna erdirtirler. Bunu en fazla yapan da Kemal Sunal, çünkü çevirdiği film

sayısı çok daha fazla. Seyirci, özellikle güldürü türünde, tümünden gerçekçi kahramanlara pek bağlanmaz. Hem kabul edilebilir bir tip olacak, hem de birçok yönüyle normal denen insandan sıyrılabilen özelliklere sahip olacak, normal dediğiniz her ne ise...

Bu filmler gerçeklere yakındır ama şuna da dikkat etmek gerekir bence; Kemal Sunal sinemadan televizyona geçtiğinde ve dizilerde daha gerçekçi tipler canlandırdığında aynı ilgiyi bulamadı.

Bunda Şaban tipinin ölmesi gibi bir durum söz konusu değil, çünkü tüm filmleri hâlâ televizyonda izleniyor. (...)

Bugün diyelim Kemal Sunal sinemada yeniden “İnek Şaban”ı canlandırmaya kalksa alacağı tepki ne olur?

“İnek Şaban” dediğimizde ya da benzer tipler dediğimizde, belirli bir dönemin, yani 70’li yılların filmleri, 70’li yılların koşulları ve toplumsal havasından söz ediyoruz demektir. Bugün bir aşama geçirmeli İnek Şaban. Eskileri tekrarlamaya kalkarsa hiçbir şey veremez.¹⁴⁷

3.8. Köşe Yazarları Gözüyle Kemal Sunal

3.8.1. Ertuğrul Özkök

Hay Allah! Dikkat ediyorum, ben de aynı şeyi hep yapıyorum. Adamın aynı filmini, üç hafta arayla televizyonlarda yayınlıyorlar, biliyorum aynı film. Mimikleri, lafları, trükleri hepsi hepsi gözümün önünde. Klişe gibi duruyorlar. Aynı filmi üç defa, beş defa seyretmiştim. Ama olsun. Kanallar arasında aylak aylak dolaşırken aniden karşıma çıkıyor. Zınk diye frenliyorum. Uzaktan kontrol aletime bir pranga takılıyor. Gitmek, başka kanala geçmek, oradan uzaklaşmak istiyorum. Ama ne mümkün. İçimdeki o benden güçlü şey. Nuh diyor, peygamber demiyor. Çare

yok. Oraya demir atıyorum, çivileniyorum.

Evet, yanılmadınız. Ben de Kemal Sunal sendromundan mustaribim. Bir kanal da ona rastladım mı gecem gidiyor. Adam beni esir alıyor. Başından yakalamışım, trenin ortasına binmişim, sonunu yakalamışım. Hiç fark etmez. Gördüğüm an, oraya takılıyorum. Üçüncü defa, beşinci defa kimbilir belki onuncu defa, aynı film, aynı espriler, aynı günlük masum küfürler. Üç-beş değil, sekiz-on. Üstelik bazen hepsini birbirine karıştırıyorum. Hangisi Gerzek Şaban, hangisi Kapıcılar Kralı? Hiç fark etmez. İçimdeki askeri komutan emrediyor. “Kemal Sunal seyredilecek... Seyret...” İçimdeki komutan, diktatör, müstebit, totaliter. Bazen kendi kendime kızıyorum. Neden bu adamın seni esir almasına izin veriyorsun diye, kendi kendimi paylıyorum. Hiç fark etmiyor. Sanki o fırçaları, o aşağılanmaları yiyen ben değilim. Hemen, o anda, ertesi gün Kemal Sunal filmine ilk rastladığım an yine aynı arazlar ortaya çıkıyor. Seyrediyorum kardeşim, ne yapayım. Ben iradesiz adamım işte...

Biz milletçe Kemal Sunal’a neden bu kadar tutkunuz? Neden Kemal Sunal’ı seyretmekten hiç bıkmıyoruz? En ünlü siyasetçileri bile inanılmaz bir maymun iştahı ile yiyip bitirirken, neden Kemal Sunal gibi bazı insanlarımıza hiç ihanet etmiyoruz? İhanet edemiyoruz. Çünkü onu seviyoruz. Çünkü o bizden biri. Çünkü o, bizim günlük saflıklarımızın, masum şapşallıklarımızın, küçük enayiliklerimizin aynası. Çünkü o temiz. Kömür deposuna giriyor, debeleniyor ama bembeyaz çıkıyor. Namussuz olmak istese bile beceremiyor. Kimi zaman kapıcı, kimi zaman futbolcu, kimi zaman “Baba,” kimi zaman şarkıcı... Hep bizden veya olmak istediklerimizden birisi. Ben şuna inanırım. İnsan bazen hak etmediği bir yere gelebilir. Ama hak etmiyorsa uzun süre orada kalamaz. Kemal Sunal, bunca yıl hepimizin gönlünde kaldıysa bunu mutlaka hak ediyordur. Öyle ise, artık itiraf edelim. Hadi biraz cesaret, biraz özeleştir,

biraz günah çıkarma. Hepimiz Kemal Sunal'ı çok seviyoruz. İtiraf etmesek bile gizli gizli onu seyrediyoruz. Artık kabul edelim, itiraf etmeyi öğrenelim. Cesaret sadece karşı çıkmak, eleştirmek, yermek değildir. Kabul edebilmek, itiraf edebilmek de cesaret ister. Hatta daha çok ister. Çoğumuz 12 Eylül'de askerler gelince "Oh hayatımız kurtuldu" diye iç geçirdik. Ama kaçımız bunu itiraf etmeyi başardı?

Ama artık hiç önemi yok. Biz etmesek de ratingler, kamuoyu anketleri bizim adımıza itiraf ediyorlar. Kemal Sunal'ın filmleri beşinci defa gösterildiği zaman bile o gecenin izlenme birincisi oluyor. Ordu halkın gözünde "En güvenilir müessese" olarak görülüyor. Sen itiraf etsen ne olur, etmesen ne olur... Haydi aslanım yürüü... Yürü de arkadan gelenlere yer aç. Bak arkadan daha gerçekçi, daha cesurlar geliyor. Hem itiraf etmeyi biliyorlar, hem de hayattan daha çok zevk alıyorlar. Kemal Sunal'la gülüyorlar. Sen çok yaşa İnek Şabanımız. Seni milletçe çok seviyoruz.¹⁴⁸

3.8.2. Zülfü Livaneli

Söylendiğine göre, televizyonlarda en çok tutulan filmler, Kemal Sunal'ın oynadıkları imiş. Bu yetenekli aktörün Türk halkını güldürdüğü kesin. Ama gene de her filminin bu kadar çok tutmasının altında geleneksel bir yön var, diye düşünüyorum. Her toplum ayrı güler. Bir İngiliz'le, Alman'ı, Pakistanlı'yla, Acem'i aynı biçimde güldüremezsiniz. Bu bakımdan mizah her toplumda gelenekselleşmiş ve kök salmıştır. Bizim geleneğimizde de mizah hikâyelerinin başında Keloğlan gelir. Dikkat edilirse her Keloğlan hikâyesinde, gariban çocuk köyün en saf, en zavallı ve en acınacak kişisidir. Bu nitelikleri dolayısıyla da herkesten zulüm

görür, devamlı eziyet edilir. Fakat hikâyenin sonuna doğru bir mucize gerçekleşir ve Keloğlan rastlantıyla eline büyük bir güç geçirir. Böylece de kendisine zulüm etmiş olanlardan öcünü teker teker ve zalimce alır. Kemal Sunal'ın oynadığı bütün filmlerde model budur. Yeşilçam'ın el yordamı ile bulduğu bu tarihsel mizah kategorisi, bilinçaltımıza işlemiş bulunan izleri harekete geçirir. Filmlerin başında ezilen, aşağılanan, hor görülen Kemal Sunal, ya piyango çıkması, ya zengin bir kızın ona aşık olması ya da başka rastlantı sonucu eline bir güç geçirir ve bütün intikamlarını alır.¹⁴⁹

3.9. Röportajlarda Kemal Sunal

Filmleri uğruna TV'lerin mahkemelik olduğu Kemal Sunal, bunları sade bir vatandaş olarak izlediğini belirterek, “çünkü, yapabilecek hiçbir şeyim yok” diyor. Sanatçı ekrana yüzlerce kez gelen filmlerinden “bir kuruş bile” telif almadığını söylüyor. Sunal, “TV’de her oynayan filmimden telif alsaydım, Türkiye’nin sayılı zenginlerinden biri olurum” deyip ekliyor: “Bir kuruş almadığım halde birçok insan da haklı olarak aldığımı zannediyor. Bundan sonra çevireceğim filmler için ‘her TV gösteriminden şu kadar isterim’ diye şart koşacağım. Türk sinemasının telif açısından en fazla hakkı yenen oyuncusu benim. Ben zaten oldum olası mukavele yapmayan bir insanım. Benim sözüm söz.”

Kemal Sunal, bugüne kadar sinemada 80 film çevirdiğini söylüyor. Sunal, her filminin onlarca kez TV’de yayınlanmasına karşın, isminin ve filmlerinin eskimediğine dikkat çekiyor: “TV, yalnızca Kemal Sunal’ın filmlerini eskitemiştir. Her gösterilişinde aynı ilgiyi görüyor filmlerim. Ben de oturup seyrediyorum. Konusu da, çekim şekli de

bugün geçerli. Ben halka dayalı bir sanatçıyım. Öyle gelip, kolay geçecek sanatçılardan değilim. Bir takım balonlarla, şişirmelerle bir yere gelmedim. Benim tabanım halk. Halk beni sevmiş ki, suratımı sevmiş ki, yaptığım işleri beğenmiş ki 25 senedir tuttuğu gibi tutuyor hâlâ... 3 yaşından 123 yaşına kadar tüm insanlara hitap edebiliyorum. Ben halkı yakaladım. Halk beni sevdi. Kendinden biri gibi gördü, kabul etti. Suratım sıcak gibi geldi halka.”

Sanatçı, Türkiye’deki sosyologların kendisi hakkında bir araştırma yapması gerektiğini söylüyor. Bunun nedenlerini de şöyle açıklıyor: “Bütün ülkelerde sıradan bir oyuncu bile inceleniyor, onun hakkında kitap yazıyorlar. Kemal Sunal Türkiye’de bir olaydır. Sosyologların bunun nedenlerini açıklaması lazım. Bu halk neden tutuyor. Kemal Sunal niye bunca sene var? Çocuklar neyini seviyor? 3 yaşına giren her çocuk Kemal Sunal filmlerini seyrederek büyüyor. Filmim genç saatlerde yayınlandı mı çocuklar yatağa girmiyor. Ertesi gün okula geç kalıyorlar ve bu ilgi hiç azalmadan sürüyor. Nesillerin değişmesine rağmen. Sosyologların bunu irdelemesi lazım.”

Kemal Sunal, sinemada yeni yapılan ve “entel” olarak sunulan filmlerin halktan uzak olduğu görüşünde. Ünlü oyuncu, “Yeni çekilen filmlerin çoğu halk tarafından anlaşılamayan, hatta çekenlerin bile anlamadıkları filmler bunlar. Bunlar, bir kargaşa yaratıp, anlaşılmazı oynayan kişilerin filmleri. Bu karışıklığı da film diye, entellik diye sunuyorlar. Bir şey biliyor ama hiçbirşey bilmediğini bilmiyor. Çoğu da seks filmi yapıyor” diyor.¹⁵⁰

İsterse 20 kez yayınlansın bu hiç fark etmiyor... İzleyici onu seyretmeye doyamıyor... Eskiden bir kesimin Kemal Sunal filmlerini hiç izlemediklerini, dudak büktüklerini belirten ünlü oyuncu şöyle diyor: “Şimdi televizyonlarda mecburen seyrediyorlar ve gelip tebrik ediyorlar. Ben de

onlara 'pişmanlık yasasından yararlandınız' diyorum..."

Sunal, Avrupa'daki gözlemlerini aktararak sürdürüyor: "Bu filmlerimi videoya alanlar da defalarca seyrediyorlar. Almanya'ya gittiğimde görüp öğrendim. Avrupa'daki Türklerin hepsinde filmlerimin video kaseti mevcut. Ayrıca bu kasetlerden, sesleri, konuşmaları banda alıyorlar. Çalıştıkları yerde, yolda, arabada, her yerde dinleyip gülüyorlar. Radyofonik piyes gibi. Böyle bir şeyi batılılar düşünemiyorlar bile..."¹⁵¹

İnek Şaban karakterini nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna ise Sunal: "Şaban, iyi, saf, tertemiz bir kişilik... Halkın sevdiği bir tip. Halka yakın geliyor. Halktan biri gibi. Bana dokunmuyor, benimle konuşuyor. Ben halkın içinden bir insanım, sürekli halkla beraberim, bundan dolayı herhalde... Bir de kameradan geçen sıcaklık var tabii, bu sıcaklık çok önemli."¹⁵²

- Uzun süre televizyonda direndin. Sonra da peşi sıra diziler çektin. Neden?

Sinema çok durağan bir devreye girmişti, yaşayabilmek için para lazım. O nedenle TV'ye dizi yaptım. Şimdiki kıpırtılar ile, önümüzdeki dönemde yeniden yalnızca sinema filmi yapacağım.

- Eski filmlerinin televizyon kanallarında bu denli çok ve sık gösterilmesi canını sıkıyor mu?

Seyircimin, eski filmlerimi bile büyük bir keyifle izlemesinden, tabii ki çok memnunum. Ama ekonomik bakınca sıkılıyorum. Dostlarımın yaptığı hesaba göre, filmlerimin satışından en küçük hisseyi alsaydım, bugün trilyoner olurum. Haydi ben idare ettim, diğer arkadaşların durumuna bakıldığında ortada ciddi bir sorun var demektir. 'Neden mukavele yapmadın?' diye soruyorlar. Biz o filmleri sinema

için çekti ve televizyon ufukta bile yoktu. Ya da böyle bir oyuna geleceğimizi aklımıza bile getirmedik. Yeni sinema yasası da oyunculara bu konuda haksız davranıyor. Oysa oyunculara da telif hakkından pay verilmeli.

- Çektiğin filmlerde belli bir seçiciliğin var mı?

İnandığım yönetmenler vardır. Onların getirdiği önerilere her zaman açığımdır. Zaten, çoğu kez senaryo aşamasında katılırim filmin çalışmasına.

- Sence sinemanın krizi neden ve kurtuluşu nasıl?

Kriz, önce TV ile ilgili. Halkı sokağa çıkarmak gerek. Sokağa çıksın ki sinemaya gitsin. Bu defa da ekonomik boyutlar karşımıza çıkıyor. Kaç kişi bir sinema için 1-1,5 milyon lira verebilir ki?.. Bütün bunları aşmak için de galiba iyi film yapmak gerekiyor. Günümüzde birkaçı hariç, uçuk ve anlamsız filmler çekiliyor. Yönetmeni bile çektiğini anlamıyor, seyirci nasıl anlasın! Halkı tanımıyorlar, dünyaya açılmamız şart. Ancak, kendimizi anlatan filmler yapmalıyız ki, dünyada ilgi çekebilelim. Yoksa uçuk filmleri onlar bizden çok daha iyi yapıyorlar.¹⁵³

Kemal Sunal sinemaya geçtikten sonra uzun yıllar ara verdiği Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'ndeki eğitimine 1992'de dönüş yaptı ve 1995 yılında da mezun oldu. Kemal Sunal diploma töreninde yaptığı konuşmada Türkiye'nin okuyan insana ihtiyacı olduğumun altını çizip bunun da yaşı olmayacağına kendisini örnek gösterdi, (y.n.)

SONUÇ

Türk sinemasında komedi türüne damgasını vuran sanatçı Kemal Sunal'ın verdiği mesajların sosyolojik içeriğinin bulunduğu bir gerçektir. Yapılan jest ve mimiklerin salt güldürmenin çok ötesinde birtakım anlamlar içerdiğini kabul etmek gerekir.

Bir sanatçının varolabilme koşulu öncelikle halkın onu kabul etmesiyle ilgilidir. Bu halk Nasreddin Hoca'dan İsmail Dümbüllü'ye, Keloğlan'dan Kel Hasan'a birçok ustayı bağrından çıkarmışsa o zaman bu koşul daha da ağırlaşır. Kemal Sunal da mizahı seven, gülmesini bilen bu halkın içinden çıkmıştır ve kendini onlardan biri gibi kabul etmektedir.

Kemal Sunal filmlerinin Türk sinemasında yer almaya başladığı 1970'li yıllarda sinemalarda seks filmleri oynuyordu. Üstelik o yıllarda dışa açık olmayan bir ülkeydik, çeşitli yasaklamalar vardı. Toplumdaki anarşiden kaynaklanan karamsarlık ve endişe sinemayı, sinema seyircisini doğru- dan veya dolaylı şekilde etkilemiştir. Yine bu yıllardaki ekonomik kriz, 12 Eylül ve sonrasındaki ara rejim sinemayı etkilemiştir. Buna karşılık Kemal Sunal filmleri yoğun ilgi görüyordu. Hatta uzun yıllar sırf Kemal Sunal filmleri Türk sinemasını taşıdı denilebilir.

1980'lerde başlayan hızlı kalkınmanın ekonomik bedeli olarak, yüksek enflasyondan ağır şekilde etkilenen toplum katmanları, hayat pahalılığı altında eziliyordu. Bu ortamda

tek eğlence kaynağı olan televizyonda ve giderek azalan sinema salonlarında, günlük sorunları geçici de olsa unutturan Kemal Sunal güldürülerine ilgi büyük oranda artmıştır.

Toplumsal hayatta her gün yaşanan çarpıklıklara çaresiz kalan, bu olayların akışını değiştirme konusunda etkin role sahip olmayan kitleler, bu olayların neden olduğu bunalımları, ancak bu tür filmleri izleyerek geçici olarak unutabilmektedir. 70'li, 80'li ve 90'lı yıllarda Türk halkının yaşadığı sosyo-ekonomik sorunlar gerçekten çok büyük boyutlara ulaşmıştır.

Bu sorunlar Kemal Sunal filmlerine de yansımıştır. Özellikle sosyal içerikli filmlerin toplumun aksayan yönlerini, halkın da şikayetçi olduğu noktalara paralel olarak ele alıp işlemesi, konusu hiç eskimeyen filmlerde rol almasının yanı sıra, gündemi yansıtan filmlerde oynaması, Kemal Sunal filmlerinin en önemli izlenme nedenidir. Ecevit'in umut olduğu dönemde "Umudumuz Şaban," Özal döneminde çıkan KDV'nin "Katma Değer Şaban," Türk halkına öğretilen köşe dönmeçiliğin "Köşeyi Dönen Adam" filmlerinde hızlı değişiminden doğan sancıları ve onlarla çakışan senaryoları görebiliriz.

Kemal Sunal'ın kimliğinde, Türk izleyici kendini buluyor. Feodal değerlerden koparak kente gelmiş, ama endüstriyel değerleri benimseyememiş, yani iki arada bir dere değerler sistemi arasında sıkışıp kalmış insanı anlatıyor. Bu sıkıntılar çerçevesinde yaşanan gülünçlükleri aktarıyor. Ama aynı zamanda doğru yolu, güzelliği, saflığı, dostluğu, aşkı, güvenilirliği de aramaktan vazgeçemediği için sonunda başarıyı yakalayan tipleremelerdir Kemal Sunal'ın canlandırdıkları. Kemal Sunal, 1950'lerden beri Türkiye'de gerçekleşen değişimin ve bir değerler bunalımının simgesidir. Bu nedenle son 25 yıldır Kemal Sunal filmlerine olan talebin artarak devam etmesi yukarıda söylediklerimizi teyit etmektedir.

Günümüzde Türk sineması, sektöre yatırım yapılmaması nedeniyle tam bir kriz içindedir. Bir çözüm olarak düşünülen Kültür Bakanlığı destekli filmler de arzu edilen çıkış noktasına varmaktan uzak görünmektedir.

Türkiye’de, 1980’li yılların sonlarında ortaya çıkmaya başlayan özel televizyon kanalları, maliyetlerinin ucuzluğu nedeniyle, genelde Türk filmlerine özellikle de Kemal Sunal filmlerine günlük yayınlarında yoğun şekilde yer vermeye başlamışlardır.

Sanatçının özellikle mali haklarını koruyan bir yasanın bulunmayışı, sinema sanatçıları adına olumsuz bir durumdur. Bu eksikliğin bir an önce giderilmesinin, Türk sinemasına ve sanatçılarına önemli bir katkısı olacaktır.

Sonuç olarak, Kemal Sunal filmlerini 3 yaşından 123 yaşına kadar herkes izliyor. Türkiye’de her gün 3 yaşına kaç çocuk giriyorsa (ki her gün kaç çocuk 3 yaşına giriyor, bunu hesaplamak lazım) hepsi Kemal Sunal’ın yeni seyircisi oluyor. Bu da gösteriyor ki Kemal Sunal uzun yıllar izlenme rekorları kırmaya devam edecek...

DİPNOTLAR

ÖNSÖZ'E KUÇUK BİR KATKI

1. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1990.
2. Yalçın Doğan, "Herkes Aynada Kemal Sunal", 4 Temmuz 2000, Milliyet Gazetesi, s.15.
3. Türker Alkan, "Korsan Aile Fertleri", 4 Temmuz 2000, Radikal Gazetesi, s.5.
4. Sabah Gazetesi, 4 Temmuz 2000, s.24.
5. Tunca Aslan, "Hey Gidi Düttürü Dünya", Radikal Gazetesi, 4 Temmuz 2000, s.23.

TV'DE ve SİNEMADA KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

1. Özdemir Nutku, Dram Sanatı, D.E.Ü. Yay., İzmir, 1983, s. 15.
2. Henry Bergson, Gülme (Le Rire), M.E.B. Basımevi, İstanbul, 1945, s. 8
3. Oğuz Makal, 100 Filmde Başlangıcından Günümüze Güldürü / Komedi Filmleri. Bilgi Yayınevi, Birinci Basım, Mart 1995, s. 7-8.
4. Muzaffer İzgü, "Gülmecenin İşlevi," Hürriyet Gazetesi, Mart 1995, s. 74.
5. Aziz Nesin, "Mizah Kapalı Oturumu," Hürriyet Gazetesi, Mart 1985, s. 63.
6. Turgut Akter, V. Özbek, İstanbul'da Tiyatro, 1957, s. 33-35.
7. Özdemir Nutku, Dünya Tiyatrosu'nun Tarihi, Remzi Kitabevi, Cilt 2, 1993, İstanbul, s. 374-375.
8. Alim Şerif Onaran, "Sinemaya Giriş," Filiz Kitabevi, İstanbul, 1986, s. 97-101.
9. Can Dündar, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.
10. Alim Şerif Onaran, Türk Sineması, Cilt I, Kitle Yayınları, s.183-184 Birinci Basım, Şubat 1994.
11. Can Dündar, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.
12. Alim Şerif Onaran, Türk Sineması, Cilt I, Kitle Yayınları, Birinci Basım, Şubat 1994, s. 185.
13. Can Dündar, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.
14. Güldiken Mizah Kültür Dergisi, Güz 1995, Cilt III, Sayı 8, s. 63-64.
15. Nejat Özün, "100 Soruda Sinema Sanatı," Gerçek Yayınları, s. 145.
16. Veysel Ataman, "25 Kare," Batı ve Yeşilçam Geleneğinde Komedi Türünün Düzen Söylemi, Sayı 22, Ocak-Mart 1998, s. 56-57.
17. Hikmet Özdemir, "Siyasal Tarih (1960)," Türkiye Tarihi 4, Çağdaş Türkiye 1908-1980, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 5. Basım, Temmuz 1997, s. 247-248.
18. Korkut Boratav, "İktisat Tarihi (1908-1980)", Türkiye Tarihi 4, Çağdaş

- Türkiye, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 5. Basım, 1997, s. 332-333.
19. A.g.e., s. 341-342.
20. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 57-60.
21. Bülent Tanör, "Siyasal Tarih (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 26.
22. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 9.
23. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 57.
24. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 9.
25. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 73.
26. A.g.e., s. 77.
27. A.g.e., s. 80-81.
28. Sina Akşin, "Önsöz," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 19-20.
29. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 25.
30. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 12-13.
31. Bülent Tanör, "Siyasal Tarihi (1980-1995)," Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 90.
32. Sina Akşin, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s. 14.
33. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt I, 1914-1973, s. 304.
34. A.g.e., s. 311.
35. A.g.e., s. 315.
36. A.g.e., s. 321.
37. A.g.e., s. 321.
38. Agah Özgüç, Türkiye Sineması Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 20.
39. A.g.e., s. 22.
40. A.g.e., s. 23.
41. A.g.e., s. 26.
42. A.g.e., s. 26.
43. A.g.e., s. 40-41.

44. A.g.e., s. 23.
45. A.g.e., s. 60.
46. A.g.e., s. 75-76.
47. A.g.e., s. 80.
48. A.g.e., s. 89.
49. A.g.e., s. 102.
50. A.g.e., s. 107-108.
51. A.g.e., s. 112.
52. A.g.e., s. 126.
53. A.g.e., s. 127.
54. A.g.e., s. 135.
55. A.g.e., s. 185.
56. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 17-18.
57. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 195.
58. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 19-20.
59. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 214.
60. A.g.e., s. 219.
61. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 18-19.
62. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 231.
63. A.g.e., s. 234.
64. A.g.e., s. 243.
65. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 20.
66. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 244.
67. A.g.e., s. 244.
68. A.g.e., s. 258.
69. A.g.e., s. 259.
70. A.g.e., s. 262.
71. A.g.e., s. 282.
72. A.g.e., s. 314.
73. A.g.e., s. 339.

74. A.g.e., s. 345.
75. A.g.e., s. 357.
76. A.g.e., s. 368.
77. A.g.e., s. 371.
78. A.g.e., s. 41.
79. A.g.e., s. 50.
80. A.g.e., s. 62.
81. A.g.e., s. 64.
82. A.g.e., s. 66.
83. A.g.e., s. 69.
84. A.g.e., s. 67.
85. A.g.e., s. 75.
86. A.g.e., s. 73.
87. A.g.e., s. 78.
88. A.g.e., s. 83.
89. A.g.e., s. 90.
90. A.g.e., s. 92.
91. A.g.e., s. 93.
92. A.g.e., s. 121.
93. A.g.e., s. 140.
94. A.g.e., s. 134-135.
95. A.g.e., s. 136.
96. A.g.e., s. 145-146.
97. A.g.e., s. 150.
98. A.g.e., s. 157.
99. A.g.e., s. 164-165.
100. A.g.e., s. 180.
101. A.g.e., s. 182-183.
102. Nazlı Kırmızı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, s. 16-17.
103. Agah Özgüç, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s. 188.
104. A.g.e., s. 191.
105. A.g.e., s. 217.
106. A.g.e., s. 217.
107. A.g.e., s. 279.
108. A.g.e., s. 308.
109. A.g.e., s. 326.
110. A.g.e., s. 337.
111. A.g.e., s. 342-343.
112. A.g.e., s. 345-346.

113. A.g.e., s. 347.
114. A.g.e., s. 349.
115. A.g.e., s. 365.
116. A.g.e., s. 367.
117. A.g.e., s. 377.
118. Erol Mutlu, *Televizyonu Anlamak*, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1991, s. 265-268.
119. Tan Gazetesi, 24 Haziran 1995.
120. Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995, s. 3.
121. Tan Gazetesi, 24 Haziran 1995.
122. Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995, s. 3.
123. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
124. Nazlı Kırmızı, *Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme*, A.Ö.F., Eskişehir, 1990, s. 15.
125. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
126. Nehil Özgentürk, *Unutulmayanlar*, I. Baskı, İstanbul, Kasım 1996, s. 83.
127. Milliyet Gazetesi, 15 Mayıs 1995.
128. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
129. Refik Adanır-Tuncay Serdar, *Sol Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi*, Haziran 1998.
130. A. Özgüç, *Türk Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği. Türk Filmleri Sözlüğü*, Cilt II, 1974-90, s. 92.
131. Meydan Larousse, Cilt II, Meydan Yayınevi, İstanbul 1985, s. "Alıntı."
132. Meydan Larousse, Cilt II, Meydan Yayınevi, İstanbul 1985, s. "Alıntı."
133. Şükran Esen, "80'ler Türkiye'sinde Sinema, ETAM A.Ş. Basım Tesisleri, Eskişehir, 1996, s. 109.
134. Güner Yürekli, "Gören'in Berlin Mektubu," *Cumhuriyet Gazetesi*, 25 Kasım 1988.
135. Burçak Evren, "Gören-Sunal ikilisinin Berlin serüveni Polisi" *Güneş Gazetesi*, 18 Kasım 1980.
136. A.g.v.
137. Burçak Evren, *Gösteri Dergisi*, 2 Ocak 1981, Sayı 2, s. 44.
138. Vecdi Sayar, *Milliyet Sanat Dergisi*, 1 Aralık 1980, s. 44-45.
139. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
140. Gani Müjde, *Öküz Dergisi*, Eylül 1997, Sayı 40, s. 7.
141. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
142. Uğur Dündar, *Hürriyet Gazetesi*, 22 Ekim 1995.
143. Uğur Dündar, *Hürriyet Gazetesi*, 24 Şubat 1994.
144. Erdoğan Sevgin, *Melodi Gazetesi, Telekritik*, 5 Şubat 1995.
145. Cengiz Semercioğlu, *Hürriyet Gazetesi*, 2 Temmuz 1994.
146. *Tempo Dergisi*, 1997, s. 33.
147. Giovanni Scognamiglio, *Sol Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi*,

Haziran 1998.

148. Ertuğrul Özkök, Hürriyet Gazetesi, 6 Kasım 1994.
149. Zülfü Livaneli, Sabah Gazetesi, 13 Eylül 1994.
150. Ali Eyüboğlu, Hürriyet Gazetesi, 28 Nisan 1994.
151. Turan Aksoy, Meydan Gazetesi, 22 Mart 1994.
152. Tempo, "Komedi Dünyası," Sayı 33, 1997, s. 70.
153. Nuri Dikeç, Tempo Dergisi, 15 Ağustos 1995.

EKLER

.

Box Office

İSTANBUL'DA İLK 20 FİLM (Tatlı Film)

1. LEYLİ İLE MECHUN (Halil Haliti)
2. BASBELASI (Kartal Tibet)
3. DAVARO (Kartal Tibet)
4. KURBAN (Melis Gülsen)
5. BEN İLE ÖZLENDİM (Nazmi Özser)
6. DOKTOR CİVANIM (Kartal Tibet)
7. SENDE Mİ LEYLİ (Osman F. Sedan)
8. YALAN (İbrahim Tatlıses)
9. BİR YUDUM MUTLULUK (Orhan Aksoy)
10. GÖRGÜSÜZLER (Osman F. Sedan)
11. YEDİ BELA HÜSNÜ (Natuk Baytan)
12. AYIŞAN (Şerif Gönen)
13. NIKAH MASASI (Temel Güneş)
14. AŞKLARIN EN GÜZELİ (Osman F. Sedan)
15. NASIL İSYAN ETMEME (Temel Güneş)
16. MINE İMİN YUMUŞAK
17. ELVEDA DOSTUM (Zeki Alasya)
18. GÜNAHA GİRME (Natuk Baytan)
19. TOMRUK (Şerif Gönen)
20. O KADIN (Halil Haliti)

Erker Film
Özer Film
Pinar Film
Sezer Film
Emek Film
Uğur Film
Kuzey Film
Mino Film
Gülşah Film
Cumhuriyet Film
Mino Film
Gülşah Film
Emek Film
Kızıy Film
Doku Film
Özer Film
Cumhuriyet Film
Anadolü Film
Erker Film

O. Gencebay-G. Bulbuloğlu
Z. Alasya-M. Akpınar
K. Sunal
K. İnancı-Ahu Tuğba
F. Tayfur-B. Alkan
K. Sunal
F. Tayfur-O. Bayrak
İ. Tatlıses-P. Savaş
O. Gencebay-N. Nazır
G. Bulbuloğlu-M. Gezen
K. Sunal
İ. Tatlıses-Y. Özdemir
Ö. Aksoy-B. Alkan
K. İnancı-B. Alkan
İ. Tatlıses-M. Orhansoy
T. Soyay-C. Ünal
K. İnancı-Ahu Tuğba
F. Tayfur-O. Aydoğan
K. İnancı-S. Çakmaklı
G. Bulbuloğlu-C. Ünal

17.236.519 (+) (S)
13.481.003 (+) (S)
13.296.770 (+)
12.854.822 (+)
12.343.615 (+)
12.354.354 (+)
11.953.237 (+)
10.354.354 (+)
9.829.171 (+)
9.688.808 (B)
9.596.174
9.170.922 (+)
7.743.206
7.347.839
7.143.924
7.090.548
6.826.548
5.886.284
5.868.567 (S)
6.796.776

(S) İleri filmi soması istatistikte yer almıyor.
(B) İleri filmi soması istatistikte yer almıyor.
(+) İleri filmi soması istatistikte yer almıyor.

İSTANBUL SINEMALARI

LİLAS SINEMASI		
AŞK İLE AYRILAN KIZ (Fono Film)	3 Hafta	4.425.000
YERİLEMEZ KAYI (Fono Film)	2 Hafta	2.400.000
SÖN BAKIM (Ufuk Film)	1 Hafta	1.783.220
DÜNYA SINEMASI		
FENALİT (Ufuk Film)	2 Hafta	1.844.181
ŞOK (Ekran Film)	2 Hafta	1.645.000
BAL BECK (Türkiye Film)	1 Hafta	1.454.544
KENT SINEMASI		
ŞİŞÖĞÜ (Özen Film)	2 Hafta	3.442.394
KUTSAL HAZINE AVCILARI (Özen Film)	3 Hafta	3.609.501
İMPARATOR (Özen Film)	2 Hafta	2.137.699
GİTE SINEMASI		
KUTSAL HAZINE AVCILARI (Özen Film)	3 Hafta	3.910.875
İMPARATOR (Özen Film)	3 Hafta	2.727.672
GELİBOLU (Özen Film)	3 Hafta	2.705.679
SAFAK SINEMASI		
İMPARATOR (Özen Film)	3 Hafta	2.296.510
KUTSAL HAZINE AVCILARI (Özen Film)	4 Hafta	3.142.673
ŞİŞÖĞÜ (Özen Film)	3 Hafta	2.739.972
SARAY SINEMASI		
İLK KAHİN (Saray Film)	8 Hafta	10.618.840
LADY CHATTERLEY'İN AŞKI (Saray Film)	5 Hafta	3.813.850
SAVAŞÇI (Saray Film)	3 Hafta	3.083.110

Leyli ile Mechun (Halil Haliti)

Ay Karı (First Record - Tuz Köşeli)

ESKİŞEHİR'DE İLK 10 FİLM (Tatlı Film)

1. DOKTOR CİVANIM	Uğur Film	1.751.189 (+)
2. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.296.494 (B)
3. SENDE Mİ LEYLİ	Kuzey Film	1.103.145 (S)
4. DAVARO	Pinar Film	1.025.500
5. GÖRGÜSÜZLER	Erker Film	1.013.007
6. HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868
7. TOMRUK	Anadolü Film	902.389 (S)
8. BASBELASI	Özer Film	898.568
9. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	886.578
10. İFFET	Uzman Film	806.550

ANKARA'DA İLK 10 FİLM (Tatlı Film)

1. DOKTOR CİVANIM	Uğur Film	5.270.857 (S) (+)
2. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.272.206 (+)
3. YALAN	Mino Film	4.208.802 (+)
4. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhuriyet Film	4.037.665 (S) (+)
5. ALIŞAN	Mino Film	3.796.750 (+)
6. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	3.662.420 (+)
7. GÖRGÜSÜZLER	Erker Film	2.874.420 (+)
8. SENDE Mİ LEYLİ?	Kuzey Film	2.763.483 (S)
9. ÇİNKİLER DE SEVİR	Barış Film	2.547.361
10. TOMRUK	Anadolü Film	2.366.681 (S)

BURSA'DA İLK 10 FİLM (Tatlı Film)

1. SENDE Mİ LEYLİ	Kuzey Film	1.561.100 (+)
2. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	1.420.660 (+)
3. LEYLİ İLE MECHUN	Erker Film	1.292.760 (+)
4. TÖVBE	Mino Film	1.218.370 (+)
5. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhuriyet Film	1.215.360 (+)
6. HASRET SANCISI	Erman Film	990.240
7. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.425
8. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	873.470
9. NIKAH MASASI	Gülşah Film	857.300
10. TOMRUK	Anadolü Film	757.910

ESKİŞEHİR ARI SINEMASI- İLK 5 FİLM

1. Star Wars	Özen Film	1.200.900 (+)
2. Rocky	Özen Film	850.000 (+)
3. Shogun	Özen Film	850.000
4. Kutsal Hazine	Özen Film	745.000
5. Ada	Özen Film	600.000

(+) İleri filmi soması istatistikte yer almıyor.

BALIKESİR'DE FİLM HASILATLARI

Balıkesir'de mevsim sonu yaklaşırken uc yarıda film hatirin başkalesi yünsook hasilatı yapıldı. Dünür sırasıyla "Göç Yansıma Ötesi", "Alınmayanlar", ve "Ay Karı" filmleri.

Yeni hatirin başkalesi ise şöyle:
"Ben de Özledim" (Emek Film), "Mine" (Doku Film), "Beni Kabilimle Görmek" (Tuz Köşeli), "Kıbrıs" (Erker Film), "Günahe Girmek" (Cumhuriyet Film) ve "Tuz Köşeli" (Gülşah Film).

box office

TOP 10

ANKARA

1. DOKTOR CİVANIM	Üçer Film	5.270.857 (S) (+)
2. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.203 (+)
3. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhuriyet Film	4.037.665 (S) (+)
4. ALIŞAN	Mine Film	3.794.790 (+)
5. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	3.602.420 (+)
6. GÖRGÜSÜZLER	Emek Film	2.874.420 (+)
7. SEN DE MİLEYLA	Kuzey Film	2.763.463 (S)
8. ÇİRKİMLER DE SEYER	Bang Film	2.547.361
9. TOMRUK	Anadolu Film	2.366.681 (S)
10. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	2.286.987

BURSA

1. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	1.420.060
2. LEYLA İLE MECNUN	Emek Film	1.297.760
3. YÖNÜC	Mine Film	1.213.378
4. HASRET SANCISI	Emek Film	980.840
5. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.425
6. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420
7. NIKAH MASASI	Gölgeli Film	897.300
8. KÖRDÜCÜM	Emek Film	737.460
9. İFFET	Üzüm Film	727.330
10. MİNE	Delta Film	718.320

ESKİŞEHİR

1. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494 (D)
2. SEN DE MİLEYLA	Kuzey Film	1.103.145 (S)
3. DAVARO	Pinar Film	1.025.590
4. GÖRGÜSÜZLER	Emek Film	1.013.002
5. HASRET SANCISI	Emek Film	1.010.868
6. TOMRUK	Anadolu Film	902.389 (S)
7. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	866.578
8. İFFET	Özmen Film	808.550
9. ALIŞAN	Mine Film	808.716
10. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	785.507

(S) İşaretili filmler sinema teatrlarında oynamıştır.
(D) İşaretili filmler bayram tatlirinde oynamıştır.

İSTANBUL

1. LEYLA İLE MECNUN	Emek Film	17.236.519 (S) (+)
2. HAŞHAŞI	Özmen Film	10.481.063 (S) (+)
3. DAVARO	Pinar Film	12.296.772 (+)
4. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	12.345.815 (+)
5. DOKTOR CİVANIM	Üçer Film	12.154.842 (S)
6. RİR YUDUM SUTLUK	Gölgeli Film	9.829.171 (+)
7. GÖRGÜSÜZLER	Emek Film	9.688.808 (R)
8. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhuriyet Film	8.595.474
9. ALIŞAN	Mine Film	8.170.928 (+)
10. NIKAH MASASI	Gölgeli Film	7.743.206

(+) İşaretili filmler iki hafta oynamıştır.

AMERİKA

1. Tootsie (Columbia)	106.522.878
2. 48 Hrs. (Paramount)	53.880.015
3. The Verdict (20th-Century)	41.411.925
4. Gandhi (Columbia)	14.124.875
5. Supple's Choice (U-AFD)	10.017.528

SIDNEY

1. E.T. (The Extra-Terrestrial)	157.620
2. Nightshift	107.670
3. Rocky I-Rocky II	87.750
4. We Of The Never Never	50.060
5. The World According To Garp	78.490

PARİS

1. Le Battant	573.400
2. Rocky 3	452.600
3. The Gods Must Be Crazy	362.500
4. The Price of Paris	362.200
5. Le Ruffian	227.700

LONDRA

1. Gandhi	91.125
2. Officer And A Gentleman	78.858
3. E.T. (The Extra-Terrestrial)	47.895
4. Airplane!	31.719

Not: Film Marketi'nin Amerika, Kanada, İngiltere, Avustralya ve Fransa'da verdiği bu ülke hasılatları Amerika dolarıdır. Amerika ve Kanada hasılatları filmlerin ilk hafta gırdan hasılatlarındandır. Diğerleri ise bir hafta içindeki gırdan.

İSTANBUL

(Yabancı Filmler)

	Hasılatlar	Kipi
1. İLK KAN (Saray Film)	35.294.334	505.682
2. KUTSAL HAZİNE AVCI ARI (Özmen Film)	10.500.000	224.137
3. SİHOGLIN (Özmen Film)	13.437.801	125.950
4. İMPARATOR (Özmen Film)	12.957.888	105.860
5. HAIN (Hil Film)	10.293.735	129.813
6. GELİBOLU (Özmen Film)	9.945.587	114.316
7. 13 GÜN (Özmen Film)	9.421.179	108.374
8. Y-VF DÖNÜŞ (Veen Film)	7.769.691	105.000
9. LADY CHATELIERE'YİN AŞIĞI (Saray Film)	7.752.783	89.117
10. UARDIANIAN (Özmen Film)	7.585.724	86.354

box office

TOP 10

İSTANBUL

1. DAVARO (Pinar Film)	12.290.773 (+)
2. BEN DE ÖZLEDİM (Emek Film)	12.342.615 (+)
3. DOKTOR CİVAKIM (Uğur Film)	12.584.842 (S)
4. BİN YÜDDAN MUTLULUK (Gülşah Film)	9.929.171 (+)
5. GÖRGÜSÜZLER (Etiler Film)	9.680.808 (S)
6. YEDİ BELÂ HÜSNÜ (Cumhuriyet Film)	9.596.174
7. ALIŞAN (Mine Film)	9.178.908 (+)
8. NİKAH MASASI (Gülşah Film)	7.743.206
9. AŞKI ARIN EN GÜZELİ (Emek Film)	7.247.839
10. MİNE (Delta Film)	7.090.546

(+) İzlenimli filmler (a) hafta oynanmış
(S) İzlenimli filmler yedinci haftasında oynamıştır.
(B) İzlenimli filmler beşinci haftasında oynamıştır.

ANKARA

1. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.708
2. YEDİ BELÂ HÜSNÜ	Cumhuriyet Film	4.037.665
3. ALIŞAN	Mine Film	3.790.790
4. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	3.602.420
5. GÖRGÜSÜZLER	Etiler Film	2.874.420
6. SEN DE MİLEYLA	Kızıy Film	2.743.483
7. ÇİRKİMLER DE SEVER	Bang Film	2.541.361
8. MİNE DOSTUM	Özer Film	2.286.987
9. İSLAK MENDEL	Gülşah Film	2.165.115
10. İFFET	Uzman Film	2.073.192

BURSA

1. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	1.420.060
2. İYİBE	Mine Film	1.218.370
3. İLASKEFT SANCISI	Erman Film	990.340
4. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.416
5. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420
6. KÖRDÜŞÜM	Pinar Film	737.460
7. İFFET	Uzman Film	727.330
8. MİNE	Delta Film	716.330
9. GÖRGÜSÜZLER	Etiler Film	708.740
10. DAVARO	Pinar Film	677.630

ESKİŞEHİR

1. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494
2. DAVARO	Pinar Film	1.026.500
3. GÖRGÜSÜZLER	Etiler Film	1.013.007
4. İLASKEFT SANCISI	Erman Film	1.010.868
5. SEN DE MİLEYLA	Kızıy Film	1.000.760
6. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	856.516
7. İFFET	Uzman Film	808.580
8. ALIŞAN	Mine Film	806.715
9. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	762.507
10. AŞKI ARIN EN GÜZELİ	Emek Film	681.026

AMERIKA

1. E.T. (The Extra-Terrestrial)	330.688.496 (227 gün)
2. Tootsie	81.181.848 (38 gün)
3. 48 Hrs.	42.477.005 (47 gün)
4. The Toy	41.631.858 (45 gün)
5. Dark Crystal	35.499.613 (38 gün)

SIDNEY

1. Nightshift	1.692.890
2. E.T. (The Extra-Terrestrial)	424.320
3. Porky	276.570
4. First Blood	259.450
5. Conan The Barbarian	233.730

PARIS

1. The Russian	952.700
2. E.T. (The Extra-Terrestrial)	305.500
3. Danton	266.000
4. God's Pocket	122.600
5. Le Bocc 2	116.720

LONDRA

1. E.T. (The Extra-Terrestrial)	96.034
2. Gandhi	93.446
3. Return of the Soldiers	56.245
4. Still of the Night	43.362
5. First Blood	33.450

Açıklamalar: Amerika ve Kanada sinemasının her hafta
yayınlanan, diğer Londra, Paris, Tokyo ve
Sidney sinemasına bir hafta önce izlenimli
gösteriler, Avrupa sinemasına her hafta
bir hafta önce izlenimli gösteriler.

İSTANBUL

(Yabancı Filmler)

1. İLK KAN (Saray Film)	28.845.338
2. KUTSAL HAYAT AVADARI (Özen Film)	19.540.000
3. ROCKY (Özen Film)	12.862.000
4. HAIN (Özen Film)	10.293.735
5. GELİBOLU (Özen Film)	9.945.537
6. DEPARATON (Özen Film)	6.909.604
7. 13. GÜN (Özen Film)	6.857.000
8. LADY CHAIKIN EYİN AŞIĞI (Saray Film)	7.754.781
9. FLORAN EN (Uğur Film)	7.761.365
10. İDOA (Özen Film)	6.670.201

1982-1983 SEZONUNUN EN ÇOK İŞ YAPAN 10 FİLMİ

Nu sayımda İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Bursa'da basıldı toplam sen on yetmiş 10 film vinyetleriz. Bu listeye İzmir, Adana ve Samsun bölgelerinin dahil olması gerekiyor. Ancak değerlerini ve kesin olarak kaç tane basıldığını yazımlarımızda belirtiriz.

FİLMLER	İSTANBUL	ANKARA	İSKİŞEHİR	BURSA
BASBELASİ (Özer Film - Yön: Kartal Tibet)	13.851.063	3.714.743	898.568	687.900
BEN DE ÖZLEME (Cemal Film - Yön: Naciül Özer)	12.943.515	4.279.208	1.256.494	726.425
ÇARIKIMİLYONER (Com Film - Yön: Kartal Tibet)	14.133.100	2.796.877	Oynanmadı	Oynanmadı
DAVARO (Pinar Film - Yön: Kartal Tibet)	12.296.773	4.122.000	1.025.910	677.000
DOKTOR CİVANIM (Uğur Film - Yön: Kartal Tibet)	12.154.842	5.270.857	1.751.189	Beklenmemiştir
KULBAN (Sazci Film - Yön: Mahir Tulunoğlu)	12.814.822	3.095.550	747.732	700.000
LEYLA İLE MEVCUN (Erler Film - Yön: İhsanî Reliğ)	12.736.519	3.481.548	Oynanmadı	1.292.750
SEN DE MİLLEKİYA (Kutay Film - Yön: Osman F. Seden)	11.953.327	2.763.463	1.103.145	1.561.100
YALAN (Mina Film - Yön: İbrahim Talilsoğlu)	14.354.354	4.208.682	Oynanmadı	Oynanmadı
YEDİ BELA HÜSNÜ (Cem Film - Yön: Nuriak Hayran)	9.586.174	4.037.665	847.729	1.715.360

box office

MALATYADA FILM HASILATLARI

1. YALAK	Mine Film	1.400.000
2. Fİ VEDA DOSTUM	Ozge Film	1.650.000
3. HIKAYUNUN HİKAYESİ	Rege Film	1.400.000
4. İSLAK MENDİ	Görsal Film	2.250.000
5. NUSLI İSYAN FİLEM	Kazay Film	1.000.000
6. BÜNAHA GİRME	Çapırtı Film	500.000
7. YAĞZEC GÜLÜNÜ	Görsal Film	850.000
8. ÇAYDA ÇİRA	Yusuf Film	500.000
9. YAKIL AKAK KADIN	Çırtan Film	500.000
10. İFFET	Uzman Film	450.000

(Rakamlar yaklaşık olarak verilmiştir.)

Kâzım Dağcı başkanıyor

SAMSUN'DA FİLM HASILATLARI

YENLI FILMLER

1. SEN DE MİLEYLA	Küzyol Film	1.411.000 (*)
2. MASİ İSTAN ETİMEM	Küzyol Film	840.000 (*)
3. BELA HÜSNÜ	Çınkar Film	810.000 (*)
4. ASKİ FİDAN KUZULU	Çınkar Film	640.000
5. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film	595.000 (*)
6. BEN DE ÖZLEDİM	Emel Film	500.000
7. ALISAN	Mine Film	1.401.000 (*)
8. ÇİÇEK ABBAS	Köle Film	77.000 (*)
9. SON ANIN	Uzay Film	200.000
10. DÜŞKÜNÜM SANA	Gülen Film	242.500

YABANCI FİLMLER

1. KRAMER KRAMER'U KANŞI	648.000 (*)
2. AYNA LAR	447.235
3. GERİLİM	406.405
4. ÇİNKİLERİ SEVERİM	380.841

(*) İlaçları ilaahlar iki hafta ovulmuşdur

Arşiv: 1997-1998

STUDYOLAR

[illegible]

Film Market **abone**
KUPONU

12. DS Reviewer Initials

Üçüncüsü bir yıllık almanca öğrenim tutanağına atıfını bedeli olarak (10 sayı) her yılın 3 Ocak'ta bu Almana Tarihleri Bütçe Hanesi No. 869'da istenilen adrese gönderim.

Makamınıza arz ederim.

Art. Buyar-

[illegible]

Fone Lahir: 08-28000000 Tempat Lahir: Bandung Pendidikan: SMA Pekerjaan: Guru Alamat: Jl. ... Kota: ...	Nama: ... Tempat Lahir: ... Pendidikan: ... Pekerjaan: ... Alamat: ... Kota: ...
--	---

[illegible]

Film Market

Hollywood Reporter'in yanlışlığını protesto ediyor!

Foreign Box-Office Hits in Istanbul (1982-83)

Film	Hafta	Hafta	Hafta
1. KILIÇ (Uğur Film)	1	2	3
2. DERMAN (Gülşah Film)	1	2	3
3. YIKILAN GURUR (Ünli Besev, Sait Çakmaklı)	1	2	3
4. SALVAR HAVASI (Kök Film)	1	2	3
5. HANCI (Mine Film)	1	2	3
6. KATAKLIKA EİN GÜL (Banu Akkurt, Feriç Pekker)	1	2	3
7. KALBİMDEKİ ACI (Fahri Taylan, Gya Aydoğan)	1	2	3
8. ARTAL KAHIRAMAN (Hyas Salimhan, Bahar Öztan)	1	2	3
9. BENİ UNUTMA (Ruhut Aras, Sami Çakmaklı)	1	2	3
10. KİMLİK DE SEYDİK (Mehmet Tuncer, Bahar Öztan)	1	2	3

1982-83 sezonu boyunca Türkiye'de en çok izlenen film, "KILIÇ" oldu. "DERMAN" ve "YIKILAN GURUR" da ilk hafta izleniminde başarılıydular.

Türkiye'de en çok izlenen film, "KILIÇ" oldu. "DERMAN" ve "YIKILAN GURUR" da ilk hafta izleniminde başarılıydular. "KILIÇ" filmi, "DERMAN" filmi ve "YIKILAN GURUR" filmi, Türkiye'de en çok izlenen film oldu. "KILIÇ" filmi, "DERMAN" filmi ve "YIKILAN GURUR" filmi, Türkiye'de en çok izlenen film oldu.

1982-83 sezonu boyunca Türkiye'de en çok izlenen film, "KILIÇ" oldu. "DERMAN" ve "YIKILAN GURUR" da ilk hafta izleniminde başarılıydular. "KILIÇ" filmi, "DERMAN" filmi ve "YIKILAN GURUR" filmi, Türkiye'de en çok izlenen film oldu.

GÖRÜNTÜ

SİNEMA SALONLARI KONUSUNDA

Film Market'in çıkış öncesi haberleri, bazı sinema salonları için önemli bir gelişme oldu. Bu gelişme, "KILIÇ" filmiyle ilgili olarak oldu. "KILIÇ" filmi, Türkiye'de en çok izlenen film oldu. "KILIÇ" filmi, Türkiye'de en çok izlenen film oldu. "KILIÇ" filmi, Türkiye'de en çok izlenen film oldu.

box-office

İSTANBUL

1. KILIÇ (Uğur Film) Kemal Sunal, Nevra Sertel 19.231.840 -
2. DERMAN (Gülşah Film) Hülya Koçyiğit, Tahir Akan 9.795.110 -
3. YIKILAN GURUR (Ünli Besev, Sait Çakmaklı) 7.517.361 -
4. SALVAR HAVASI (Kök Film) Mijde Ar, Şener Şen 7.156.328 -
5. HANCI (Mine Film) Hülya Ayar, Fikret İskan 6.892.746 -
6. KATAKLIKA EİN GÜL (Banu Akkurt, Feriç Pekker) 6.545.616 -
7. KALBİMDEKİ ACI (Fahri Taylan, Gya Aydoğan) 6.379.105 -
8. ARTAL KAHIRAMAN (Hyas Salimhan, Bahar Öztan) 6.043.005 -
9. BENİ UNUTMA (Ruhut Aras, Sami Çakmaklı) 4.643.524 -
10. KİMLİK DE SEYDİK (Mehmet Tuncer, Bahar Öztan) 4.200.687 -

ESKİŞEHİR

1. YALAN (Mine Film) İbrahim Talhaş, Perihan Savaş 1.481.536
2. ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal 1.313.911
3. KILIÇ (Uğur Film) Kemal Sunal, Nevra Sertel 1.208.423

BURSA

1. ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal 763.060 -
2. HANCI (Mine Film) Hülya Ayar, Hülya Ayar 732.300 -
3. YALAN (Mine Film) İbrahim Talhaş, Perihan Savaş 719.800

İZMİR

1. ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal 3.335.060 -
2. GECEKİ KADIN (Banu Akkurt, Feriç Pekker) 1.520.000
3. YALAN (Mine Film) İbrahim Talhaş, Perihan Savaş 1.482.000

MALATYA: BÜYÜK CİNEMADAN ALGİZİZ TEKİZİ YARINDIR

BİR BOX OFFICE SORUNU!

1982 yılının Eylül ayında bir film, Bursa'da en çok izlenen film oldu. Bu film, "KILIÇ" filmi idi. "KILIÇ" filmi, Bursa'da en çok izlenen film oldu. "KILIÇ" filmi, Bursa'da en çok izlenen film oldu.

Bursa'da en çok izlenen film, "KILIÇ" filmi idi. "KILIÇ" filmi, Bursa'da en çok izlenen film oldu. "KILIÇ" filmi, Bursa'da en çok izlenen film oldu.

1983 yılının Eylül ayında bir film, Bursa'da en çok izlenen film oldu. Bu film, "KILIÇ" filmi idi. "KILIÇ" filmi, Bursa'da en çok izlenen film oldu. "KILIÇ" filmi, Bursa'da en çok izlenen film oldu.

1. YALAN	822.165 - TL	17323 KİŞİ
2. GÜLÜDA DOSTUM	823.800 - TL	6772 KİŞİ
3. NİĞ GÜNDÜZ İHRAFLI	100.000 - TL	1530 KİŞİ
4. İSAK MENDİL	312.070 - TL	6230 KİŞİ
5. NİĞİL İSTAY, PİYANİ	300.992 - TL	12297 KİŞİ
6. GÜLHATİ ÇİFT	1145.506 - TL	11340 KİŞİ
7. VAZGÖL GÜLHATİ	310.984 - TL	6106 KİŞİ
8. ÇAYDA ÇİNA	235.033 - TL	4772 KİŞİ
9. YAKIN AKAR KADIN	213.248 - TL	12440 KİŞİ
10. İFFET	305.162 - TL	7235 KİŞİ

TEKİR

F.K. 6. Nolu Yolu, 14.11.1982 Salı günü 1505 Sayılı karar

4467 DBE1 İçerikler

Malatya Sinemaları Adına Sahibi Hüseyin YERLİ

BOX Office

İSTANBUL'DA İLK 20 FİLM (Ortalama)

2. vizyona girenlerin sürdükleri hafta (ilk 20 filmde değişim yoktur.)

1. LEYLA İLE MECNUN (Halter Refik)
2. ÇARIKLILIK (Kartal Tibet)
3. BASBELAŞ (Kartal Tibet)
4. DAVARO (Kartal Tibet)
5. KURBAN (Mehmet Gülsen)
6. BEN DE ÖZLEDİM (Nazmi Özer)
7. DOKTOR CİVANIM (Kartal Tibet)
8. SENDE Mİ LEYLA (Osman F. Sadan)
9. YALAN (Rahmetullah)
10. BIRYUDUM MUTLUK (Orhan Aksoy)
11. GÖRÜŞÜZLER (Osman F. Sadan)
12. YEDİ BELA HÜSNÜ (Nuriye Baytan)
13. ALIŞAN (Şenol Gönen)
14. NİKAH MASASI (Tamer Gürsel)
15. ASKILARIN EN GÜZELİ (Osman F. Sadan)
16. NASIL İYİ HAYAT (Tamer Gürsel)
17. MİNE (Ali Yılmaz)
18. ELVEDA DOSTUM (Zeki Alasya)
19. GÜNAHA GİRME (Nuriye Baytan)
20. TOMRUK (Şenol Gönen)

Film
Cent Film
Özer Film
Fiyat Film
Sazat Film
Emek Film
Uğur Film
Küçük Film
Mina Film
Gülşah Film
Erlar Film
Cumhuriyet Film
Mina Film
Gülşah Film
Emek Film
Küçük Film
Dolma Film
Özer Film
Cumhuriyet Film
Anadol Film

O. Gencebay-G. Bulutoglu	17.236.519 (+)	(S)
Kemal Sunal	14.133.100 (+)	
Z. Alasya-M. Akpınar	13.451.063 (+)	(S)
K. Sunal	13.298.773 (+)	
K. İnanc-Ahu Tuğba	12.854.822 (+)	
F. Tayfur-B. Akın	12.343.815 (+)	
K. Sunal	12.144.842 (+)	
F. Tayfur-G. Bayrak	11.853.237 (+)	
I. Talas-P. Saray	10.354.354 (+)	
O. Gencebay-N. Nazır	9.829.171 (+)	
G. Bulutoglu-M. Gezen	9.688.808 (B)	
K. Sunal	9.598.174	
I. Talas-Y. Özdemir	8.170.928 (+)	
U. Bacon-B. Akın	7.743.206	
K. İnanc-B. Akın	7.247.839	
I. Talas-A. Öktemsoy	7.143.924	
T. Soay-C. Onal	7.090.548	
K. İnanc-Ahu Tuğba	6.828.849	
F. Tayfur-O. Aydoğan	6.809.284	
K. İnanc-S. Çakmaklı	6.888.567 (S)	

(S) İlgili filmler gösterildiği hafta
(B) İlgili filmler bir hafta önce gösterildi
(+) İlgili film bir hafta önce gösterildi

ADANA'DA FİLM HASILATLARI

YABANCI FİLMLER

1. İLK KAN 1.951.266 (10 günde 30.963 seyirci)
2. OZAY HAREKATI 1.316.455 (11 günde 16.797 seyirci)
3. GÖRÜŞÜZLER 1.247.905 (10 günde 16.816 seyirci)
4. SÖĞÜM 1.128.210 (10 günde 12.939 seyirci)
5. OYNEK MUKATİLE 1.001.266 (11 günde 14.071 seyirci)
6. BIONIK BOY 1.001.471 (10 günde 12.734 seyirci)

Mustafa Fıratlıoğlu

BIONIK BOY

SÖKE'DE FİLM HASILATLARI

YABANCI FİLMLER

1. İLK KAN 300.000 (Efes Sineması)
2. BEN DE ÖZLEDİM 200.000 (Efes Sineması)
3. CENNET 120.000 (Efes Sineması)
4. ROCKY I 110.000 (Efes Sineması)
5. GÖRÜŞÜZLER 100.000 (Efes Sineması)
6. OZAY HAREKATI 90.000 (Efes Sineması)
7. OZAY HAREKATI 80.000 (Efes Sineması)
8. YERLİKELİ İLAH 80.000 (Efes Sineması)
9. ROCKY II 70.000 (Efes Sineması)

YERLİ FİLMLER

1. İLK KAN 250.000 (Efes Sineması)
2. BEN DE ÖZLEDİM 200.000 (Efes Sineması)
3. İFFET 120.000 (Efes Sineması)
4. GÜNAHA GİRME 100.000 (Efes Sineması)
5. SENE KALIM MIYIM 100.000 (Efes Sineması)
6. DOKTOR CİVANIM 50.000 (Efes Sineması)

(Fakatörler yakışık olarak verilmiştir.)

Hasan Turker Bıkmaz

GENİ KALBİME GÖMDÜM

MUSTA FİLM HASILATLARI

1. NAZAY 80.000 (3 günde)
2. İLK KAN 70.000 (3 günde)
3. KURBAN 60.000 (3 günde)
4. OZAY HAREKATI 50.000 (3 günde)
5. İYİ HAYAT 50.000 (3 günde)
6. GÜNAHA GİRME 45.000 (3 günde)
7. DAĞRI YANIK 45.000 (3 günde)

Hasan Turker Bıkmaz

NAZAY

box office

İSTANBUL

Görüşme	Filmin Adı	Yönetmen	Oyuncular	Hasıllar	
1-10-10-1984	DIRKAC GÜZEL GÜN KİM (Türk Film)	İrfan Törüm	Cüneyt Arkin/Necla Nazır	3.803.915	(11 sinemada)
2-10-10-1984	KADIMCA (Uzaktan Film)	Ferdi Özbelen	Ferdi Özbelen/Burcu Altan	1.074.954	(11 sinemada)
3-10-10-1984	GÜLÜN ARTUKAR (Gülşah Film)	Umit Leken	Ferdi Tayfur/Taprak Özdamaroglu	7.074.819	(11 sinemada)
4-10-10-1984	BİR YUDUM SEVGİ (Yedigörm Film)	Ali Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazi	14.164.728	(12 sinemada)
5-10-10-1984	ATLAGEL SABAN (Cem Film)	Hasan Bayraktar	Kemal Sunel/Necla Nazır	24.232.917	(12 sinemada)
6-10-10-1984	SEYMEK YENİDEN DOĞMAK (Gülşah Film)	Umit Leken	Umit Leken/F. Özdamaroglu	7.883.166	(12 sinemada)
7-10-10-1984	TACSEY KALICI (Nar Film)	Osman Filiz	Ali Yılmaz/Burcu Altan	11.319.295	(12 sinemada)
8-10-10-1984	YARANCI (Özet Film)	Osman F. Seden	Kadir İnanır/Hale Soygazi	12.417.614	(13 sinemada)

11-10-1984

1-11-10-1984	KADIMCA (Uzaktan Film)	Yücel Uçengül	Emine Turgut/Ayhan Çamcı	1.652.876	(7 sinemada)
2-11-10-1984	OLUN SAVAŞCI (Metin Film)	Cüneyt Arkin	Cüneyt Arkin	2.829.775	(8 sinemada)
3-11-10-1984	GÜLÜN ARTUKAR (Gülşah Film)	Umit Leken	Kadir İnanır/Hale Soygazi	13.027.540	(12 sinemada)
4-11-10-1984	KADIMCA (Uzaktan Film)	Yücel Uçengül	Gökhan Güney/Necla Nazır	4.370.072	(9 sinemada)
5-11-10-1984	PIERRE (Metin Film)	Osman F. Seden	Halima Gökçe/H. Ayar/B. Aras	6.588.194	(9 sinemada)
6-11-10-1984	USUFLU (Der Film)	Orhan Alsey	Avdeme Akbas/Tuluç Özen	6.751.061	(9 sinemada)

ESKİŞEHİR

ART SINEMASI

SABANCI (Türk Film)	Kurtal Tibet	Kemal Sunel/Özgür Tunc	2.614.047	(2 hatırla)
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Sait Güren	Kadir İnanır/Hale Soygazi	851.826	
NEFAHAT (Metin Film)	Osman F. Seden	Halima Gökçe/H. Ayar/B. Aras	480.491	

KLİCİCİ SINEMASI

GÜLÜN ARTUKAR (Gülşah Film)	Umit Leken	Ferdi Tayfur/Taprak Özdamaroglu	1.229.416
BİR YUDUM SEVGİ (Yedigörm Film)	Ali Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazi	1.131.876

ANKARA

Glaz, Deniz, Metek, Dedeman Sinemaları

GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Sait Güren	Kadir İnanır/Hale Soygazi	1.537.071
-----------------------------	------------	---------------------------	-----------

ADAPAZARI

KADIMCA (Uzaktan Film)	Yücel Uçengül	Ferdi Özbelen/Burcu Altan	843.316
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Sait Güren	Kadir İnanır/Hale Soygazi	894.509

ATLAGEL SABAN

BİR YUDUM SEVGİ

box-office

İSTANBUL

1984 YILI BAŞINDA (Ocak-Mayıs) İLK 10 FİLM

1. KAYIP KIZLAR (Etiler Film)
2. GİRGİRYEDE CUMBÜŞ (Etiler F.)
3. ENİBÜYÜK ŞABAN (Cem Film)
4. POSTAÇI (Uzun Film)
5. SENİ SEVİYORUM (Delta Film)
6. İMPARATOR (Seyar Film)
7. DAVETSİZ MİSAFİR (Özer Film)
8. GÜNAH (Musa Film)
9. ÇALSIN SAZLAR (Emek Film)
10. YAKTI MENİ (Gülşah Film)

Orhan Elmas
Temel Gürsu
Kartal Tibet
Mehmet Ün
Atıl Yılmaz
Melih Gülsen
Zeki Alasya
İbrahim Tatlıses
Temel Gürsu
Melih Gülsen

Tank Akan/Ahu Tuğba
Gülşah Durbilkoğlu/Müjdat Gezen
Kemal Sunal/Nigün Durbilkoğlu
Kemal Sunal/Fatma Çelik
Türkan Şoray/Cihan Ünal
Kadir İnanır/Seda Sayan
Zeki Alasya/Metin Akpınar
İbrahim Tatlıses/Derya Tuna
Müjdat Gezen/Perran Kutman
Fehdi Tayfur/Serpil Çakmaklı

30.830.138 (s)
19.308.024 (s)
18.776.560 (s)
14.413.358 (s)
14.477.075
14.086.115
14.007.408 (s)
13.589.844 (s)
12.108.000
12.931.271 (s)

1984 YILINDA, YENİ SEZÖNDA İLK 10 FİLM

1. SABANİYE (Tibet Film)
2. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)
3. FAHİRİYE ADLA (Kök Film)
4. DİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)
5. AYŞEM (Burak Film)
6. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)
7. NAMUSLU (Uzman Film)
8. YABANCI (Özer Film)
9. TAÇSIZ KRALIÇE (Etiler Film)
10. BALAYI (Emek Film)

BİRLİK KOMBİNİ

- 26.11.1984 NAMUSLU (Uzman Film)
- 3.12.1984 FIRAR (Gülşah Film)
- 10.12.1984 KADIN AIN DEFA SEVER (Seyar F.)
- 17.12.1984 SABANİYE (Hem Film)

DOĞUŞ KOMBİNİ

- 26.11.1984 AYŞEM (Burak Film)
- 3.12.1984 BALAYI (Emek Film)
- 10.12.1984 KIZILAR SINIRI (Dure Film)
- 17.12.1984 FAHİRİYE ADLA (Kök Film)

Kartal Tibet
Nefuk Baylan
Yavuz Turgul
Atıl Yılmaz
İbrahim Tatlıses
Senit Gönen
Etiler F.Özmen
Orhan Elmas
Nazmi Öz

Kemal Sunal/Çiğdem Tunc
Kemal Sunal/Nevra Seneşli
Müjdat Gezen/Tarkan Tercan
Kadir İnanır/Hale Soyğazi
İbrahim Tatlıses/Hülya Ayşar
Kadir İnanır/Hülya Ayşar
Senit Gönen/Adile Naşit
Kadir İnanır/Hülya Ayşar
Ahu Tuğba/Burçin Öraloğlu
Kadir İnanır/Neraz Şoray

24.994.045 (13 sinemada)
24.222.012 (13 sinemada)
16.600.445 (12 sinemada)
14.164.728 (12 sinemada)
12.816.056 (11 sinemada)
13.027.340 (12 sinemada)
13.003.317 (13 sinemada)
12.417.614 (13 sinemada)
11.358.205 (13 sinemada)
9.651.383 (10 sinemada)

Etiler F.Özmen
Senit Gönen
Orhan Elmas
Kartal Tibet

Sener Sen/Adile Naşit
Hülya Kocayigit/Talat Bulut
Ahu Tuğba/Burçin Öraloğlu
Kemal Sunal/Çiğdem Tunc

13.003.317 (13 sinemada)
8.456.363 (10 sinemada)
8.928.603 (9 sinemada)
18.067.104 (10 sinemada)

İbrahim Tatlıses
Nazmi Öz
Unil Elekten
Yavuz Turgul

İbrahim Tatlıses/Hülya Ayşar
Kadir İnanır/Nazan Şoray
Hıyas Sakran/Ayşen Cansev
Müjdat Gezen/Hülya Ayşar
Ahu Tuğba/Tarkan Tercan

13.816.066 (11 sinemada)
9.951.383 (10 sinemada)
8.784.920 (9 sinemada)
16.500.445 (12 sinemada)

NOT: "Fahriye Adla" filmi, diğer hafta kombinatından sonra, haftası 12 sinemada oynanıyor

ESKİŞEHİR

ESKİŞEHİR ANI SINEMASI

- ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)
- DİRZANIANI AT AMERİKA
- ÇALSIN SAZLAR (Emek Film)
- YABANCI (Özer Film)

Melik Baylan
Sergio Leone
Temel Gürsu
Orhan Elmas

Kemal Sunal/Nevra Seneşli
Robel de Niro/James Woods
Müjdat Gezen/Perran Kutman
Kadir İnanır/Hülya Ayşar

1.373.617
1.097.486
896.348
641.181

ESKİŞEHİR KILIÇOĞLU SINEMASI

- ÇILGIN AKZUL AR (Gülşah Film)
- BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam F.)
- NAMUSLU (Uzman Film)
- TAÇSIZ KRALIÇE (Etiler Film)
- FIRAR (Gülşah Film)

Unil Elekten
Atıl Yılmaz
Etiler F.Özmen
Orhan Elmas
Senit Gönen

Fehdi Tayfur/Y. Özdemiroğlu
Kadir İnanır/Hale Soyğazi
Sener Sen/Adile Naşit
Ahu Tuğba/Burçin Öraloğlu
Hülya Kocayigit/Talat Bulut

1.229.410
1.131.836
1.176.511
836.289
828.177

ADAPAZARI

ADAPAZARI SARAY SINEMASI

- KADER (Burak Film)
- GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)
- KADER ÇIKMAZI (Özel Film)
- NEFRET (Alma Film)
- İŞİTİLE (Hay Film)
- AYŞEM (Burak Film)

Yücel Ucanoğlu
Senit Gönen
Orhan Elmas
Osman F. Seden
Orhan Elmas
İbrahim Tatlıses

Bircan İurgut/Ayşen Cansev
Kadir İnanır/Hülya Ayşar
ÖZALP/Görey/Neşe Aksoy
Fatma Çelik/Hülya Ayşar
Aydemir Akbaş/Tuluğ Çiğdem
İbrahim Tatlıses/Hülya Ayşar

158.072
470.000
255.581
324.520
231.614
608.241

ADAPAZARI YILDIZ SINEMASI

- TAÇSIZ KRALIÇE (Etiler Film)
- YABANCI (Özer Film)
- NAMUSLU (Uzman Film)
- SEVMEK YERDEN DOĞMAK (Gülşah F.)

Orhan Elmas
Osman F. Seden
Etiler F.Özmen
Unil Elekten

Ahu Tuğba/Burçin Öraloğlu
Kadir İnanır/Hülya Ayşar
Sener Sen/Adile Naşit
Unil Elekten/Y. Özdemiroğlu

1.77.008
422.409
419.922
327.775

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 10 FİLM

1. ALEV ALEV (Ertur Film)	Halil Rellif	C. Arkin / G. Bubikoğlu / T. Arkan	26.473.722 (13 sinemada) *
2. SARANIYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Cüdem Tunç	24.994.045 (13 sinemada) *
3. ATLA GEL SABAN (Com Film)	Naluk Bayten	Kemal Sunal / Neva Seretli	24.237.012 (12 sinemada)
4. FAHRIYE AHI A (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / T. Arkan / C. Arkin	16.000.445 (12 sinemada)
5. AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avcı	14.599.066 (11 sinemada)
6. RIR YUĞUM SEVGİ (Yaşlıca Film)	Ali Yılmaz	Kadir İnanır / Hale Soyğazi	14.164.728 (12 sinemada)
7. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Seril Çören	Kadir İnanır / Hülya Avcı	13.027.240 (12 sinemada)
8. NAMUŞLU (Uzun Film)	Fırat Ertürk	Senar Sen / Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
9. YABANCI (Özer Film)	Osman F. Seden	Kadir İnanır / Hülya Avcı	11.359.205 (13 sinemada)
10. AÇIŞ KRALIÇESİ (Ertur Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Murcin Özalp	9.051.383 (10 sinemada)

ÖZEL SINEMA

1. 12. 31. 1984	SARANIYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Cüdem Tunç	6.926.942 (12 sinemada)
2. 12. 31. 1985	ALEV ALEV (Ertur Film)	Halil Rellif	C. Arkin / G. Bubikoğlu / T. Arkan	19.552.042 (12 sinemada)
3. 12. 31. 1985	AYŞEM (Burak Film)	Halil Rellif	C. Arkin / G. Bubikoğlu / T. Arkan	6.871.080 (12 sinemada)
4. 12. 31. 1985	YANGIN (Sazer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Can Güneş	6.913.754 (12 sinemada)
5. 12. 31. 1985	YOSMA (Özer Film)	Orhan Elmas	T. Arkan / Ahu Tuğba	9.376.077 (12 sinemada)

ÜÇÜNCÜ FİLM

1. 12. 31. 1984	TUTKU (Mina Film)	Feyzi Tuna	H. Avcı / K. Kalay	7.508.484 (10 sinemada)
2. 12. 31. 1985	RIR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Soray / Cihan Ünal	7.104.350 (11 sinemada)
3. 12. 31. 1985	ÖMRÜMÜN TEK GEÇESİ (Uzun Film)	Osman F. Seden	Hülya Avcı / Kenan Kalay	5.712.450 (9 sinemada)
4. 12. 31. 1985	ORTADIREK SABAN (Uzun Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Bahar Özen	14.079.550 (9 sinemada)

ESKİŞEHİR

ARİ SİNEMASI

FAHRIYE AĞLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / T. Arkan / T. Arkan	1.448.139
AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avcı	1.023.624
KIZLAR SINIFI (Burak Film)	Ümit Elekcan	İlyas Salman / Aşen Cansev	968.197
İNSAN DEĞİLDİR (Saray Film)	Mark Lester	Timothy Van Patten / Deniz Kılıç	904.947
TAKAZA (Saray Film)	Hugh Hudson	Christopher Lambert	510.152
TUTKU (Mina Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avcı / Kenan Kalay	967.709

ADAPAZARI

SARAY SİNEMASI

FAHRIYE AĞLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / T. Arkan / T. Arkan	726.000
TUTKU (Mina Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avcı / Kenan Kalay	334.000
RIR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Soray / Cihan Ünal	276.000
KIZLAR SINIFI (Burak Film)	Ümit Elekcan	İlyas Salman / Aşen Cansev	222.000

YILDIZ SİNEMASI

KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay / Hülya Avcı	465.384
ALEV ALEV (Ertur Film)	Halil Rellif	C. Arkin / G. Bubikoğlu / T. Arkan	383.874
KADIN BİR DEFA SEVEYİ (Sazer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burcin Özalp	308.584
FIRAT (Gülşah Film)	Şenit İbran	Hülya Avcı / T. Arkan / T. Arkan	247.430

TUTKU / Mina Film

ORTADIREK SABAN / Uzun Film

ALEV ALEV / Ertur Film

BİR SEVİ BİR SEVİYORUM / Burak Film

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK İS FİLM

1. ALPVALEY (İster Film)	Halit İleri	C. Arın / G. Bulutoglu / I. Akan	26.473.772 (13 + 12 sinemada)
2. ŞADANIYE (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Cigdem Tunc	24.824.045 (13 + 12 sinemada)
3. ORTA DEREK ŞAHAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Bahar Öztan	24.367.750 (13 + 9 sinemada)
4. ATLA GEL SABAH (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Nermin Sevil	24.232.017 (12 sinemada)
5. GÜRGÜNEY'DE BÜYÜKŞEHİR (Erler F.)	Tenel Gülsu	Gülşen Bulutoglu / Müjde Ar / Deniz	16.730.861 (12 sinemada)
6. FAHREYE AULA (Kor Film)	Yavuz Turpud	Müjde Ar / Tarık Demel	16.600.445 (12 sinemada)
7. DAĞINIK YATAK (Mina Film)	Atil Yılmaz	Müjde Ar / Ümit Belen	16.858.010 (12 sinemada)
8. AYŞEM (Birik Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avcı	14.599.056 (11 sinemada)
9. BİR YÜZLÜK SEVİ (Yeşilçam Film)	Atil Yılmaz	Kadir İnanır / Hülya Avcı	14.164.774 (12 sinemada)
10. KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay / Hülya Avcı	13.318.403 (12 sinemada)
11. GÜNEŞ DOĞARKEN (Rinok Film)	Sait Çimen	Kadir İnanır / Hülya Avcı	13.027.340 (12 sinemada)
12. NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen / Adile Nağit	13.003.317 (13 sinemada)
13. YAUANCI (Özer Film)	Ceyhan F. Sönmez	Kadir İnanır / Hülya Avcı	11.359.206 (12 sinemada)
14. GÜZLÜ DUYGULAR (Uzman Film)	Serri Gönen	Müjde Ar / Bekir Bülge	10.351.956 (12 sinemada)
15. SEVDALANIM (İslar Film)	İbrahim Tatlıses	Kadir İnanır / Sezer Güvenergil	9.951.110 (10 sinemada)

DOĞUŞ FİLM İŞLETİMİ

28.1. - 3.2.1985 ORTA DEREK ŞAHAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Bahar Öztan	10.278.200 (9 sinemada)
4.2. - 10.2.1985 Şİ-VİAL ANIDIM (İslar Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Sezer Güvenergil	9.561.110 (10 sinemada)
11.2. - 18.2.1985 KIZGIN GÜNEŞ (Cem Film)	Şahin Türk	Beyazıt Altın / Saliha Lajinay	8.010.457 (10 sinemada)
19.2. - 24.2.1985 DAĞINIK YATAK (Mina Film)	Atil Yılmaz	Müjde Ar / Ümit Belen	13.866.010 (12 sinemada)

BİRLİK FİLM İŞLETİMİ

28.1. - 3.2.1985 KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay / Hülya Avcı	13.318.403 (12 sinemada)
4.2. - 10.2.1985 GÜNGÖRÜ'DE BÜYÜK ŞEHİR (Erler F.)	Gürsu	Gülşen Bulutoglu / Müjde Ar / Sevil	16.730.861 (12 sinemada)
11.2. - 18.2.1985 GÜZLÜ DUYGULAR (Uzman Film)	Serri Gönen	Müjde Ar / Bekir Bülge	10.351.956 (12 sinemada)
19.2. - 24.2.1985 UTANIRIM (Gül Film)	Mehmet Gülsen	Ferdi Tayfur / Nihal Akcaoglu	7.647.786 (10 sinemada)

ESKİŞEHİR

ARİSİNEMASI

101KU (Mina Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avcı / Kemal Katar	967.709
DAĞINIK YATAK (Mina Film)	Atil Yılmaz	Müjde Ar / Ümit Belen	1.017.900
KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay / Hülya Avcı	876.852
ÜŞÜTÜK (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydinir Akbas / Işıl Çirgin	528.355

KILIKOĞLU SİNEMASI

ORTADEREK ŞAHAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Bahar Öztan	2.391.773
ÖMÜRLÜMÜN TEK DEĞERİ (Uğur Film)	Özkan F. Soden	Hülya Avcı / Kemal Katar	832.716

ORTADEREK ŞAHAN (Uğur Film)

ÖMÜRLÜĞÜN TEK DEĞERİ (Uğur Film)

box-office

İSTANBUL

BULDA İLK 15 FİLM

WJ BÜKÜKLER (Kerem Film)	Umit Efehan	Küçük Emrah/Melike Zoba	19.007.475.-
BİR KADIN (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/N.Sürer/Y.Zafer	16.775.593.-
BETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11.700.500.-
AN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	11.012.247.-
AK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nâgün Akçoğlu	9.491.400.-
M YOLU (Erler Film)	Haki Reşit	Kadri İnanır/Hülya Avşar	9.156.376.-
UMATA (Hakim Film)	Sinan Çetin	Hakan Belenir/Serpil Çakmaklı	8.909.058.-
PEDEN GÜNÇİ İK (Frier Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkin/Yılmaz Zafer	8.703.000.-
OLİYE DİKKAT (Emek Film)	Şahin Gök	Beni Alkan/Serpil Çakmaklı	5.991.273.-
U (Uzman Film)	Şahin Gök	Beni Alkan/Tolga Savacı	5.637.576.-
AVUÇ ÇENNET (Mine-Belge-Davkino)	Muammer Özer	Tarik Akan/Hale Soygarı	5.128.841.-
DAN SEYMAFILI (Uzman Film)	Zafer Paz	Gökhan Güney/Nâgün Akçoğlu	3.753.830.-
EK YÜZLÜM (Burak Film)	Şahin Gök	Gökhan Güney/Bahar Öztan	3.677.750.-
YATPA (Topkapı Film)	Şahin Gök	Mahmut Tuncer/Zümrüt Cansel	4.826.938.-
BAGALAR (Gül Film)	Serif Gönen	Hülya Kocayigit/Talat Bulut	4.498.250.-

ŞİLMİŞLETMESİ

3- 3.11.1985 ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nâgün Akçoğlu	10 sinemada 9.491.4
1- 10.11.1985 PAZLA BARAŞI (Şener Film)	Halki Saner	Nyas Salman/Pembe Mutlu	6 sinemada 8.242.6
1- 17.11.1985 BİR AVUÇ ÇENNET (Mine-Belge-Davkino)	Muammer Özer	Tarik Akan/Hale Soygarı	9 sinemada 5.128.8
1- 24.11.1985 ARZU (Uzman Film)	Şahin Gök	Beni Alkan/Tolga Savacı	8 sinemada 5.637.5
1- 1.12.1985 BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Umit Efehan	Küçük Emrah/Melike Zoba	10 sinemada 14.140.6
1- 8.12.1985 BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Umit Efehan	Küçük Emrah/Melike Zoba	9 sinemada 4.866.8
1- 22.12.1985 GİZLİ YARA (Topkapı Film)	Şahin Gök	Mahmut Tuncer/Zümrüt Cansel	10 sinemada 4.426.9

ŞİLMİŞLETMESİ

0- 3.11.1985 ŞABAN PADUCUYARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	10 sinemada 11.032.1
4- 10.11.1985 DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Y.Zafer/N.Sürer	8 sinemada 9.363.1
1- 17.11.1985 DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Y.Zafer/N.Sürer	9 sinemada 7.412.1
8- 24.11.1985 OLUM YOLU (Erler Film)	Haki Reşit	Kadri İnanır/Hülya Avşar	10 sinemada 9.156.1
1- 1.12.1985 14 NUMARA (Hakim Film)	Sinan Çetin	Hakan Belenir/Serpil Çakmaklı	9 sinemada 8.909.1
7- 8.12.1985 GURDİTÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11 sinemada 11.700.1
1- 15.12.1985 KAHREDEN GÜNÇİ İK (Frier Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkin/N.Ayaz/Y.Zafer	10 sinemada 8.703.1
1- 22.12.1985 KURDAGALAR (Gül Film)	Serif Gönen	Hülya Kocayigit/Talat Bulut	10 sinemada 4.498.1

(*) İşareti filmleri bu hafta oynan

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DAKİ 15 FİLM

1 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Melike Ayvaz	20.233.290 - TL
2 - POLYNU DÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Erkekler	Küçük Enayit/Melike Zorlu	19.007.475 - TL
3 - YAHUŞ İBRAHİM (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	16.920.580 - TL
4 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zeter	15.776.593 - TL
5 - KERİZ (Erlor Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	14.528.322 - TL
6 - GURBETÇİ SABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akpınar	11.709.500 - TL
7 - SABAN PABUÇLUYARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	11.032.247 - TL
8 - PAPA PARÇA (Erlor Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Gülen Bubukoglu/Tarik Akan	10.622.407 - TL
9 - ZÜCÜNTİ AĞA (Mine Film)	Nesli Çöğürçen	Şener Şen/Mügin Nazlı	10.033.471 - TL
10 - ÇİPLAK YATANDAŞ (Uzman Film)	Beşir Sabuncu	Şener Şen/Mügin Akpınar	9.218.150 - TL
11 - OL UM YOLU (Erlor Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Melike Zorlu	9.156.306 - TL
12 - ONDORTUNMAMA (Nahin Film)	Sinen Çetin	Hakan Barkın/Serpil Çakmaklı	8.909.058 - TL
13 - KAHREDEN ÇENKLİK (Erlor Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Yılmaz Zeter	8.703.832 - TL
14 - SEVMEK (Topkapı Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Heskinen Arar	8.546.000 - TL
15 - ATEŞ DAĞLI (Burak Film)	Temel Güllü	Kadir İnanır/Hanika Avcı	7.948.670 - TL

DİRLİK FİLMİSİ FİLMİSİ

23 - 29.12.1985 PARANIN ESİĞİ (Sezer Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Melike Zorlu	10 sinemada 5.884.625 TL
30.12 - 5.1.1986 KERİZ (Erlor Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	11 sinemada 14.528.322 TL
6 - 12.1.1986 YAHUŞ İBRAHİM (Özer Film)	Zeki Alasya	Kadir İnanır/Melike Zorlu	10 sinemada 5.725.620 TL
13 - 19.1.1986 ZÜCÜNTİ AĞA (Mine Film)	Nesli Çöğürçen	Şener Şen/Mügin Nazlı	10 sinemada 10.033.471 TL
20 - 26.1.1986 SÜZLÜ GURÇLİK (Sezer Film)	Orhan Elmas	Melike Zorlu/Kemal Sunal	10 sinemada 7.734.875 TL
27.1 - 2.2.1986 YAHUŞ İBRAHİM (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	11 sinemada 16.891.858 TL
3 - 6.2.1986 PAPA PARÇA (Erlor Film)	Halit Refiğ	C. Arkın/G. Bubukoglu/T. Akan	11 sinemada 10.622.407 TL

DOĞUŞ FİLMİSİ FİLMİSİ

23 - 29.12.1985 AMAH SIZ YOL (Delta Film)	Ömer Kavur	Kadir İnanır/Zühre Öcalay	9 sinemada 4.794.565 TL
30.12 - 5.1.1986 RIN DİFA OL DİTİM (Matin Film)	Çetin İnanç	Cüneyt Arkın/Şahar Öztan	4 sinemada 2.858.080 TL
6 - 13.1.1986 MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Melike Zorlu	9 sinemada 20.233.290 TL
20 - 26.1.1986 ATEŞ DAĞLI (Burak Film)	Temel Güllü	Kadir İnanır/Hanika Avcı	9 sinemada 7.948.670 TL
27.1 - 2.2.1986 AŞIK OL DİTİM (Hırsak Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Şehnaz Dön	9 sinemada 7.120.920 TL
3 - 9.2.1986 SEYMİCK (Topkapı Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Heskinen Arar	9 sinemada 8.546.000 TL

BURSA

1 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zeter/Mur Siner	3.544.770 - TL
2 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Melike Zorlu	3.128.648 - TL
3 - KERİZ (Erlor Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	2.439.364 - TL
4 - PAPA PARÇA (Erlor Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Tarik Akan/Gülen Bubukoglu	2.260.391 - TL
5 - OL UM YOLU (Erlor Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Melike Zorlu	2.245.360 - TL
6 - DOYNU DÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Erkekler	Enayit/Eray Özalp/Oya Aydoğan	2.241.686 - TL
7 - ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Erkekler	Kemal Sunal/Adile Naşit	1.608.545 - TL
8 - SABAN PABUÇLUYARIM (Cem Film)	Kartal Tibet		1.611.790 - TL

ESKİŞEHİR

1 - KERİZ (Erlor Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	7.745.060 - TL
2 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Melike Zorlu	2.214.930 - TL (A)
3 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıl Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zeter/Mur Siner	2.075.000 - TL
4 - ZÜCÜNTİ AĞA (Mine Film)	Nesli Çöğürçen	Şener Şen/Mügin Nazlı	1.872.663 - TL
5 - GURBETÇİ SABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akpınar	1.355.370 - TL
6 - PAPA PARÇA (Erlor Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Tarik Akan/Gülen Bubukoglu	877.621 - TL
7 - OL UM YOLU (Erlor Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Melike Zorlu	868.262 - TL
8 - ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Erkekler	Enayit/Eray Özalp/Oya Aydoğan	837.564 - TL (A)
9 - ÇİPLAK YATANDAŞ (Uzman Film)	Beşir Sabuncu	Şener Şen/Mügin Akpınar	649.040 - TL (A)
10 - KIZIL GÜL (Cem Film)	Sahin Gök	Hakan Barkın/Metin Akpınar	619.870 - TL
11 - AŞIK OL DİTİM (Burak Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Şehnaz Dön	604.423 - TL (A)

box-office

İSTANBUL

1. ALFAYAT V (Ffilm Ffilm)	Hakkı Dering	C. Arken / G. Polak / Oğul / T. Akan	26.423.722 *
2. ŞABANİYE (Tibet Ffilm)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / İ. Yılmaz / Tunç	24.994.015 *
3. ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Ffilm)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Bahar Örtan	24.357.760 *
4. ATLA GEL ŞABAN (Cem Ffilm)	Natuk Bayış	Kemal Sunal / Nevra Sertici	24.232.912 C
5. KATMA DİĞER ŞABAN (Uğur Ffilm)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Fikri Ertan	22.976.776 *
6. FAHREYİ CABA (Kök Ffilm)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tuna / Taçoğlu	21.180.000 *
7. SOSYETE ŞABAN (Cem Ffilm)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Pervane Savaş	17.103.401
8. GİRİNGİYEDE BÜYÜKŞEHİR (Ffilm Ffilm)	Temel Gürsu	Gülşen Dübükoğlu / Mihal / Tazem	16.730.861 S
9. DADINCI YATAK (Mine Ffilm)	Atif Yılmaz	Müjde Ar / Ümit Dölen	15.868.010 *
10. AYŞE (Burak Ffilm)	İbrahim Talat / S.	İbrahim Talat / S. / Hülya Ayar	14.599.056
11. TELE KIZLAR (Ertan Ffilm)	Osman F. Seden	Tanık Akan / Hülya Ayar	14.363.691
12. BİR YÜZDÜM SEVGİ (Yegülcam Ffilm)	Abdül Vahit	Karlı İsmail / Hale Soygazi	14.164.728
13. KAPLAN (Özer Ffilm)	Zeki Alasya	Özhan Gençbay / Hülya Ayar	12.318.403 C
14. GÜNEŞ DOĞARKAN (Burak Ffilm)	Serri Gönen	Kadir İmre / Hülya Ayar	12.027.340 C
15. NAMUSLU (Ümit Ffilm)	Ertan Eğilmez	Serri Gönen / Adile Naşil	13.003.317
16. YAR ANCI (Özer Ffilm)	Osman F. Seden	Kadir İsmail / Hülya Ayar	12.417.414
17. PATRON DUYMASIN (Özer Ffilm)	Zeki Alasya	Zeki Alasya / Metin Akpınar	12.371.434
18. TAÇIŞI KRALIÇE (Cem Ffilm)	Orhan Cinas	Ahu Tuğba / Burcin Öraloğlu	11.368.205
19. GÜLLÜ DUYULAN (Uzun Ffilm)	Serri Gönen	Müjde Ar / Belen Bülge	10.321.926
20. PEHLİVAN (Serri Ffilm)	Zeki Alasya	Tanık Akan / Metin Akpınar	10.265.195
21. SEVDALANMAM (Star Ffilm)	İbrahim Talat / S.	İbrahim Talat / S. / Savaş Güvenirgil	9.801.910 C
22. YOLUNA (Özer Ffilm)	Orhan Cinas	Tanık Akan / Ahu Tuğba	9.376.877
23. BALAYI (Emek Ffilm)	Nazmi Özer	Kadir İsmail / Nazan Soyay	9.051.363
24. KADIN BİR DEFA SEVER (Serri Ffilm)	Orhan Cinas	Ahu Tuğba / Burcin Öraloğlu	8.929.683
25. KIZGIN GÜNEŞ (Emek Ffilm)	Şahin Çök	Burak Alkan / Salih Güney	8.910.457
26. KUTLAN GİRİŞİ (Emek Ffilm)	Ümit Ertan	İlyas Salman / Aygen Çulpa	8.784.865
27. FİKİR (Gökçe Ffilm)	Serri Gönen	Hülya Ayar / Tuna / Bulut	8.450.353
28. ZAVALLILAR (Kök Ffilm)	Ümit Ertan	Kökçü Emrah / Öya Aydoğan	7.960.775
29. SEVMEK YEMDEN KÜÇÜK (Gökçe F.)	Ümit Ertan	Ümit Dölen / Yaprak Özdemirli	7.843.166
30. UTANIRIM (Gül Ffilm)	Melih Gökçe	Ferdi Tayfur / Nurgün Akçengiz	7.642.706
31. TUTKU (Mine Ffilm)	Feyri Tuna	Hülya Ayar / Kenan Kaya	7.588.481
32. AŞKIM GÜNAHIMDIR (Burak Ffilm)	Şahin Çök	Orhan Cinas / Öya Aydoğan	7.315.838
33. BİR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Ffilm)	Kartal Tibet	Tanık Akan / Cihan Ünal	7.104.310
34. YAYLA ŞAŞASA (Kadir Ffilm)	Ümit Ertan	İlyas Salman / Deniz Akbulut	7.034.100
35. ÇİCİN ARZULARI (Gökçe Ffilm)	Ümit Ertan	Ferdi Tayfur / Yaprak Özdemirli	7.026.919
36. KAHİLE DE AĞLAR (Serri Ffilm)	Orhan Cinas	Ciney / Arkan / Burak Alkan / Kenan Kaya	6.951.013
37. YANGIN (Savaş Ffilm)	Orhan Cinas	Ahu Tuğba / Tuna / Gökçe	6.913.754
38. USUTUK (Özer Ffilm)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş / İzzet Çiğdem	6.751.051
39. YALNIZIM (Emek Ffilm)	İbrahim Talat / S.	İbrahim Talat / S. / Deniz Aksoy	6.605.800
40. NİFAK (Mine Ffilm)	Osman F. Seden	Fatma Güneş / Hülya Ayar / Kenan Kaya	6.587.344
41. DİL YARASI (Ömer Ffilm)	Yazar Serri	Orhan Cinas / Yaprak Özdemirli	6.305.225
42. HİÇŞEYİN SENSİN (Gökçe Ffilm)	Ümit Ertan	Ferdi Tayfur / Necile Narin	6.082.040
43. ÖMÜMÜN TEK DEĞERİ (Uğur Ffilm)	Osman F. Seden	Hülya Ayar / Kenan Kaya	5.713.450
44. KÖRLEK (Delta Ffilm)	Ömer Arkan	Tanık Akan / Cihan Ünal	5.710.629
45. KADINCA (Uzun Ffilm)	Temel Gürsu	Burak Alkan / Ferdi Özgün	5.074.354
46. KADINLI NALİYE (Topkapı Ffilm)	Osman F. Seden	Hülya Ayar / Talat Sait	4.894.726
47. KARTAL İYİ (Burak Ffilm)	İzzet Çiğdem	Ciney / Arkan / İlhan Serri	4.779.075
48. KADER KÖRÜK (Özer Ffilm)	Temel Gürsu	Gökçe Güneş / Nazan Aksoy	4.370.072
49. DELİLE HERGÜN BAYRAM (Burak Ffilm)	Ümit Ertan	İlyas Salman / Aygen Çulpa	4.245.118
50. YAŞADIKÇA (Temel Ffilm)	Temel Gürsu	Ciney / Arkan / Serri / Çulpa	3.987.983
51. CAN KURBAN (Kadir Ffilm)	Remzi A. Jönürk	Mahmut Turan / Neşe Aksoy	3.733.125
52. BİR KADIN BİR İLA YAT (Mine Ffilm)	Feyri Tuna	Tanık Akan / Cihan Ünal	3.303.722
53. YAVRULARIM (Gülşen Ffilm)	Rüpe Olup	Hülya Ayar / Cetin Tekindor	3.056.558
54. BEĞÜRLÜ ANSOSYETED (Karpuz Ffilm)	Yönel Uzunlu	Yunus Güllü / Öya Aydoğan	2.960.405

(*) İki hafta filmi bir hafta oynamıştır (S) Sırasıyla filmi gösterdiği hafta oynamıştır (C) Hafta filmi Cumhuriyet Bayramı'nda oynamıştır

YERLİ FILMLERİN GİTİMLERİ

25.03.31.83.1985	YAVRULARIM (Gül Ffilm)	Büyük Olup	Hülya Ayar / Cetin Tekindor	3.056.559 (10 sinemada)
01.04.07.04.1985	PATRON DUYMASIN (Özer Ffilm)	7.51. Ayşe	Zeki Alasya / Metin Akpınar	12.371.434 (13 sinemada)
04.04.13.04.1985	TELE KIZLAR (Ertan Ffilm)	Osman F. Seden	Tanık Akan / Hülya Ayar	14.363.691 (13 sinemada)
14.04.21.04.1985	YAŞADIKÇA (Temel Ffilm)	Temel Gürsu	Ciney / Arkan / Serri / Çulpa	3.987.983 (10 sinemada)
22.04.28.04.1985	HİÇŞEYİN SENSİN (Gül Ffilm)	Ümit Ertan	Ferdi Tayfur / Necile Narin	6.082.040 (10 sinemada)

DOĞUŞ FİLMİNİN GİTİMLERİ

25.03.31.83.1985	DİL YARASI (Ömer Ffilm)	Yazar Serri	Orhan Cinas / Öya Aydoğan	6.305.225 (9 sinemada)
01.04.07.04.1985	YALNIZIM (Emek Ffilm)	İbrahim Talat / S.	İbrahim Talat / S. / Hülya Ayar	6.805.800 (8 sinemada)
08.04.13.04.1985	YAYLA ŞAŞASA (Kadir Ffilm)	Ümit Ertan	İlyas Salman / Deniz Akbulut	7.034.100 (9 sinemada)
14.04.21.04.1985	KATMA DİĞER ŞABAN (Uğur Ffilm)	K. Tibet	Kemal Sunal / Fikri Ertan	22.976.776 (11 sinemada)
22.04.28.04.1985	KATMA DİĞER ŞABAN (Uğur Ffilm)	K. Tibet	Kemal Sunal / Fikri Ertan	7.335.839 (11 sinemada)

MAYIS 95-ARALIK 95 "KEMAL SUNAL" FİLMLERİ

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saati	Total AMR %	Total SHR %
BÜK SABUK BİR FİLM	STAR	03/06/1995	20.13	3.40%	13.70%
AİLE GEL SABAN	SHOW	31/10/1995	20.41	10.20%	22.10%
AVANAK APTI	SHOW	12/09/1995	20.35	8.40%	22.70%
BEKÇİLER KRALI	SHOW	23/05/1995	20.55	10.00%	27.80%
BEKÇİLER KRALI	SHOW	07/11/1995	20.41	12.00%	25.80%
BICKİN	SHOW	30/05/1995	21.21	7.30%	19.30%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	08/07/1995	20.40	5.30%	16.80%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	24/12/1995	18.21	7.70%	15.80%
BÖPÇÜLER KRALI	SHOW	03/08/1995	20.42	8.10%	30.20%
BÖPÇÜLER KRALI	SHOW	30/09/1995	21.36	10.60%	29.50%
BÖPÇÜLER KRALI	STAR	11/11/1995	20.08	5.80%	12.70%
DAVARO	KAND	10/05/1995	20.15	7.30%	25.80%
DAVARO	KAND	17/08/1995	19.58	5.10%	20.30%
DELI DELI KÜPELİ	SHOW	30/06/1995	20.54	7.20%	23.80%
DELI DELI KÜPELİ	SHOW	09/09/1995	21.25	6.80%	20.10%
DEVLET KUSU	SHOW	15/06/1995	20.45	7.30%	24.40%
DÖKTÖR CİVANİM	SHOW	09/11/1995	20.41	10.50%	21.80%
DÖKÜMAYIN SABANIMA	SHOW	10/10/1995	20.50	14.30%	34.50%
DUTTURU DÜNYA	KAND	10/07/1995	20.09	4.10%	15.40%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	24/10/1995	20.47	10.90%	24.20%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	26/10/1995	20.40	12.10%	25.90%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	29/06/1995	20.48	9.00%	29.30%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	01/06/1995	21.03	7.60%	21.50%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	19/10/1995	20.31	9.40%	21.30%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	22/06/1995	20.47	6.70%	24.10%
HABABAM SINIFI	SHOW	08/11/1995	20.39	18.20%	35.20%
HABABAM SINIFI SİNİFTA KALDI	SHOW	06/12/1995	20.49	12.80%	25.90%
HABABAM SINIFI TATIL DE	SHOW	13/12/1995	21.02	15.60%	31.12%
HABABAM SINIFI UYANIYOR	SHOW	20/12/1995	20.46	15.60%	30.00%
HANZO	SHOW	19/09/1995	20.50	8.70%	20.30%
HANZO	SHOW	23/11/1995	20.27	9.50%	19.70%
HAİCİ	SHOW	16/05/1995	20.43	8.80%	22.70%
HAİCİ	SHOW	27/10/1995	20.39	8.30%	17.70%
HAİCİ SABAN	SHOW	03/10/1995	20.51	10.60%	25.10%
HAİCİ CÖCÜĞÜ	KAND	31/07/1995	20.09	5.00%	21.50%
HAİCİ CÖCÜĞÜ	KAND	08/10/1995	20.26	8.90%	21.20%
HAİCİ CÖCÜĞÜ	KAND	01/12/1995	21.30	9.10%	19.20%
KANLI NİGAR	SHOW	20/07/1995	20.37	6.50%	25.60%
KANLI NİGAR	SHOW	17/11/1995	20.44	10.50%	22.60%
KAPICILAR KRALI	KAND	08/07/1995	19.56	5.60%	23.60%
KAPICILAR KRALI	KAND	17/11/1995	20.39	8.40%	18.20%
KERİZ	ATV	07/05/1995	20.38	6.90%	16.30%
KERİZ	ATV	10/08/1995	22.50	5.30%	21.30%
KERİZ	ATV	11/12/1995	21.12	7.10%	13.70%
KIRAR FETZO	SHOW	13/09/1995	20.49	13.40%	34.40%
KIRAR FETZO	STAR	11/10/1995	21.03	6.80%	14.60%
KIRAR	SHOW	04/05/1995	20.43	11.80%	26.80%
KIRAR	SHOW	07/10/1995	20.44	12.20%	29.20%
KIRAR	SHOW	26/08/1995	20.58	6.40%	22.80%
KÖRKÜSÜZ KÖRKAR	SHOW	05/10/1995	20.43	14.20%	34.10%
KÖYDEN İNDİM SEHİR	SHOW	02/05/1995	20.32	10.80%	24.60%

KÖYDEN İNDİM SEHİR	SHOW	14/12/1995	20.39	13.40%	28.00%
MAVİ BÖNCÜK	SHOW	02/09/1995	20.34	7.70%	26.60%
MAVİ BÖNCÜK	SHOW	02/12/1995	20.33	11.40%	24.70%
MENAKULI KÖFTECI	SHOW	17/08/1995	20.44	7.40%	25.90%
MENAKULI KÖFTECI	STAR	19/10/1995	22.62	11.00%	32.30%
MERİDUSUN	SHOW	17/06/1995	20.35	6.60%	26.00%
MERİDUSUN	SHOW	21/10/1995	18.14	10.00%	27.80%
MERİDUSUN	STAR	26/09/1995	21.34	3.40%	9.70%
MERİDUSUN	SHOW	12/12/1995	20.41	12.60%	24.40%
MERİDUSUN	STAR	05/12/1995	20.49	8.40%	17.50%
MERİDUSUN	SHOW	08/06/1995	20.47	10.40%	28.50%
MERİDUSUN	SHOW	26/09/1995	20.46	10.30%	24.70%
MERİDUSUN	SHOW	28/05/1995	21.22	10.60%	29.30%
MERİDUSUN	SHOW	20/11/1995	20.40	12.30%	26.10%
MERİDUSUN	SHOW	18/05/1995	20.40	9.40%	25.60%
MERİDUSUN	SHOW	30/11/1995	20.43	16.30%	35.60%
MERİDUSUN	SHOW	07/12/1995	20.47	16.60%	22.10%
MERİDUSUN	SHOW	07/09/1995	21.05	10.40%	28.20%
MERİDUSUN	STAR	18/11/1995	20.45	11.00%	24.30%
MERİDUSUN	STAR	12/06/1995	20.10	6.00%	23.50%
MERİDUSUN	STAR	06/10/1995	20.56	15.90%	37.90%
MERİDUSUN	STAR	28/12/1995	22.10	9.10%	23.90%
MERİDUSUN	STAR	04/10/1995	21.18	5.30%	12.30%
MERİDUSUN	SHOW	19/12/1995	20.47	7.50%	15.50%
MERİDUSUN	SHOW	26/12/1995	20.51	11.60%	23.40%
MERİDUSUN	SHOW	12/10/1995	20.45	11.10%	27.00%
MERİDUSUN	SHOW	08/12/1995	20.36	14.90%	30.20%
MERİDUSUN	ATV	29/06/1995	21.30	6.40%	19.40%
MERİDUSUN	ATV	22/08/1995	21.08	5.10%	16.20%
MERİDUSUN	SHOW	06/07/1995	20.49	7.90%	26.90%
MERİDUSUN	SHOW	21/10/1995	20.37	7.60%	18.20%
MERİDUSUN	SHOW	09/05/1995	20.33	12.70%	31.00%
MERİDUSUN	SHOW	14/10/1995	21.24	12.10%	31.90%
MERİDUSUN	SHOW	06/05/1995	20.54	10.80%	25.50%
MERİDUSUN	SHOW	21/09/1995	21.03	11.00%	29.60%
MERİDUSUN	STAR	25/10/1995	21.06	4.30%	9.90%
MERİDUSUN	ATV	28/07/1995	21.49	5.60%	18.60%
MERİDUSUN	ATV	04/12/1995	21.15	9.20%	29.10%
MERİDUSUN	SHOW	13/06/1995	20.47	7.40%	23.70%
MERİDUSUN	SHOW	21/07/1995	20.35	7.60%	29.40%
MERİDUSUN	SHOW	11/10/1995	20.47	6.50%	13.90%
MERİDUSUN	KAND	04/11/1995	20.17	6.30%	14.40%
MERİDUSUN	SHOW	24/08/1995	20.51	8.00%	26.50%
MERİDUSUN	SHOW	28/12/1995	20.56	15.80%	33.20%
MERİDUSUN	KAND	03/07/1995	20.11	5.20%	19.90%
MERİDUSUN	STAR	14/12/1995	22.13	6.60%	18.70%
MERİDUSUN	KAND	09/07/1995	19.56	4.40%	16.40%
MERİDUSUN	KAND	10/11/1995	20.41	7.70%	16.50%

TOPLAM	51 FİLM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR
30 YAYIN		7	12	58	12

1996 "KEMAL SUNAL" FİMLERİ İZLENME ORANLARI

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saati	Total AMR %	Total SHR %
ABUK SABUK BİR FİLM	STAR	03/01/1996	23.02	6.30%	24.30%
ATLA GELİ SABAN	SHOW	12/02/1996	20.44	10.20%	20.50%
ATLA GELİ SABAN	SHOW	13/02/1996	20.38	5.70%	21.80%
ATLA GELİ SABAN	SHOW	14/02/1996	20.18	10.40%	27.90%
AVANAK APTI	SHOW	15/02/1996	20.37	10.10%	21.90%
BEKÇİLER KRALLI	SHOW	16/02/1996	20.30	11.60%	27.00%
BEKÇİLER KRALLI	SHOW	17/02/1996	20.34	8.30%	23.90%
BEKÇİLER KRALLI	SHOW	18/02/1996	20.06	8.40%	21.20%
BOYNU BUKUK KUYULAN	SHOW	19/02/1996	20.39	5.00%	11.10%
BOYNU BUKUK KUYULAN	SHOW	20/02/1996	18.19	2.50%	13.20%
BÖPCÜLER KRALLI	STAR	04/01/1996	20.15	7.20%	15.90%
BÖPCÜLER KRALLI	STAR	05/01/1996	21.34	6.70%	15.10%
BÖPCÜLER KRALLI	STAR	06/01/1996	21.43	6.80%	18.20%
BÖPCÜLER KRALLI	STAR	07/01/1996	21.15	5.90%	14.90%
BÖPCÜLER KRALLI	STAR	08/01/1996	21.48	5.40%	12.10%
DAVARO	KAND	17/05/1996	20.32	13.60%	27.30%
DAVARO	KAND	18/05/1996	20.26	10.80%	23.70%
DAVARO	KAND	19/05/1996	21.04	9.40%	22.20%
DELLİ DÜLLİ KUPELİ	SHOW	21/02/1996	20.17	8.50%	19.30%
DOKTOR CİVANIM	SHOW	22/02/1996	20.46	9.10%	19.30%
DOKTOR CİVANIM	SHOW	23/02/1996	20.31	9.40%	25.30%
DOKTOR CİVANIM	SHOW	24/02/1996	20.18	11.00%	27.60%
DOKTOR CİVANIM	SHOW	25/02/1996	20.19	10.70%	21.70%
DOKTOR CİVANIM	ATV	11/06/1996	02.17	0.50%	47.30%
DÖKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	26/02/1996	20.46	8.50%	18.40%
DÖKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	27/02/1996	20.42	7.80%	21.70%
DÖKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	28/02/1996	20.11	8.20%	19.90%
DÜTTURU DÜNYA	KAND	20/05/1996	17.42	2.30%	12.20%
DÜTTURU DÜNYA	KAND	21/05/1996	17.41	2.40%	17.00%
DÜTTURU DÜNYA	KAND	22/05/1996	13.41	3.10%	21.60%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	29/02/1996	20.28	8.00%	17.00%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	01/03/1996	20.34	5.20%	18.80%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	02/03/1996	20.18	9.60%	22.50%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	03/03/1996	20.26	6.80%	14.90%
GARİP	SHOW	04/03/1996	15.05	2.20%	14.30%
GARİP	SHOW	05/03/1996	20.30	9.80%	28.40%
GARİP	SHOW	06/03/1996	20.30	7.70%	21.20%
GARİP	IGRT	21/05/1996	12.35	9.80%	8.10%
GERZEK SABAN	SHOW	09/03/1996	20.57	15.10%	29.30%
GERZEK SABAN	SHOW	09/03/1996	20.38	7.50%	20.90%
GERZEK SABAN	SHOW	10/03/1996	20.11	7.50%	23.50%
GÖL KRALLI	SHOW	11/03/1996	20.40	8.20%	17.10%
GÖL KRALLI	SHOW	12/03/1996	20.37	5.40%	20.30%
GÖL KRALLI	SHOW	13/03/1996	19.59	6.40%	19.10%
GURULTU SABAN	SHOW	14/03/1996	20.43	10.30%	20.20%
GURUBET SABAN	SHOW	15/03/1996	20.37	10.30%	24.40%
GURUBET SABAN	SHOW	16/03/1996	20.23	9.50%	20.00%
HABABAM SINIFI	STAR	09/01/1996	22.25	8.00%	21.20%
HABABAM SINIFI	SHOW	17/03/1996	18.24	12.20%	30.50%
HABABAM SINIFI	SHOW	18/03/1996	20.05	10.90%	33.10%
HABABAM SINIFI SINIF LA KALDI	SHOW	20/03/1996	20.41	17.60%	36.70%

BARBAR SİNİT YATILDI	STAR	11/01/1996	22.28	10.38%	30.70%
BAZÖ	SHOW	21/03/1996	20.38	9.30%	21.30%
BAZÖ	SHOW	22/03/1996	20.34	5.20%	19.20%
BAZÖ	SHOW	23/03/1996	20.13	7.40%	17.10%
BATCI	SHOW	24/03/1996	20.13	8.10%	19.70%
BİNEK SABAN	SHOW	25/03/1996	20.44	12.00%	25.90%
BİNEK SABAN	SHOW	26/03/1996	20.38	5.30%	12.80%
BİNEK SABAN	SHOW	27/03/1996	20.39	6.80%	24.80%
BİNEK SABAN	SHOW	28/03/1996	20.73	12.50%	27.70%
BEKLE CÖCÜĞÜ	KAND	24/05/1996	21.21	8.40%	16.50%
BEKLE CÖCÜĞÜ	KAND	25/05/1996	20.32	7.90%	17.30%
BEKLE CÖCÜĞÜ	KAND	26/05/1996	18.16	3.80%	19.20%
BEKLE CÖCÜĞÜ	KAND	27/05/1996	20.27	4.00%	13.30%
BEKLE CÖCÜĞÜ	KAND	28/05/1996	21.20	4.00%	9.00%
BENİ NİGAR	SHOW	29/03/1996	22.08	4.40%	16.40%
BENİ NİGAR	SHOW	30/03/1996	20.35	9.60%	22.80%
BAPICILAR KRALI	KAND	29/05/1996	20.33	6.10%	12.90%
BAPICILAR KRALI	KAND	30/05/1996	18.24	3.10%	13.70%
BAPICILAR KRALI	KAND	31/05/1996	20.14	5.30%	22.20%
BATMA ÖĞER SABAN	SHOW	31/03/1996	20.54	13.60%	26.80%
BATMA ÖĞER SABAN	SHOW	01/04/1996	20.32	6.50%	17.40%
BATMA ÖĞER SABAN	SHOW	02/04/1996	20.26	10.70%	22.40%
BATMA	ATV	15/06/1996	22.17	6.10%	17.70%
BİBİR FLYZÖ	STAR	12/01/1996	20.50	9.60%	20.80%
BİBİR FLYZÖ	STAR	13/01/1996	22.18	10.40%	29.20%
BİBİR FLYZÖ	STAR	14/01/1996	21.32	8.00%	21.00%
BİBİR FLYZÖ	STAR	15/01/1996	21.50	8.90%	24.10%
BİBİR FLYZÖ	STAR	16/01/1996	21.11	6.50%	21.00%
BİBİR FLYZÖ	STAR	17/01/1996	21.31	9.10%	21.80%
BİLİRK	SHOW	03/04/1996	20.36	7.60%	17.40%
BİLİRK	SHOW	04/04/1996	20.36	4.80%	16.00%
BİLİRK	SHOW	05/04/1996	20.33	7.40%	26.40%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	06/04/1996	20.30	0.60%	17.80%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	07/04/1996	20.10	8.60%	25.00%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	08/04/1996	20.10	8.10%	17.90%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	STAR	19/01/1996	20.17	5.10%	13.20%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	09/04/1996	20.38	7.70%	25.20%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	10/04/1996	20.24	10.20%	21.70%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	STAR	20/01/1996	21.07	4.90%	11.50%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	STAR	21/01/1996	21.47	6.80%	16.40%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	STAR	22/01/1996	22.36	6.90%	24.10%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	11/04/1996	20.44	9.00%	19.00%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	12/04/1996	20.48	7.10%	17.80%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	13/04/1996	20.47	8.70%	17.90%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	14/04/1996	20.39	7.10%	22.30%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	15/04/1996	20.12	3.50%	23.30%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	16/04/1996	20.38	6.30%	19.80%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	17/04/1996	20.22	5.50%	13.60%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	18/04/1996	21.00	17.30%	36.50%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	19/04/1996	20.35	6.50%	16.70%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	20/04/1996	20.37	6.80%	22.10%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	21/04/1996	20.14	9.80%	21.50%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	22/04/1996	20.37	11.80%	26.30%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	23/04/1996	20.41	8.40%	25.70%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	24/04/1996	20.67	12.30%	29.50%
BÖRKÜSÜZ KÖRKAK	SHOW	25/04/1996	20.20	7.70%	16.16%

BAKAR	STAR	23/01/1996	21:00	7.20%	15.90%
BAKAR	STAR	24/01/1996	21:18	6.20%	14.00%
BAKAR	STAR	25/01/1996	21:31	8.30%	20.50%
BAKAR	STAR	26/01/1996	21:07	6.80%	17.50%
BAKAR	STAR	27/01/1996	20:32	6.20%	13.20%
BAKAR	STAR	28/01/1996	20:25	4.10%	9.60%
BANK BULBULU	STAR	29/01/1996	20:52	9.10%	20.10%
BANK BULBULU	KAND	02/06/1996	21:30	9.60%	21.00%
BANK BULBULU	KAND	03/06/1996	22:22	6.20%	20.20%
BANK BULBULU	KAND	04/06/1996	21:32	8.50%	28.20%
BANK BULBULU	KAND	05/06/1996	21:58	6.50%	16.70%
BASKIN DAMAT	STAR	30/01/1996	20:59	9.60%	21.30%
BASKIN DAMAT	STAR	31/01/1996	21:49	9.10%	22.30%
BASKIN DAMAT	STAR	01/02/1996	20:35	6.20%	13.00%
BASKIN DAMAT	KAND	05/06/1996	20:20	5.40%	18.40%
BASKIN DAMAT	KAND	07/06/1996	22:48	5.40%	25.70%
BENDUL SABAN	SHOW	26/04/1996	20:41	6.16%	14.90%
BENDUL SABAN	SHOW	27/04/1996	20:34	4.90%	17.50%
BENDUL SABAN	SHOW	28/04/1996	20:18	8.40%	19.00%
BOSYETE SABAN	SHOW	29/04/1996	20:43	9.00%	25.60%
BOSYETE SABAN	SHOW	30/04/1996	20:41	6.10%	19.80%
BOSYETE SABAN	SHOW	01/05/1996	20:24	9.30%	19.80%
BUT KARDESI ER	STAR	02/02/1996	21:38	11.00%	26.00%
BUT KARDESI ER	SHOW	02/05/1996	20:18	9.60%	20.30%
CAH KUSU	STAR	03/02/1996	15:48	3.70%	17.10%
CAH KUSU	ATV	16/06/1996	21:14	7.00%	15.50%
CAH KUSU	ATV	17/06/1996	17:04	2.30%	15.70%
CAH KUSU	ATV	18/06/1996	09:11	3.10%	22.30%
ÇOSUN PASA	STAR	04/02/1996	20:58	7.20%	15.70%
ÇOSUN PASA	STAR	05/02/1996	21:48	7.30%	17.90%
ÇOSUN PASA	STAR	06/02/1996	21:07	5.20%	16.10%
ÇOSUN PASA	STAR	07/02/1996	21:15	8.90%	22.60%
ÇOSUN PASA	STAR	08/02/1996	21:31	6.90%	16.80%
ÇAĞRI YARIM	SHOW	03/05/1996	21:08	6.30%	13.00%
ÇAĞRI YARIM	SHOW	04/05/1996	20:53	5.80%	18.10%
ÇOKSUL	KAND	08/06/1996	17:53	5.80%	16.90%
ÇOKSUL	KAND	09/06/1996	18:28	2.50%	11.00%
ÇOKSUL	KAND	10/06/1996	17:57	3.80%	22.90%
ÇUĞ NUMARALI ADAM	SHOW	05/05/1996	20:32	9.50%	22.40%
ÇUĞ NUMARALI ADAM	SHOW	06/05/1996	20:47	6.00%	17.80%
ÇUĞ NUMARALI ADAM	SHOW	07/05/1996	20:05	6.90%	20.30%
ÇEHİR HAFİYE	STAR	09/02/1996	21:04	5.10%	11.90%
ÇEHİR HAFİYE	STAR	10/02/1996	21:43	5.70%	15.40%
ÇEHİR HAFİYE	STAR	11/02/1996	22:36	5.40%	23.20%
ÇEHİR HAFİYE	SHOW	08/05/1996	13:45	2.50%	20.80%
ÇUBUK	ATV	19/06/1996	20:00	5.60%	12.10%
ÇUBUK	ATV	20/06/1996	17:26	2.50%	12.00%

TOPLAM	53 FİLM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR	TCRT
154 YAYIN		7	23	65	38	1

1997 "KEMAL SUNAL" FİLMLERİ İZLENME ORANLARI

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saatı	Total AMR %	Total SHR %
ATLA GEL SABAN	SHOW	26/03/1997	21.05	10.50%	24.10%
ATLA GEL SABAN	SHOW	22/10/1997	20.51	8.10%	17.50%
AVANAK APTI	SHOW	25/05/1997	21.20	7.70%	21.30%
BÜKÜK KRALI	SHOW	08/01/1997	20.46	13.30%	27.50%
BÜKÜK KRALI	SHOW	30/04/1997	20.29	6.20%	12.40%
BÜKÜK KRALI	SHOW	04/01/1997	20.31	5.60%	12.40%
BÜKÜK KRALI	SHOW	23/02/1997	14.33	4.80%	18.50%
BÜKÜK KRALI	STAR	07/01/1997	22.48	4.70%	13.80%
BÜKÜK KRALI	STAR	07/03/1997	20.34	7.80%	16.00%
BÜKÜK KRALI	STAR	18/07/1997	20.54	5.30%	17.80%
BÜKÜK KRALI	STAR	25/09/1997	20.54	8.50%	20.80%
DAVARO	KAND	18/03/1997	21.04	11.60%	23.10%
DEĞİŞİKLİKLER	SHOW	03/07/1997	20.59	7.50%	23.70%
DEĞİŞİKLİKLER	SHOW	05/07/1997	20.24	9.90%	21.20%
DEĞİŞİKLİKLER	SHOW	07/08/1997	20.53	6.50%	24.80%
DEĞİŞİKLİKLER	SHOW	19/07/1997	20.41	5.40%	20.10%
DÖKÜMAYIN SABANIMA	SHOW	11/01/1997	20.58	7.20%	15.10%
DÖKÜMAYIN SABANIMA	SHOW	26/11/1997	21.00	8.20%	17.50%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	11/11/1997	20.50	5.70%	14.00%
EN BÜYÜK SABAN	SHOW	05/11/1997	20.54	7.00%	15.80%
ERARIP	SHOW	28/05/1997	20.47	8.90%	21.80%
ERARIP	IGRT	06/06/1997	13.34	1.00%	7.90%
ERARIP	IGRT	10/06/1997	04.44	0.00%	23.90%
ERARIP	SHOW	11/07/1997	13.38	1.80%	17.30%
ERARIP	SHOW	26/02/1997	20.35	13.00%	27.80%
ERARIP	SHOW	03/09/1997	20.45	10.40%	28.00%
ERARIP	SHOW	13/08/1997	20.47	6.20%	15.80%
ERARIP	SHOW	12/02/1997	20.23	7.40%	15.70%
ERARIP	SHOW	07/05/1997	20.41	8.70%	20.20%
ERARIP	SHOW	21/04/1997	20.16	6.50%	19.40%
ERARIP	SHOW	02/04/1997	20.40	5.50%	11.00%
ERARIP	SHOW	12/07/1997	20.57	5.40%	19.30%
ERARIP	SHOW	12/03/1997	20.31	8.00%	17.40%
ERARIP	SHOW	01/10/1997	20.55	7.10%	17.00%
ERARIP	KAND	01/02/1997	21.06	10.00%	22.00%
ERARIP	KAND	20/05/1997	18.28	3.60%	16.30%
ERARIP	KAND	19/07/1997	20.50	4.20%	15.30%
ERARIP	KAND	29/10/1997	17.11	9.20%	25.20%
ERARIP	SHOW	14/05/1997	20.36	5.50%	15.90%
ERARIP	STAR	01/01/1997	20.31	7.60%	16.30%
ERARIP	KAND	22/02/1997	17.12	10.60%	33.10%
ERARIP	STAR	13/03/1997	21.57	5.70%	13.10%
ERARIP	STAR	10/05/1997	17.58	3.00%	16.50%
ERARIP	STAR	01/08/1997	20.50	4.90%	17.30%
ERARIP	SHOW	17/09/1997	21.00	5.90%	14.70%
ERARIP	ATV	26/01/1997	19.48	9.40%	20.50%
ERARIP	KAND	17/10/1997	17.04	4.50%	20.40%
ERARIP	KAND	18/12/1997	17.11	8.20%	22.10%
ERARIP	STAR	11/01/1997	21.53	8.80%	19.50%
ERARIP	STAR	28/02/1997	21.32	8.30%	17.50%
ERARIP	STAR	26/04/1997	21.33	6.50%	19.30%
ERARIP	STAR	25/07/1997	21.09	6.20%	22.30%
ERARIP	STAR	19/08/1997	20.57	7.00%	17.30%
ERARIP	SHOW	05/03/1997	20.59	7.40%	15.40%

KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	23/07/1997	20.54	6.10%	19.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	24/05/1997	18.03	3.90%	20.50%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	23/08/1997	18.07	2.80%	17.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	15/11/1997	15.05	4.00%	26.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	10/10/1997	22.27	7.70%	23.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	21/01/1997	20.42	12.60%	26.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	29/07/1997	20.53	6.80%	21.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	21/03/1997	20.20	8.70%	17.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	02/10/1997	20.31	6.10%	14.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	17/02/1997	20.73	12.20%	24.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	25/10/1997	17.39	6.40%	19.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	01/01/1997	20.77	8.80%	19.10%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	11/09/1997	21.12	8.80%	23.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	25/03/1997	21.06	6.90%	14.20%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	31/08/1997	18.25	2.80%	13.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	18/11/1997	16.47	7.70%	24.00%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	10/12/1997	21.19	12.20%	26.40%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	02/07/1997	20.58	10.20%	31.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	19/03/1997	21.02	11.20%	23.30%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	30/07/1997	20.50	6.70%	21.80%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	30/11/1997	17.41	11.80%	23.20%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	31/12/1997	17.55	9.20%	20.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	05/02/1997	22.33	7.90%	19.50%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	12/04/1997	21.37	7.60%	17.20%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	11/07/1997	21.02	7.50%	25.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	23/09/1997	20.42	5.60%	13.40%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	15/03/1997	17.02	8.10%	29.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	03/05/1997	20.50	8.00%	17.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	21/05/1997	18.20	4.80%	19.50%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	30/07/1997	23.07	4.20%	25.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	KAND	27/09/1997	20.16	8.80%	22.40%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	05/04/1997	21.44	3.90%	20.40%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	26/09/1997	20.53	6.40%	15.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	17/08/1997	20.30	4.80%	15.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	05/04/1997	20.34	12.10%	24.50%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	27/05/1997	20.57	8.60%	20.10%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	ATV	09/01/1997	13.28	3.20%	22.80%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	ATV	19/01/1997	19.47	8.60%	18.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	25/01/1997	11.16	4.70%	25.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	14/04/1997	15.10	3.70%	24.90%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	22/01/1997	20.78	8.00%	17.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	15/01/1997	20.42	12.20%	24.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	20/08/1997	20.47	5.10%	13.50%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	18/01/1997	21.40	7.10%	15.80%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	14/03/1997	20.27	7.70%	15.80%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	04/07/1997	20.57	4.80%	15.60%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	08/09/1997	20.47	9.10%	24.10%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	ATV	28/12/1997	15.09	5.90%	23.80%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	19/02/1997	20.45	7.70%	16.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	01/04/1997	20.38	8.50%	19.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	27/12/1997	17.38	7.80%	21.10%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	SHOW	21/05/1997	20.43	7.60%	19.20%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	STAR	25/01/1997	22.05	5.70%	13.70%
KÖSEYİ DÖNEN ADAM	ATV	31/08/1997	18.17	4.10%	15.50%

YERİ	54 FİLM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR	YERİ
108 YERİN		54	10	64	31	2

AS PRESS

TABER-FOTOGRAF-KÜPÜR-AJANSI

HABER BÜLTENİ

11 GÖNÜLLE PULGUNE

Yayının Adı: Gündem
Yayın Tarihi: 23 AGUSTOS 1992

Izleyici ısrarla "yerli film" diyor

3-9 ağustos tarihleri arasında en çok izlenen programları belirlemek için yapılan ölçümlerde yerli filmlere gösterilen ilginin giderek yoğunlaştığı, talk showlar haberler ve yabancı kaynaklı yapımların her hafta biraz daha izleyici kaybettiği görüldü.

AGB Anadololu Araştırma Kuruluşu tarafından haftalık olarak düzenlenen "TV İzleyici Anketi"nin 3-9 ağustos tarihleri arasındaki dönem kapsayıcı sonuçları açıklandı. Söz konusu tarihler arasında yayımlanan programların izlenme sıralamalarında ilk 100'e Show TV'nin 37 programı girdiği görüldü.

Araştırmanın ilginç sonuçlarından biri de, son haftalarda ağırlıkla yerli film yayınlan-

En çok izlenen programlar

1- Korkusuz Korkak (Yerli film)	Show	% 20,87
2- Zeki Akıncı (Yerli komedi)	Show	% 18,60
3- Karlı Para (Yerli film)	Show	% 14,43
4- Çiğir Nikah (Yerli film)	Show	% 14,07
5- Yakup (Yabancı)	TRT 1	% 13,85
6- Sakin Sakin (Yabancı)	Show	% 11,66
7- Çarlık (Yabancı)	Show	% 10,82
8- Takat Götür (Yerli film)	İnterstar	% 10,29
9- Enes Sayın Konağı	Show	% 10,11
10- Bir Başka Gece (Eğence)	TRT 1	% 9,23
11- Yıldızlar (Yabancı film)	İnterstar	% 8,80
12- Sımsıkı Kari (Yabancı film)	TRT 1	% 8,47
13- Sinek Bekçisi (Yerli film)	Teleon	% 8,48
14- Tarkat (Yabancı film)	Show	% 8,43
15- Servet (Yerli film)	TRT 1	% 8,28
16- Yabancılaşma (Yabancı film)	TRT 1	% 7,66
17- Sesi Pazarı (Eğence)	İnterstar	% 7,57
18- Alev Gök (Yerli film)	Show	% 7,45
19- Yaz Beklen (Yabancı film)	Show	% 7,37
20- Mami Vaa (Yabancı film)	İnterstar	% 7,28

nasına karşın, seyirci ilgisinin odak noktasının yine bu tür filmler olduğunu göstermektedir.

Özellikle 80'lerde daha beklentiyle izlenen yabancı yapımların, 3-9 ağustos döneminde ağırlıkla yerli film yayınlan-

ma hazırladığı komedi programları da ikinci sırada hafifçe kaptı.

Özellikle ilgi gören yabancı yapımlar arasında en üst sırayı alan "Yıldızlar" adlı yabancı film ise sıradaki 11. sırada yer alabildi.

TRT'nin 20.00'de yayımladığı haber bülteninin listesinde 23. sıraya çıktığı görüldü. İnterstar'ın 19.30'daki haber bülteni 49. sırada, Show TV'nin haberleri ise 51. sırada yer alabildi.

Talk show programları arasında da Cem Özer'in "Laş Laş Ağır" 37. sırada, Kültür Bakanlığı programı da 56. sırada yer aldı. 3-9 ağustos haftasının ilginç sonuçlarından birisi de, ağırlıklı programların ilgisinin düştüğü temposunun biraz daha hafırlanmasıydı.

Bu türün en kıtık programları arasında gösterilen "Tutlu Frutti", seyircinin ancak 4.30'ü üzerinden izlenerek 60. sırada yer alırken, Playboy dergisinin hazırladığı erotik ağırlıklı program da 67. sırada görüldü.

EN YENİ MAH DUNAKCI ADINA SOK 100 VE
TAKSİM - 33100000
P. K. 450 BEYOĞLU - İST.

☎ : 156 42 67
24 Saat Hizmetinizde

KODLU: 00000
P. K. 41

İZLEYİCİ ARAŞTIRMALARINDAN HEP AYNI SONUÇ ÇIKIYOR

Yerli yapımlar yine zirvede

AGB Anadolu'da düzenlenerek yürütüldüğü izleyici anketi araştırmamızın 22-24 Mart tarihleri arasında beş farklı hafta boyunca, dört televizyonda da yerli yapımların izlenim puanları

TRT verilerine göre, ilk sırada Mehmet Ali Erbil'in sunduğu "Yakıştır" yarışması, kısa süre içinde TRT'de ön plana çıkmayı başardı. Kemal Sunal ile filmler de öne kanallarda bulundu. Aynı hafta ve çok televizyon topladı. TRT ve özel televizyon kanallarında ilk 5'e giren yabancı program ve filmlerin sayısı son derece az. Yapılan araştırmalar, "Bizden" olan programların çok daha fazla sayıda izleyiciyi ekran başına çektiğini ortaya koyuyor.

Mehmet Ali Erbil'in sunduğu "Yakıştır" adlı yarışma, kısa süre içinde TRT'de ön plana çıkmayı başardı. Kemal Sunal ile filmler de öne kanallarda bulundu. Aynı hafta ve çok televizyon topladı. TRT ve özel televizyon kanallarında ilk 5'e giren yabancı program ve filmlerin sayısı son derece az. Yapılan araştırmalar, "Bizden" olan programların çok daha fazla sayıda izleyiciyi ekran başına çektiğini ortaya koyuyor.

Televizyon'da da ilk sırada bir yerli program var. Enis Funderoğlu'nun kaptırdığı "İşte Karpuz" yarışması, 10.92 ile zirvede. 2. sırada ise yabancı program yayınladığı "İsmail Sami Som" adlı güldürü programı yer aldı. Yapılan araştırmaya göre, 10.72

Program Adı	Oran (%)
1. YAKIŞTIR	23.97
2. BİR BAŞKA GECE	21.06
3. TELE-VİZYON	16.53
4. KURDOĞLU	12.52
5. YALAN RÖZGARI	12.29

Program Adı	Oran (%)
1. İŞTE KARŞI KARŞIYA	10.83
2. İYİ YA BALIKAN SHOW	10.72
3. İNŞAAT UĞURUNA	8.16
4. PIRANHA 3	7.54
5. FLASH	7.49

Program Adı	Oran (%)
1. GURBETÇİ BARAN	25.42
2. LÜKSEMBURG-TÜRKİYE	10.11
3. A TAKIMI	10.59
4. ANA	15.49
5. SAKALPAZARI	15.22

Program Adı	Oran (%)
1. BARK BÖLBÖLÜ	27.56
2. HABABAM SINIFI	18.85
3. TALİHLİ ANELİ	17.77
4. TAPLACAK RADİO	13.72
5. AYET CEMENİ	13.68

gün içinde kanalda ekran alan gelen "Yalan Rüzgarı", yüzde 13.19 ile beşinci sırada. AGB Anadolu'da düzenlenen araştırmamızın 22-24 Mart tarihleri arasında beş farklı hafta boyunca, dört televizyonda da yerli yapımların izlenim puanları

Show TV'nin zirvesinde, yüzde 27.56 ile "Bark-Bölböl" adlı Türk filmi var. AGB'nin Show TV ile ilgili verileri incelendiğinde, "Talili Aneli" adlı Türk filmi 17.77 ile üçüncü, "Taplacak Kadın" ise yüzde 13.13 ile dördüncü sırada yer alıyor.

ABER-FOTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
HABER BÜLTENİ

Yayının Adı: MİLLİYET
GAZETESİ
Yayın Tarihi: 26 SUBAT 1952

AQB'İNİN ARASTIRMASINA GÖRE, 10-16 ŞUBAT TARİHLERİNDE TRT'DE DE STAR'DA EN ÇOK İZLEYİCİYİ TOPLADI

Kemal Sunal'ın zaferi

[illegible]

A GB Aardbeiden
sinds alomst
aan de gang.
Kijk, eropgetrokken
is inmiddels de T.V. S
2 en Telenor is nu
aan de gang. Het
is nu aan de gang.

[illegible]

maye Schuman". goet
hantse na pei. admet
pauze studeer her dulten
vader ebtien vande 25
31. e uerfende koud. To
katerende Rins. erge
ydele 26 91 velen erge 31
"de koren" adt velen

[illegible]

Kennel Sarah, Susan * a year on the Tugley 2017th anniversary
 Anniversary of the 100th anniversary. *Thompson's* *Thompson's* 100

YET

PROGRAM ADI	TARIK	ORANG
1. KEMAS	15.06.1997	34.30
2. BAKHARIN	15.07.1998	34.00
3. POLIS AKADEMI	15.02.1992	33.27
4. BAK BAKA BOCA	15.07.1997	33.50
5. FALISTIN	15.07.1997	33.15

TELEFON

PROGRAM AIR	THAN	GRAN %
1. DENGKUN THE SUNDAY	1.00.1980	10.07
2. SAKSI RASMI SUNDAY	1.02.1982	10.04
3. RASMI RASMI	1.05.1980	10.03
4. RASMI RASMI SUNDAY	1.05.1982	11.06
5. RASMI RASMI	1.05.1982	11.01

STAR-1

PROGRAM AFK	TARIK	DRAK
1. INFORMASI DAN SARAN	1.00.1990	20.00
2. KEMERIAHAN	1.00.1990	20.00
3. KEMERIAHAN	1.00.1990	20.00
4. KEMERIAHAN	1.00.1990	20.00
5. KEMERIAHAN	1.00.1990	20.00

POKRAJINSKI SVETLOSTNI KURIR, NOVO
SADSKO - ITANJE
P. K. 450 Beogradu - Ist.

☎: 156 42 67
24 Saat Hizmetinizde

AS PRESS

HABER-FOTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
HABER BÜLTENİ

İYİ GÖNLER DİLEĞİYLE

Yayının Adı : POSTA
Yayın Tarihi : 16 MART 1996

POSTA 25 NISAN 1996

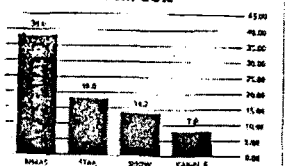
AGF MR
TELEVISION
ANALİZİ

TELEBAROMETRE

AGF MR
TELEVISION
ANALİZİ

TELEBAROMETRE

TÜM GÜN

FAZLAZ 180 DAKİKA TÜR GÜN EN GÜÇLÜ KANALLARIN İZLENİMLERİ

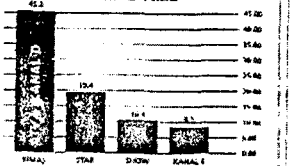
KANAL	İZLENİM (%)	İZLENİM (%)
1. KANAL 5	34.0	34.0
2. STAR	18.0	18.0
3. SHOW	16.2	16.2
4. KANAL 6	7.8	7.8

GAZETESİ F 5 NISAN 1996

AGF MR
TELEVISION
ANALİZİ

TELEBAROMETRE

PRIME TIME

CUMA 20:00-21:00 TÜR GÜN EN GÜÇLÜ KANALLARIN İZLENİMLERİ

KANAL	İZLENİM (%)	İZLENİM (%)
1. KANAL 5	42.2	42.2
2. STAR	20.4	20.4
3. SHOW	10.4	10.4
4. KANAL 6	5.2	5.2

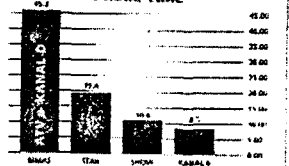
161 Caddesi Ayhan
K. 450

MILLİYET 5 NISAN 1996

AGF MR
TELEVISION
ANALİZİ

TELEBAROMETRE

PRIME TIME

CUMA 20:00-21:00 TÜR GÜN EN GÜÇLÜ KANALLARIN İZLENİMLERİ

KANAL	İZLENİM (%)	İZLENİM (%)
1. KANAL 5	42.2	42.2
2. STAR	20.4	20.4
3. SHOW	10.4	10.4
4. KANAL 6	5.2	5.2

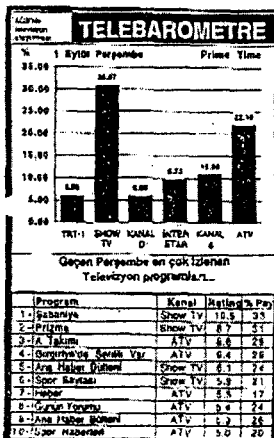
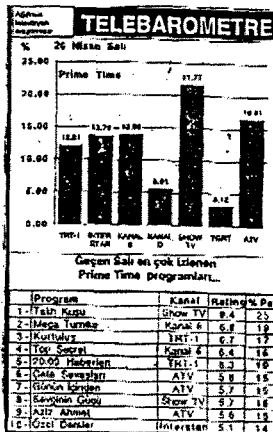
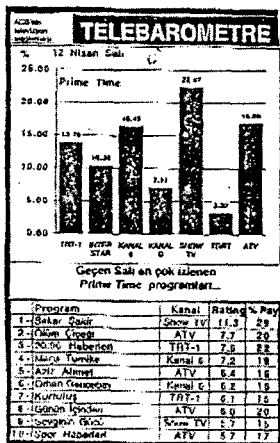
PRESS

OTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
BER BÜLTENİ

İYİ GÖNLER DİLEĞİYLE

ROHİYET
GİZLİSİ
Yayının Adı: 26 NİSAN 1994
Yayın Tarihi:

1994

PRESS

TOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI

ER BÜLTENİ

İYİ GÜHLER DİLEĞİYLE

22 KASIM 1996

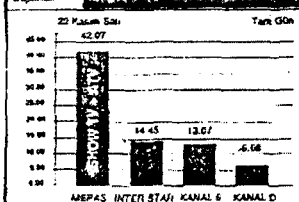
Yayının Adı :

HORRİT
GAZETESİ

Yayın Tarihi : 17 KASIM 1996

ACB'nin
teknik
değerlendirmesi

TELEBAROMETRE

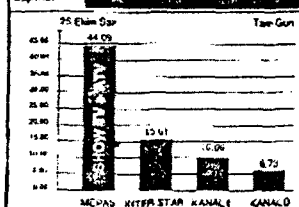
Göçen Sabah en çok izlenen
Televizyon programları...

Program	Kanal	Rating	% Pay
1. Çarşamba Sabah (Türk Sanatları)	MEPAŞ	13.0	31.4
2. Mavi Akademi Müzikleri	İNTER STAR	10.6	27.0
3. Yalın Rüya	İNTER STAR	10.0	25.8
4. ATV Ana Haber Bülteni	ATV	8.4	21.3
5. Pazar	İNTER STAR	8.5	21.6
6. A Takımı	İNTER STAR	8.5	21.6
7. Show TV Ana Haber Bülteni	SHOW TV	7.7	20.2
8. ATV Haberler (17.00)	ATV	6.9	17.7
9. İster Star Ana Haber Bülteni	İNTER STAR	6.7	17.3
10. Sabah Pazari	İNTER STAR	6.4	17.3

GAZETESİ 25 EKİM 1996

ACB'nin
teknik
değerlendirmesi

TELEBAROMETRE

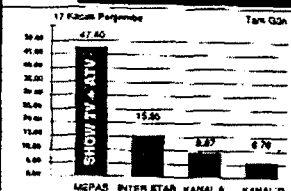

Göçen Sabah en çok izlenen
Televizyon programları...

Program	Kanal	Rating	% Pay
1. Çarşamba Sabah (Türk Sanatları)	MEPAŞ	13.0	31.2
2. Mavi Akademi Müzikleri	İNTER STAR	11.4	28.9
3. Show TV Ana Haber Bülteni	SHOW TV	10.9	28.2
4. Yalın Rüya	İNTER STAR	10.0	26.5
5. ATV Ana Haber Bülteni	ATV	10.2	27.6
6. Pazar	İNTER STAR	8.1	21.9
7. Sabah Pazari	İNTER STAR	8.1	22.4
8. İster Star Ana Haber Bülteni	İNTER STAR	8.2	22.9
9. ATV Haberler (17.00)	ATV	8.0	20.1
10. A. V. GÖRÜŞMEK	MEPAŞ	7.8	19.9

ACB'nin
teknik
değerlendirmesi

TELEBAROMETRE

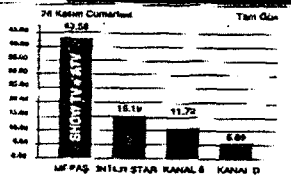
Göçen Perşembe en çok izlenen
Televizyon programları...

Program	Kanal	Rating	% Pay
1. Taksim Pazar (Türk Sanatları)	MEPAŞ	14.1	31.8
2. Akademi	İNTER STAR	13.0	30.1
3. Çarşamba G. Kender	İNTER STAR	12.9	27.8
4. Yalın Rüya	İNTER STAR	11.4	26.5
5. Pazar	İNTER STAR	10.5	24.8
6. ATV Ana Haber Bülteni	ATV	10.2	24.7
7. Akademi (Cumartesi)	İNTER STAR	8.1	20.8
8. Show TV Ana Haber Bülteni	SHOW TV	8.9	21.3
9. Çarşamba Pazar	İNTER STAR	8.0	21.6
10. ATV Spor Haberleri	ATV	7.8	20.0

HORRİT
GAZETESİ
26 KASIM 1996

ACB'nin
teknik
değerlendirmesi

TELEBAROMETRE

Göçen Cumartesi en çok izlenen
Televizyon programları...

Program	Kanal	Rating	% Pay
1. Akademi (Türk Sanatları)	MEPAŞ	12.6	31.5
2. Taksim Pazar (Cumartesi) 2. Gün	MEPAŞ	12.0	30.9
3. Show TV Ana Haber Bülteni	SHOW TV	9.9	24.8
4. Yalın Rüya	İNTER STAR	8.7	21.6
5. ATV Ana Haber Bülteni	ATV	9.6	26.9
6. Pazar	İNTER STAR	9.2	24.0
7. Çarşamba	İNTER STAR	7.9	21.7
8. Yalın Rüya (Cumartesi)	İNTER STAR	7.6	20.9
9. Çarşamba (Cumartesi)	İNTER STAR	7.1	17.9
10. Çarşamba Pazar (Türk Sanatları)	MEPAŞ	7.1	22.3

KEMAL SUNAL

TV ve Sinema

KEMAL SUNAL

Oyunculukı öğretmek istiyorum
~~Sinema eğitimi~~
Kamera karşısında durmayı, ~~ka-~~
~~şıklaşmayı~~, yürümeyi, koşmayı.
öğretmek istiyorum. Konuşmayı
konuşma dinlemeyi, görmeyi,
koku almayı, el kol hareketlerini
vücudunu kullanmayı öğretmek
istiyorum.

İlkokul oyunculuğu öğretmek
~~istiyorum~~. 25 yıllık ^{birikiminimi} ~~oyunculuk~~
aktarılmak istiyorum.

ISBN 975-6827-79-3

9 789756 827796